

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Roman-
Vänner

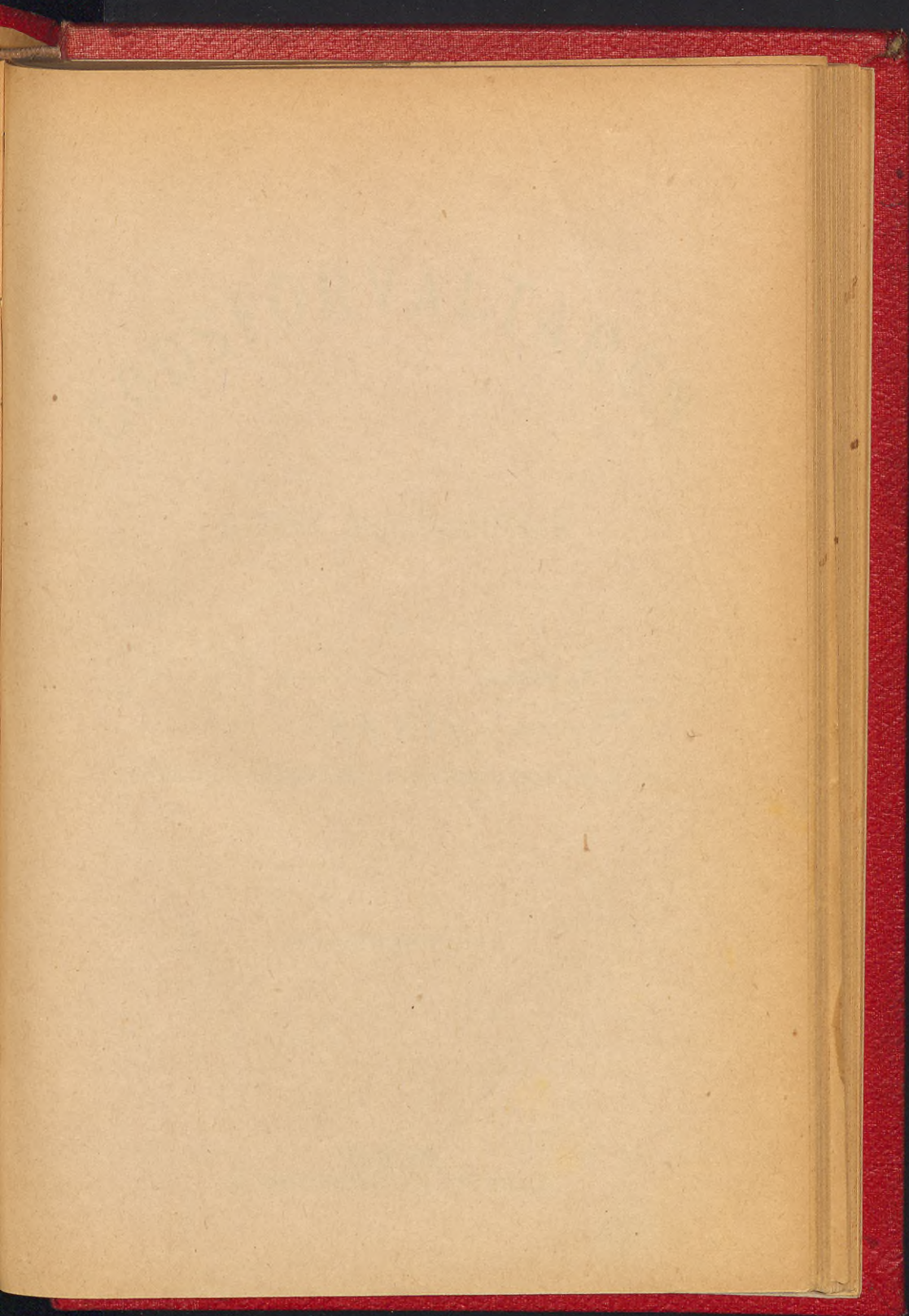

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

[Björling, Carl Fridolf]

Sv. $\frac{36}{149}$

[Nelson, Johannes Fredrik]

GODSFÖRVALTAREN.

SVENSK ORIGINALROMAN

AF

EKKIS. [psend.]

FÖRF. TILL: VÅRDKASEN, SKEPFSBROTTETS SON M. FL.

MALMÖ,
S. NEVANDER & C:s FÖRLAG.

Malmö 1888,
Stenström & Bartelsons boktryckeri.

Det var en ruskig dag i slutet af september år 18... Det hade under natten varit ganska stark frost, men vinden hade i daggryningen kastat om och nu föll ett isande kallt duggregn. Grådaskigt och otrefligt såg allt ut, det tycktes ej vilja blifva riktigt dager, och den enformiga skånska slätten, till hvars ena utkant jag i dag ber få föra läsaren, visade sin fulaste fysionomi.

Vi befinna oss på ett stort gods, ett af dessa många ställen, som inköpts och hvars vidsträckta borggård uppbygts för medel, som härförare och andra högt uppsatte roffat åt sig under Karlarnes fejder med sina grannar och hvilka gods nu utgöra en materiel rest af våra stolta minnen. Rundt kring den i ganska ren stil uppförda hufvudbygningen sträcker sig en vidsträckt anläggning med präktiga terrasser och derutanför reser sig en ståtlig, högstammig bokskog, genom hvilken huggits snörräta alléer för utsigtens skull.

Då denna borggård ständigt underhölls, måste den hafva tagit sig rätt ståtlig ut, men vid den tidpunkt, jag nu ämnar vidröra, bar allt spår af ett sorgligt förfall. De många rummen stodo öde, dam låg tumstjockt på gardiner och möbler och öfver de bonade golfven, hvarest fordom mången högvälboren tärnas fot svingat ut i dansen, smögo sig endast spindlar eller någon gång en liten rädd och utsvulten råtta. En gång årligen fejadades dock öfver allt och afdammades nödtorftligen, samt luftades och vädrades rummen. Det var då egaren af godset hvarje sommar besökte det och tog sitt uppehåll för några dagar der. Då rådde för en kort stund något lif och rörelse, men sedan stängdes åter bygningens hufvuddörrar, och det slumrande ekot i de vidsträckta rummen

uppväcktes blott en och annan gång genom trampet från någon tjenares grofva sko.

Denna morgon såg den stora byggnaden ödsligare ut än någonsin. Vinden svepte tjutande kring hörnen och stälde till en hvirflande dans med en mängd affallna gulnade blad på den stora vattendränkta gräsplanen midtpå borggården, och man kände sig riktigt kuslig till mods, då blåsten böjde björkarne så mycket att deras grenar med ett raspande ljud gled oöfver fönsterrutorna. Och dessa björkar, som planterats rundt kring bygnaden, stodo der så slokiga och tårbegjutna, som om de allvarligt begrundade de stora men visst ej ljusa minnen, som lådde vid dessa murar.

Det ville, som sagdt, knappast blifva dager denna morgon. Den gamla spruckna »vällingklockan» i sin brädstapel å gafveln till ena stallängan hade för öfver en half timma sedan kallat folket till arbete, men ännu ville det ej ljusna derute. — Ett stycke från borggården lågo ekonomibyggnaderna, fästall och lador, och i en af stallarne samlade sig folket att der mottaga order för dagsarbetet.

Det var ett förkrympt, egendomligt slägte, dessa stat- och hofveridrängar, som samlades här i den unkna och förskämda stallukten. Detta slägte skulle man väl, med den stigande upplysning, som de sista decennierna skryta med, tro vara helt försvunnet. Men det är ej så. Detta slägte finnes vid hvarje gård, der hofverisystemet ännu existerar, samt vittnar om att det hvita slafveriet är det svåraste af alla att utrota.

Ett trettiotal äldre och yngre arbetare hade samlat sig på stallgången samt väntade under tystnad på order från någon af befälet, hvilket denna dag ganska sent infunnit sig. De flesta voro mycket torftigt klädda och flera af dem voro rent af trasiga. Samtliga hade de en smutsig linnepåse kastad öfver ryggen och i den fans deras tarfliga måltid för dagen. För den som hade kännedom om hvari denna måltid vanligen bestod, fans äfven klart skälet gifvet, hvarför dessa gestalter voro så bleka och utmärglade.

En dof tystnad herskade, det var som om en dvala hvilade öfver dem alla, och för hvad som försiggick rundt omkring

dem hade de ej något intresse. Denna tystnad afbröts blott af en eller annan rå anmärkning och ett derpå följande lika rätt skratt. Blef tiden för lång stampade man de träskobeklädda fötterna för att hålla sig varm eller ock blåste man i de förfrusna och spruckna händerna. Om dessa ömmade användes ej salva därför, ty hvem hade väl råd att bestå sig sådan lyx. Man virade en trasa nödtorftligen om såret och ifall det ännu smärtade sökte man afhjelpa saken medels en ed.

— Förvaltaren dröjer länge i dag? sade en af de församlade samt bekräftade sitt tal med en mustig svordom.

— Han har väl haft mycket att göra i natt, kan jag tro, inföll en annan, ty det har varit ljus tändt både i källare och på vindar, därför kan han nu behöfva hvila.

— Ha, ha, ha! Hvila för en tocken, som aldrig nånsin tröttat ut sig på någonting, nej, det är för tokigt.

— Nej åtminstone har han ej tröttnat ut på att klå oss, inföll några af de andra, och deras infall helsades med skratt rundt om.

— Var ljuset synligt i natt igen? frågade den andre i ordningen, som nyss talat.

— Ja, det var det, och både hushållerskan, mejerskan och trädgårdsmästaren sågo det, så att du ej behöfver tro att det är uppfinningar af mig.

Den tilltalade skrattade högt.

Den berättande, som kände sig något stött öfver att ej blifva trodd, fortfor:

— Jag vet nog att äfven du vill spela lärd liksom Prest-Janne, men det går ej för sig. Både far min och hans far ha talat om spöket här, och att det fins sådant är fullt visst. Den gamle grefven, farfars farfars far till nuvarande egaren, var med i kriget som ni vet, men der slog han ihjäl så många och tog deras tillhörigheter, och därför har han ej kunnat få någon ro efter döden, utan räknar sina skatter hvarje natt.

— Jag tror snarare att det är förvaltaren, som räknar sina pengar. Han är ett spöke så godt som något annat.

— Tala du ej för högt! Gud nåde dig i fall förvaltaren får veta hvad du säger, då blir du genast vräkt och dina barn få tigga sitt bröd.

— Bah, det få de ju ändå, ty den usla lönen hinner ej långt. Jag är i öfrigt ej rädd och det kan föröfrigt gerna vara slut först som sist.

— Det hörs att du sällskapar för mycket med Prest-Janne, men för att ha så bred mun som han, bör du ock ha lika stark rygg, ha, ha, ha!

— Skulle jag kanske ta emot stryk för det jag vågar säga sanningen, svarade den tilltalade och hans lilla undersåtsiga figur reste sig, så att han såg helt imponerande ut, och hans kamrater blickade med förvåning på honom. Är det ej nog att vi som hundar få jemt vara ute och i slafveri såväl i kyla som hetta, bittida och sent, men dertill skall man äfven taga pisk som en hund, ifall man vågar öppna munnen då man ser de sinas elände. Den förste, som lyfter käpp öfver mig, den slår jag igen om det ock vore . . .

Samtalet afstannade hastigt, ty steg hördes utanför staldörren och den församlade gruppen spridde sig något åt samt förblef moltyst.

Emellertid försvann det slöa och trumpna draget från deras ansigten, ty den person, som inträdde genom staldörren, var ej förvaltaren eller ladufogden, utan Prest-Janne. Det var en högre, ljuslätt, medelåldrig karl, och han tycktes ega ett visst herravälde öfver de öfriga.

— God morgon, karlar! helsade han.

— God morgon! ljöd svaret från dem samtliga. Du kommer sent i dag, och ifall vi redan varit satta i arbete hade du allt fått en het dust med »dansen».

— Förvaltaren, menen I. Åh nej, jag vet nog hvad jag gör och i öfrigt är jag ej rädd. Jag har varit här lika bittida som I, men jag har varit inne i mejeriet en stund och hjälpt pigorna att lyfta mjölkkärlen.

— Och så har du väl fått dricka dig mätt af mjölk?

— Jag dricker ej mjölk, hvilken jag skulle betrakta som stulen, och jag tigger ingenting.

— Hör på Prest-Janne, han morskar sig för det han fått ärfva ett par hundra kronor, inföll någon, och hans yttrande belönades med fnissningar rundt om.

— Tala du ej för mycket bredvid munnen, ty eljes kan det hända att du får den i en hast tilltäpt, du »dansksladdra», svarade den tilltalade med mörk blick, och skrattet tystnade med ens.

Prest-Janne hade respekt med sig, och hade så alltid haft, allt sedan första dagen han kom till godset. Han var ej annat än torpardräng, men tycktes vara af helt annat skrot och korn än de öfriga, som hade dagsverken vid gården. Namnet Prest-Janne hade han fått emedan han var ganska boksynt och använde hvarje ledig stund till läsning. Detta hade ock förskaffat honom ett visst vetande, och hans kamrater vände sig alltid till honom då de behöfde ett råd. Han var äfven mycket omtyckt af dem, ty han var mycket villig och tjenstfärdig, och ofta då han slutat långt förr än de andra sitt föresatta betingsarbete, hjälpte han alltid den, som hunnit minst fram. Han hade blott en afundsman, och det var den han nyss råkat i dispyt med.

Emellertid afstannade tvisten med ens, ty stalldörren öppnades åter och förvaltaren inträdde.

Händerna lyftades till mössorna litet hvar, men någon vänlig helsning var det ingalunda som egnades åt den inträdande.

Det var en medelstor man med mörkt helskägg och små illmarigt plirande ögon. Vid ett flyktigt ögonkast skulle man antagit honom vara omkring 40 år, men han var i verkligheten omkring ett 10-tal äldre.

— Hvorfor Dæveln bier De nok? frågade han på rådbråkad danska. Mannen var nämligen en af dessa många dansk-tysk talande främlingar, hvilka, talrika som Egyptens gräshoppor, snart öfversvämma det gamla Sverige, och ingen vet hvarifrån de komma eller hvart de fara. Men i likhet med gräshoppsvärmarne förstå de att taga för sig hvarhelst de än slå ned och det märkes sedan alltid hvarest de dragit fram. Med svenskens vanliga öppenhjertighet och rättframhet finna de alltid gästvänlighet här, och de göra sig ej ringaste skrupler att benytta sig deraf.

Nämde förvaltares antecedentia var ock ganska hemlighetsfull. Hvarifrån han kommit en gång visste ingen, men han hade börjat sin bana här i Sverige som en obetydlig jägare och skogvaktare; derpå hade han med utländingens slughet och segghet förstått krypa högre på rangskalan, tills han slutligen på samma fintliga sätt genom baktal och fruntimmersskvaller lyckades få förvaltaren på omnämnda gods uppsagd samt sjelf intog hans plats. Och nu var han allenastyrande här. Godsegaren kom ej till sin egendom mera än en gång årligen, och förvaltaren hade således hela året att öfva sig i att vara mjuk i ryggen och smidig som en ål. Han visade sig äfven som ytterst skicklig i den konsten, och hvarje år vid sommartiden hade man, som nämndt, den egendomliga företeelsen, att se den metamorfos som föregått med förvaltaren. I stället för att vara barsk och hård var han nu sjelfva vänligheten och nedlåtenheten ³/₄ mot underlydande, naturligtvis allt i grefvens sällskap.

Men lika slät och vänlig förvaltaren var i grefvens närvaro, lika barsk var han, då han ensam kände sig som herre på täppan. Folket sade att han vanligtvis var "etter värre" efter grefvens visit, och det var som om han känt ånger öfver att nödgas lägga band på sitt sinne. Ifall någon torpare eller underlydande under grefvens vistelse på godset vågat till honom framkomma med en anmärkning eller bön om hjälp mot förvaltarens orättvisa, fick denne sedan dyrt pligta för sin djerfhet. Hade förvaltaren förut endast användt "gisslar" mot dem, så tuktrade han dem sedermera med "skorpioner" och den sista villan blef då värre än den första.

På förvaltarens brutala fråga till det i stallet församlade arbetsfolket steg Prest-Janne fram och svarade lugnt men fast:

— Vi ha alla varit här i rätt tid, men ej sett till hvarken verkmästare eller förvaltare förrän nu.

— Jag kunde ana att du som vanligt skulle vara stursk och svara för de andra, Prest-Janne, sade förvaltaren på sin brutna svenska.

— Jag är ej stursk, jag endast säger sanningen.

— Du talar alltid om sanning, då du ej vet hvad sanning

vill säga. Du är ej allenast stursk, du uppviglar äfven de andra. Men från och med denna dag är du förvisad från godset.

— Nå ja, detta hade jag väntat mig och mig gör det ingenting, ty jag har hvarken hustru eller barn att försörja. Emellertid vill jag upplysa om, att det ej skall dröja länge förän jag söker upp grefven och skall då berätta honom om åtskilligt, som tilldrager sig här på godset.

— Gå ända in i hetaste afgrunden, skrek förvaltaren blosande röd samt höjde sin jernskodda käpp.

— Tackar ödmjukast, i vinterdag kan väl värmen vara behöflig, men vägen var något för lång, genmälte Prest-Janne.

Trots respekten för förvaltaren, hördes en fnissning rundt om.

— Jaså, ni vågar skratta åt en befallning från mig, utbröt förvaltaren med en ed. Det är isynnerhet du, Måns, som på sista tiden visat dig lat och ohörsam; tag ditt trasbyke med dig och lemna godset innan veckans slut, ty eljes låter jag vråka dig ut på landsvägen.

Den tilltalade var samme dräng, som vi förut omnämt såsom tviflande på de spökhistorier, hvilka af kamraterna omtalades. Då han hörde förvaltarens hot om vräkning, höjde han hufvudet och hans ögon sprutade eld, men ej ett ord kom öfver hans hårdt slutna läppar. Han följde under tystnad Prest-Janne, som nu lemnade stallet.

Just i stalldörren mötte de verkmästaren, hvilken andfådd kom springande för att utdela order åt folket. Hans rödpussiga ansigte, oordnade hår och glåmiga ögon, talade helt tydligt om att han efter nattligt supkalas råkat sofva öfver sig en eller annan timme.

Med denne man, som äfven kommer att spela en liten roll i vår lilla berättelse, vilja vi nu som hastigast göra läsaren bekant.

Till godset hörde nämligen ett stenbrott, der en vacker mörk granit togs och bearbetades till åtskilliga slags behof, isynnerhet till byggnadsmateriel. Mannen i fråga var svensk, men hade förstått att sätta sig i en viss respekt hos förvaltaren samt hade af honom satts till uppsyningsman öfver dem af godsets folk, som arbetade i stenbrottet, och bar nu den klin-

gande titeln af verkmästare, öfver hvilken benämning han ej litet kråmade sig. Till sinnelag och natur var han helt lika förvaltaren och hade liksom denne fått en hel del slughet, parad med kryperi, på sin lott. Han var nu en femtioårs man eller deröfver, samt hade en längre tid vistats på godset.

Då han inträdde i stallet gaf förvaltaren honom ett vredgadt ögonkast och en ström af ord syntes vilja bana sig öfver den högstbefallandes läppar. Emellertid fann förvaltaren för godt att för tillfället hålla inne med sina förebräelser; order utdelades åt det kvarvarande folket, hvilket snart spriddes åt olika håll.

Då förvaltaren och verkmästaren lemnade stallbyggnaden, stodo Prest-Janne och Måns samtalande med hvarandra på gårdsplanen.

Förvaltaren vände sig till dem och sade helt knapphändigt:

— Du, Prest-Janne, har att fordra för ett par extra dagsverken; kom upp på kontoret vid middagstiden, så skall du få din likvid. Hvad dig, Måns, beträffar får du ställa om så att du kan betala den statsäd, du redan har uppburit i förskott, ty eljes måste jag låta länsmannen utmäta hos dig.

— Det enda jag har, som jag kan kalla mitt, är en sjuklig hustru och en mängd halfsvultna barn, och dem tänker jag hvarken förvaltaren eller länsmannen vill utmäta, blef Måns' dystra svar.

Förvaltaren vände honom ryggen samt gick åt mejeriet, och de blickar, som Måns sände honom kunde despoten således ej uppfatta. Måhända skulle han eljes kommit att reflektera öfver det mörka hot, som uttalade sig deri.

Emellertid då förvaltaren kommit utom synhåll, svek det mod, som Måns hittills visat och ett par stora tårar tillrade utför hans fårade kinder. Men liksom han blygts inför Prest-Janne för den svaghet han visat, aftorkade han hastigt tårarna med sin valkiga hand.

— Fatta mod, Måns, sade Prest-Janne, med en ömhet i tonfallet, hvilket man, att döma efter det samtal han nyss haft med förvaltaren, ej skulle hafva tilltrött honom. Fatta mod, ty det som synes mörkt nu kan snart ljusna, och i öfrigt: endast

den är förlorad, som förlorar sig sjelf. Jag vill tala ett ord med förvaltaren i middag och jag är nästan viss om att han skall lyssna dertill.

— Tack, Janne, för din vänlighet, stammade Måns, du har alltid varit hjälpsam, men denna gången hjälper nog ej ditt tal.

— Vi få väl se, menade Prest-Janne.

Måns' bostad var belägen ett godt stycke väg från gården, och stigen, som förde dit, gick öfver sank åkrar och vattenfyllda diken. Antagligen hade den anlagts i den afsigten att härda den slafvande befolkning, som inhysts här i ytterkanterna af godset, der den var så väl gömd vid de grefliga besöken. Att från bittida morgonstund till sena kvällen oftast få gå våt och slaskig, i synnerhet om fötterna, har dagakarlen fått vänja sig vid. Att för hans skull anlägga en någorlunda banad väg eller en planka öfver en vattenfylld grop, skulle vara ett slöseri med tid och materiel.

I samma hus som Måns bodde inhystes ett par andra statkarlsfamiljer. Rundt om såg ödsligt och förfallet ut, och endast ett halft tjug barn, som trots septemberkylan barbenta plaskade omkring i pussarne derutanför, gäfvo något lif åt taflan.

Måns och Prest-Janne inträdde i stugan. Prest-Janne helsade vänligt, nästan muntert, men Måns slog sig tyst ned på en rankig stol borta vid det dragiga fönstret. Sin tarfliga middagsmåltid, som han hade inknuten i en näsduk, satte han bredvid sig.

— Hur kan det vara att du kommer hem igen, Måns? frågade en matt stämma. Är du sjuk?

Den frågande var hans hustru, som nu reste sig upp till sittande ställning i en brits, hopslagen af några knapphändigt hyflade bräder. Bredvid britsen stod en otymplig vagga, i hvilken låg ett spädt barn, som ständigt lät höra ett kvidande.

Måns' hustru var mycket blek och utmärglad, och hennes svaga stämma förrådde att hon led af lungsoten, som allt mera skördar offer, i synnerhet bland armodet. Det lilla barnet var äfven mycket blekt och svagt samt syntes kvida af brist på tillräcklig näring.

— Nej, det är allt värre än så, svarade Måns dystert och förmådde med möda återhålla de frambrytande tårarne; jag är i dag uppsagd och förvisad från godset.

— Herre Jesus! utbrast hustrun samt vred sina händer, hvad skola vi fattiga stackare då taga oss till? Sjelf känner jag mig i dag mycket dålig och barnet har ej haft ro hela natten. Jag hade tänkt säga till dig att bedja förvaltaren att få hemta hit doktorn i morgon.

— Det är allt slut med det, sade Måns med samma dystraton, och i öfrigt vet du ju att förvaltaren hatar mig och skulle nog ej låtit mig få skjuts för att hemta läkaren den milslånga vägen från B . . .

Den bedröfvade Måns lät sin blick för en sekund öfverfara rummet, hvars nakenhet endast förmådde att göra honom dystrare; det lilla bohaget af tarfligaste slag skulle, realiseradt till pengar, ej förslå att föda honom och hans familj ett par månader. Huru skulle det väl då gå till den långa kalla vintern?

En tung suck häfde den bekymrade mannens bröst, och hos Prest-Janne, som hittills suttit grubblande för sig sjelf, väcktes deraf tanken på det sorgliga i hans orättvist behandlade stackars kamrats läge.

— Varen ej ledsna, sade han, man bör ej se allt i det mörkaste. Kan man bara hålla modet uppe, så går allt. Jag skall om en stund upp till förvaltaren och jag tror att mina ord skola göra så mycket, att du, Måns, skall få stanna kvar och få det bättre än förut, om ej, så kan du med lätthet få en annan plats till flyttetiden. Förvaltaren var ändå något för het på gröten, det hade varit värre om du hade blifvit uppsagd strax efter den 24:de, ty då kunde du fått gå hela vintern utan förtjenst.

— Det är lika svårt nu, ty hvem vill väl ha en uppsagd statkarl i sin tjenst? Bönderna vilja ej taga emot dylika fattiglappar och vid godset råder en hel sammansvärjning emot en hvar, som ej förstått att krypa nog under hundpiskan, så att han fått behålla sin tarfliga brödbit.

— Du ser saken allt för mörk, det är ej öfverallt lika illa stäldt.

— Vål vore om du sade sant, men jag kan ej tro derpå. Det är emellertid nu mycket svårt för mig; hade jag endast mor frisk, så ginge det kanske ändå. Att lille Sven kommer sig, tror jag ej, och det är äfven bäst vår herre tar honom. Vårst blir att få honom i jorden, ty jag har ju ej ens att köpa en bräda för till hans lilla kista.

Prest-Janne reste sig. För hans fria oböjda sinne var det ytterst smärtsamt att erfara, att armodet och förtrycket äfven förmått förlösa hjertats varmaste känslor, faders- och moderskärleken. Dessa känslor, som ej göra skilnad till personen, utan dväljas så väl inom det bröst, som skyles af den lappade tröjan, som det, hvilket höljes af den pelsbrämade manteln, hade här äfven lagts i bojer; — bekymret öfver den lilla kvidande varelsens bortgång var mindre än det huru man skulle få det lilla liket jordadt. I öfrigt fans det ju inom familjen tillräckligt många munnar att föda, och det var snarare en välgerning att blifva af med den lille, som dock fick födas fram på svält.

— Det blir som jag har sagt, sade Prest-Janne. Vill ej förvaltaren ge med sig, skall det väl bli någon råd ändå. Svälta och frysa skolen I åtminstone slippa denna vinter, så länge jag har mina friska armar. Dessutom är jag ej så arm, och af det som räcker till åt mig blir väl en smula öfver åt andra.

Måns lyssnade, men förstod ej hvad Prest-Janne menade. Han hade blifvit så vand vid hårdhet och hjertlöshet att talet om en uppoffrande handling af honom helt och hållet missförstods.

— Ja, du är lycklig, du, som har pengar och ej behöfver vara beroende af någon, sade han.

— Åh, kapitalet rör sig endast om ett par hundra kronor, men detta är ju nog att hjälpa dig med öfver vintern, ifall det kniper.

— Att hjälpa mig? Skulle du vilja låna mig pengar?

— Ja, hvarför ej?

— Men det vore ju detsamma som att kasta dem i sjön. När skulle jag kunna återbetala dig?

— När ljusare tider komma, och hvarom ej, så finge äfven det stå sitt kast.

Måns satt med af förvåning vidöppen mun. Att Prest-Janne alltid varit villig och hjälpsam kände han förväl, men att hans hjälpsamhet skulle gå så långt att han äfven erbjöd sig låna ut pengar hade han ej trott.

Måns log emellertid tviflande samt sade:

— Tack skall du ha, Prest-Janne, att du söker trösta mig nu, då jag har det som värst stäldt. Med pengarna får det allt vara så, ty dem kan jag ändå ej återbetala, men som du sade, vill jag tro att det väl skall blifva någon råd. Det är ej värdt att misströsta allt för mycket.

— Nåja, det sista var åtminstone något klokt taladt. Låt nu blott se att du följer det rådet, och så går nog allt. När jag får varit hos förvaltaren och hört hvad han säger om saken, skall jag åter komma in om. Jag skall säga till honom om skjuts åt läkaren också och vill han ej gå in derpå, skaffar jag väl skjuts från annat håll. Samtalet afbröts här genom att fyra eller fem barn kommo inrusande samt begärde mat, de voro så hungriga, så hungriga; kölden tycktes mindre genera dem, ehuru de, tunnklädda som de voro, sågo helt blåfrusna ut.

— I bordlådan ligger visst något bröd, sade hustrun med en suck. Det är ej mycket, men det får förslå för denna gången. Jag hade tänkt att låna ett par kakor tills vi hinna baka, men nu vill väl ingen af det öfriga statfolket betro oss något?

Måns hade stillatigande öppnat sitt matknyte och uttömt dess innehåll på det rankiga bordet. De få brödstyckena och en liten bit spickefläsk hade snart svunnit ned i de matfriska margarne, och barnen ropade nu efter mer.

— Se här, små vänner, sade Prest-Janne, i det han äfven tömde sin rensel, äten eder nu mätta och tacken sedan Gud för maten.

De små läto ej bedja sig tvenne gånger, utan grepo sig tappert an, och Måns och hans hustru glömde för ögonblicket sina bekymmer för nöjet att en gång få se de små äta sig riktigt mätta. Prest-Jannes matrensel var ganska dryg, så att barnen för den gången blefvo tillfreds.

Förmiddagen gick på detta sätt undan, och då «välling-klockan» på godset förkunnade middagsfriheten, gick Prest-Janne att tala med förvaltaren. Han tog ett vänligt farväl, särskildt med de små, med hvilka han kommit på mycket förtrolig fot.

— Gud välsigne dig, Janne, sade Måns och torkade med handens afvigsida en tår ur ögat. Tack skall du ha för all vänlighet, men jag tror, att du bör ej säga något till förvaltaren om mig, ty det tjenar till ingenting, utan endast retar upp honom ännu mera till förföljelse mot oss båda, och sedan är det omöjligt för oss att få någon annan plats.

— Nu tala vi ej mera om den saken, afbröt Prest-Janne, jag vet nog hvad jag skall säga förvaltaren, antingen han nu må blifva ond eller god därför. Låt mig nu blott handla på bästa sätt och jag tror det skall blifva bra. Farväl så länge!

Prest-Janne nickade vänligt till afsked samt gick med hurtiga steg framåt mot förvaltarebyggnaden. För att snarare uppnå samma tog han en genväg genom ungsbogen, som här plante-rats. Men just som han ämnade lemna småskogen och åter stiga ut på landsvägen, stannade han plötsligt, enär han hörde tvenne stämmor, hvilka båda voro honom allt för väl bekanta. Det var verkmästaren och godsförvaltaren, som här voro i så ifrigt samtal, att de ej märkte stegen af den person, som när-made sig. Prest-Janne drog sig åter in i buskaget samt stan-nade och lyssnade.

De båda männen, som här trodde sig vara helt ostörda, hade satt sig på en bänk just i skogsbrynet och förhandlade åtskilliga frågor, hvilka de ej gerna anförtrodde åt någon annan. Prest-Janne gick som sagt tillbaka in i skogen och närmade sig sedan försigtigt de talande inom hörhåll.

Då Prest-Janne vågat sig så långt fram, som han utan fara att upptäckas kunde komma, lade han sig ned under granarnes grenar och kunde från denna plats blicka fram till bänken, der förvaltaren och hans förtrogne tagit plats.

Förvaltaren talade i högljudd ton samt tycktes vara mycket uppretad.

— Jag säger dig, Wedberg, att om du än en gång så sent

infiner dig hos folket, blifver ej annan råd för mig än att genast skilja dig från platsen, föllo hans ord.

Den tilltalade svarade med ett hänskratt:

— Ha, ha, ha, att skilja folk från sina platser, har snart blifvit en vana för förvaltaren. Den förre förvaltaren fick stryka undan blott för eder skull; husmamsellen, genom hvars hjälp ni hufvudsakligen fick platsen, blef sedan eder öfverflödigt och till hinders och därför måste hon bort. Ni hade visserligen några svårigheter dermed, men sedan ni låtit utsprida, att hon sagt att grefven lofvat henne giftermål, hade ni trumfen på eder hand. Bokhållaren var ock eder i vägen och skulle därför afskedas. Nå ja, afsked fick han, men sitter ännu kvar på sin plats. Han har förstått sin sak rätt, och jag tänker, att förvaltaren ej gerna vill afskeda honom en gång till.

— Hvad vågar du att säga! skrek förvaltaren och sprang upp från bänken.

— Endast hvad som är öfverensstämmande med förhållandet. I öfrigt kan förvaltaren gerna sitta ned i ro, så att vi få tala till slut. — Förvaltaren inbillar sig väl ej att jag är rädd, tillade verkmästaren med ett elakt grin.

— Har du mera att berätta?

— Åhja, åtskilligt som duger att lyssna till. — I dag har förvaltaren afskedat tvenne af godsets bästa arbetare och det skulle kanske äfven vara så lämpligt att sluta med mig. Hvad de tvenne angår, så var det ej mera än rätt att få dem undan, ty de voro gensvariga och sjelfviska — fastän det nu svider i en om dem, att de skola stå på bar backe, men med mig handskas man ej så. Skulle ni ändock ha lust att drifva mig undan, skall det ej dröja länge förrän ni sjelf också skall vara härifrån. Emellertid skall jag sörja för att ni ej skall vara husvill för den skull: kronotjufvar pläga stundom få gratis herberge.

— Tig, skurk! skrek förvaltaren i högsta raseri och hötte mot verkmästaren med sin grofva jernbeslagna käpp.

— Skurk blef jag först den dagen jag fick med eder att göra, och vill ni ha närmare reda på huru villigt jag lånat mig åt edra handlingar, så kan jag berätta derom. Folket omtalar

ständigt det spöke, som här finnes på godset, ha, ha ha! Och sedan mins ni kanske Anna-Lenas ena barn, som var så svårt att tysta, hvarför verkliga radikalmedel måste tillgripas. Ha, ha, ha!

Det var ett hemskt skärande hånskratt verkmästaren uppgaf, och Prest-Janne ryste dervid.

Förvaltaren hade rest sig upp och syntes mycket upprörd. Öfver hans mörka ansigte hade lagt sig stor blekhet och hans läppar darrade synbart.

— Tig, tig i alla helgons namn; hväste han fram. Vill du åter framkomma med saker, för hvilka du längesedan fått rikligen betaldt? Du gör dig sjelf värsta olyckan derigenom och i öfrigt: «tala aldrig om hemligheter i skogen, ty det lyssnar från hvarje träd,» säger en gammal klok regel.

— Ah, här är ingen som lyssnar, hånskrattade verkmästaren. Dessutom när jag hotas med afsked, vill jag blott nämna hvad jag har att framdraga till mitt försvar.

— Kom upp till mig i kväll och tig sedan, olycksaliga människa, fortfor förvaltaren med dämpad stämma. Drick dig aldrig full mera, ty då pratar du halsen af dig sjelf. Du har varit på suppgille i natt och ruset står dig ännu upp åt hufvudet.

— Det är ej alla människor, som ha lika samvete som förvaltaren. Det måste stundom något till för att döfva det med.

Prest-Janne, som lyssnat med återhållen andedrägt och lifligt upprörd öfver det han fått höra, ehuru han blott deraf kunde draga dunkla slutsatser, åstadkom ett ofrivilligt buller då han skulle ändra sin obekväma ställning. Detta buller nådde de båda samtalande, och de lyssnade dertill.

— Någon måste vara gömd här i skogen, sade förvaltaren med sammanbitna tänder och oroliga blickar.

— Här är helt säkert mycket gömdt, återtog verkmästaren, med anspelning å något som endast han och förvaltaren kände, men det bästa är att det är gömdt säkert, så att därför behöfver man ej frukta. Bullret, vi hörde, kom antagligen från någon kråka eller igelkott, hvilka här ha sitt tillhåll, men för en sjuk inbillning växer stundom sandkorn till berg.

— Kom upp till mig i afton, så få vi ytterligare tala om saken, sade förvaltaren. Det duger ej att tala med dig, så länge bränvinsångorna omtöckna din hjerna.

Förvaltaren steg åter ut på landsvägen och gick framåt mot gården. Verkmästaren blef ännu en stund kvarsittande på bänken, försjunken i funderingar. Slutligen reste äfven han sig upp och knöt handen samt utsträckte honom hotande i den riktning, förvaltaren aflägsnat sig, samt sade:

— Kalla du ej någon för skurk, då du sjelf är en af de störste sådana. Och för resten om du ej varit, kunde jag måhända varit fri från det gnagande, som jag allt ottare förnimmer här.

Han lade härvid handen mot bröstet och pressade den hårdt deremot, liksom om han velat kväfva en brännande gnista eller hämma ett blödande sår.

Huru länge verkmästaren ämnat kvardröja på platsen, kunde ej Prest-Janne afgöra, men han förvånade sig öfver, att denne, som eljes gaf sig god tid, nu skyndsammast tog vägen inåt skogen, mumlande några ofattliga ord. I detsamma syntes en medelåldrig, tarfligt klädd kvinna komma vandrande vägen framåt.

Det var Anna-Lena, hvars namn Prest-Janne hört de båda männen föra på tungan. Prest-Janne började att draga sina slutsatser, och han förmodade, att verkmästarens hastiga aflägsnande stod i något samband med kvinnans uppträdande.

Då ljudet af verkmästarens steg bortdött, kröp Prest-Janne fram från sitt gömställe. Han hade ett ögonblick fruktat att bli upptäckt, men allt hade gått bra. Det samtal han fått höra hade visserligen ej gifvit honom klarhet i något, men stadfästade honom dock i hvad han redan länge anat och misstänkt, nämligen att ej allt stod rätt till.

Han steg nu äfven fram på vägen samt inslog samma riktning som förvaltaren och kvinnan gått.

Efter några minuters rask marsch nådde Prest-Janne förvaltarens bostad. Det var visserligen midt i middagsstunden, men Prest-Janne hade ju blifvit tillsagd att vid denna timma infinna sig, och han klef dristeligen på. Vid förstugutrappan rusade

tvenne hundar mot honom med högt skall, men han blef mycket förvånad öfver att ett fönster till bygningen blef öppnad och förvaltarens barska stämma nedtystade de ilskna djuren.

Så kom Prest-Janne omsider in, men fick dröja en god stund i ett yttre rum, innan han blef kallad in på kontoret till förvaltaren.

Denne senare hade klädt sig i en brokig nattrock samt var ifrigt sysselsatt med att genomse några papper, då Prest-Janne inträdde samt erhöll en oväntad vänlig genhelsning på sin visst ej allt för ödmjuka bugning.

— Nå, Janne, du kommer för att få slutuppgörelse? sade förvaltaren utan att se upp från de papper, som han var sysselsatt med.

— Ja, förvaltaren har ju sjelf tillsagt mig, att jag vid denna tid skulle infinna mig här, blef Prest-Jannes käcka svar.

— Låtom oss nu tala förstånd med hvarandra, återtog förvaltaren med sin vänligaste ton. Finner du ej, att saken kommit i en ledsam ställning?

— Dertill kan jag både svara jakande och nekande, sade Janne. För mig sjelf är det ej ledsamt, ty jag har tvenne friska armar och dessa skola nog försörja mig; men tråkigt var att Måns skulle med detsamma blifva afskedad. Mitt hufvudärende hit var ej heller att uppbära den ringa aflöning, som tillkommer mig, utan för att anhålla, att Måns måtte få sin plats åter.

Förvaltaren kastade en lurande blick på den talande och frågade:

— Har du ingen begäran att göra för dig sjelf?

— Nej, för mig sjelf tigger jag ingenting, ty så länge jag har helsan och kan arbeta skall ej brödet fattas mig. Men annan sak är det med Måns, som har en sjuklig hustru och många små munnar att mätta; för honom är det svårt att stå utan plats i dessa dagar. Han har hvarken att föda, kläda eller värma dem med, och jag förstår ej på hvad sätt han skall draga sig fram öfver vintern, om ej förvaltaren låter honom få platsen åter.

— Man har det som man ställer det, blef förvaltarens svar. Hade Måns varit flitig och stillsam samt lydlig, kunde han haft

det rätt bra härstädes, men han har velat spela herre, och därför får det vara slut.

— Förvaltaren känner ej Måns, inföll Prest-Janne med värma. Måns har varit den flitigaste och ordentligaste bland alla, och ifall det öfriga folket följt hans exempel, skulle helt visst många ledsamheter undvikits.

— Men han har varit stursk.

— Han har endast försvarat sin rätt.

— Vi skola ej mera tala om den saken, sade förvaltaren med bestämd min samt började långsamt uppräknas Jannes aflöning.

En stunds tystnad hade inträdd och man hörde derunder blott rasslet af myntet, som förvaltaren räknade.

Det var som om de båda männen, förvaltaren och hans underlydande, beredde sig på en ny sammandrabbning, i hvilken en af dem måste duka under.

Tystnaden bröts slutligen af förvaltaren som sade:

— Se här, Janne, har du ditt mynt.

Janne mottog den obetydliga summan och genomräknade den.

— Hvart ämnar du flytta hän? frågade förvaltaren.

— Jag vet ännu ej, blef svaret. Möjligen stannar jag i orten tills vidare.

Det låg ett underligt tonfall i detta «möjligen» och det samma undgick ej förvaltaren.

— Hade du ej svarat mig bland allt folket, skulle jag låtit nåd gå för rätt och låtit dig kvarstanna vid godset, ty du är en rask arbetare, som både kan sköta undan hvad du sjelf har för händerna samt äfven drifva andra framåt.

— Jag försvarar alltid min rätt, då jag orättvist blir anfallen, gentemot hvem helst det än må vara. I öfrigt begär jag ingenting för mig sjelf, men jag önskade höra förvaltarens sista ord rörande Måns.

— Mitt sista ord dervidlag har jag redan sagt; han skall inom veckans slut hafva lemnat godset.

— Hvar skall han då göra af sin sjuka hustru och sina många små?

— Det må blifva hans sak att sörja för; han kanske då är så lagom stursk.

Blodet rusade upp till Prest-Jannes kinder, hans hand knöt sig och han trädde förvaltaren ett steg närmare och sade med en stämman, hvori en undertryckt häftig rörelse spårades:

— Vi äro nu ensamma här, och jag vill säga förvaltaren ett sanningens ord. Förvaltaren har ej en enda känsla för sjukdomen och nöden, och ett dylikt behandlingssätt kan le a till förtviflade handlingar. Då förvaltaren hjertlöst vräker den arma familjen ut på bar backe, har Måns ej annat att göra, än att följa med mig till grefven, ty som jag en gång nämt, ämnar jag mig dit. Åtskilliga saker finnas då att omtala, hvilka förvaltaren helt säkert helst skulle vilja hafva osagda.

— Jag tror du hotar, utbrast förvaltaren vredgad; den mask af lugn och hycklad vänlighet, han hittills burit, försvann med ens.

— Förvaltaren må benämna saken hur som helst; det lyster mig att äfven säga grefven ett sanningens ord.

Förvaltaren bet sig i läppen, så att blodet pressades fram. Han kände sig vanmäktig inför denne simple arbetare.

— Och hvad skulle du väl säga honom då? frågade han och försökte att åter tala lugnt, men hans stämman darrade märkbart.

Prest-Janne stod ett ögonblick funderande. Något egentligt brott hade han ej att tillvita förvaltaren, åtminstone ej något som strafflagen kunde komma åt, men han hade tänkt berätta om huru godtyckligt allt styrdes och ställes på godset, om förtryck och egennytta o. s. v. Emellertid föreföll honom förvaltarens fråga så egendomlig, och i det samma rann honom i hågen det samtal han hört i skogen, och han svarade:

— När jag kommer så långt, vet jag helt säkert hvad jag har att säga. Jag kan kanske komma fram med något om skogssköfving, om märkvärdiga spökerier på gården samt om åtskilliga andra saker.

— Du har således många hemliga saker, som du vill tvinga grefven att tro?

— Åh nej, dessa saker äro ej hemliga, de äro i hvar mans mun; — endast skogen döljer hemligheter.

— Hvad säger du? skrek förvaltaren och sprang ånyo upp från sin plats. En askgrå blekhet hade lagt sig öfver hans ansigte, hans ögon lyste med en onaturlig glans och hans hela ställning var ej olik en tigers, färdig till språng.

Denna förvandling undgick ej Prest-Janne. Han såg förvaltaren nu lika uppskakad som han sett honom i skogen, och Janne förstod, att han i sin hand hade ett mäktigt vapen, fastän han ej närmare kände till samma. Han beslöt emellertid att följa de vinkar, han fått genom att åhöra verkmästarens samtal, och han sade, i det han lugn och oförfärad närmade sig dörren:

— Af hämdlystnad kommer jag aldrig att handla, och jag skulle vid lugnare besinning helt säkert uraktlåtit att tala med grefven för egen del, men det gör mig ondt om Måns och hans familj, och det är för deras skull som jag måste tala, och kanske Anna-Lena har ock något att säga.

Han gjorde en okonstlad bugning samt trädde utom dörren.

Prest-Jannes brådska var dock till nackdel för honom sjelf; han fick derigenom ej se hvilken inverkan de sista orden, han yttrat, hade på förvaltaren.

Denne stod ett ögonblick som träffad af ljungelden och stirrade på dörren, som Prest-Janne stängt efter sig.

— Hvad åsyftar väl denne olycksalige karl, detta afgrunds-foster, som ständigt varit mig till hinders? mumlade förvaltaren och avslutade sin sats med en hemsk ed.

Han stod dock ej länge handfallen för hvad som skett. Hans sjelfbeherskning vände snart åter och efter att för ett ögonblick hafva fört handen till pannan, liksom om han velat fångsla och kvarhålla en tanke, som plötsligt fått insteg hos honom, sprang han fram tiil fönstret, öppnade det och kallade Prest-Janne tillbaka.

Denne vände långsamt om uppför trapporna samt steg åter in i förvaltarens enskilda rum. Hans skarpa blick irrade kring rummet, liksom om han misstänkte något försåt, men i samma stund lekte ett småleende på hans läppar. Hvad hade han väl att frukta för?

— Ehuru jag borde förfara mot dig med stränghet, sade förvaltaren i det han lät sina blickar forskande hvilå på Prest-

Jannes allvarliga ansigte, vill jag dock för denna gång öfverse med både dig och Måns, och I kunnen få behålla edra platser. I ären dugtiga arbetare, fastän sturska som hin. Möjligt är att jag någon gång kan förgå mig, men detta torde vara ursäktligt nog, då man har mycket genstörtigt folk att dragas med. Jag är ej heller rädd för grefven, ty jag har skött min plats på bästa sätt, och i fall något annat säges, så är det osanning. Vän är jag dock ej af klagomål, och detta är helt naturligt. Du kan nu emellertid välja och sedan handla som dig bäst synes.

Förvaltaren var herre öfver situationen, han hade talat med ett isande lugn, och Prest-Janne greps deraf.

Som en följd af sitt rättänkande sinne frågade Prest-Janne sig sjelf om han manne feltagit sig. Gentemot förvaltaren hade han ju inga andra verkliga brott att anklaga honom för än dem han gissat sig till, och detta på ganska lösa grunder. Sant var ju att det ej var så lätt att dragas med det myckna folket, som finnes vid ett gods, och ofta kunde förvaltarens orättvisa framkallas af de obehagligheter, som esomoftast tillstötte.

Prest-Janne tog samvetsgrant allt detta i öfvervägande och han fördes ock bakom ljuset deraf. Hans ton var ock helt förändrad då han sade:

— Det gör mig ondt om jag orättvist misstrott eller bedömt förvaltaren. Men Måns och hans familjs sorgliga belägenhet upprörde mig. Jag vill visst ej ställa till någon oreda, och är det så att Måns får lof att stanna kvar, skall jag ej säga något åt grefven. För min egen del vill jag emellertid sluta min tjänst här. Som förvaltaren känner fick jag efter en i Amerika afiden bror ärfva några hundra kronor och jag hade tänkt mig att jag ej bättre kunde använda dem än att försöka komma in till seminariet, — jag vill nämligen blifva skollärare — och på det sättet trygga min framtid på samma gång jag kunde verka något för mina gelikar.

— Du är en förständig karl, Janne, och jag sätter därför värde på dig; emellertid vill jag gifva dig ett godt råd. Du är något för gammal för att ge dig in vid seminariet och när du omsider får din examen derifrån är du inemot fyrtio-talet. För att

dock hjälpa dig framåt vill jag låta dig få det bästa torpet under godset, och du blifver då så godt som din egen herre. Du behöfver ej besluta dig genast, men du kan ju tänka på saken.

— Jag tackar förvaltaren så mycket, och jag skall, som sagdt, tänka på förslaget.

Prest-Janne beredde sig nu att aflägsna sig, men än en gång vände han sig om i dörren och sade:

— Måns' yngsta barn är så sjukt.

— Hm! Jaså. Postbudet skall få hemta läkaren i morgon.

Dörren slöts efter Prest-Janne, som med ett tack aflägsnade sig.

— Man skall bryta ut gifttänderna på ormarne, så bitas de ej, sade förvaltaren för sig sjelf med ett vedervärdigt smil samt gnuggade förnöjdt sina händer.

Han tog derpå en långpipa ned från den väl försedda piphyllan, stoppade och tände den, samt lade sig så till hvila på den mjuka kontorssoffan.

Han andades nu åter ut, som om han öfvervunnit en hotande fara.

Den tidning han tagit i hand, blef ej mycket läst, den allrådande förvaltaren försjönk i funderingar.

Förvaltaren slog sig, som nämndt, till hvila efter samtalet med Prest-Janne. Hvila och lugn var kanske äfven behöfligt för honom, ty han syntes en stund efter Jannes aflägsnande vara betagen af stor oro. Emellertid återkom snart hans sjelfförtroende, och han log öfver sin egen dåraktighet att så der låta skrämra sig af det han sedan endast betraktade som småsaker.

— Skrämskott, bara skrämskott, mumlade han för sig sjelf och knäpte med fingrarne. Hvad kan man väl göra mig?

De måste bevisa sina påståenden, och det har sig ej så lätt. Skulle denne fördömde karl manne ha reda på något särskildt angående mig? Jag tror det ej, det var blott lösa framkastanden, föranledda af folkets myckna pladder. Prest-Janne ser emeller-

tid ut till att kunna koka ihop en soppa om det gäller. Men jag skall väl hindra honom både från att koka och sveda den.

Förvaltaren slog sig åter till ro på soffan, sedan han någon stund mått golfvet med sina steg, men ej länge fick han vara ostörd. En svag knackning hördes på dörren, och innan förvaltaren hunnit säga det vanliga »kom in» inträdde ett medelåldrigt fruntimmer; hennes ansigtsdrag voro fina och regelbundna, men deröfver låg en pregel af svårmod, och de djupa fårorna på hennes höga panna samt det starkt grånade håret vitnade om att bekymret ej varit en främmande gäst för henne. Hela hennes uppträdande visade dock att hon sett bättre dagar. Hon var tarfligt klädd, men dock med anstrykning af en viss properhet.

— Du, Anna Lena? sade förvaltaren och sprang upp.

— Ja, svarade den tilltalade med vibrerande stämma. Det är säkerligen obehagligt för dig, Johan, att se mig här, men då du ej håller dina löften, så . . .

— Hvarför plågar du och förföljer mig ständigt? sade förvaltaren med sammanbitna tänder.

— Tala ej om att plåga, ty om någon varit orsak till lidande så är det du Johan, sade kvinnan saktmodigt men fast. Endast den allvetande känner de tårar jag gjutit eller de nätter, som sömnen flytt mig blott för din skull.

— Tyst kvinna och tala ej om dylika saker här, för så vidt du ej vill störta dig sjelf och ditt barn i olycka.

— Säg hellre »mitt barn», återtog kvinnan. Hvad olyckan beträffar, kan den ej för mig blifva större än den är, men för Elin, vår dotter, önskar jag hafva stäldt det annorlunda. Vill du ej gå in på mitt förslag, går jag raka vägen till din fru och omtalar allt. Hon känner ej till ditt bedrägeri, och hvarföre skulle hon i öfrigt få vara fri från bekymmer, då jag för din skull fått lida så mycket.

— Du är vansinnig, sade förvaltaren och stälde sig hindrande framför dörren då kvinnan syntes vilja göra allvar af sitt hot.

— Nej, gud vare tack, ännu är ej mitt förstånd omtöcknad, men äfven om jag nu hade tillhört de armas antal, hvilka

befolka dårhusets celler, så hade det sannerligen ej varit mycket att undra på.

Förvaltaren lät sina blickar för en stund hvila på kvinnan, som stod framför honom, och måhända veknade hans sinne något vid minnena från fordom, som sväfvade för honom. Det var en tid, då hon, den af bekymren nu nedtryckta kvinnan, var allt för honom. Hon var då en prunkande ros och han fjärlig, som svärmade för henne, visserligen redan då flyktig, men mammon hade dock än ej hårdnat hans sinne eller förmått honom glömma heder och tro.

— Sätt dig ned en stund och lät oss talas vid, sade han.

— Ah! vårt samtal behöfver endast vara helt kort. Säg mig, har du fått mina bref?

Förvaltaren dröjde med svaret.

— Säg mig, har du mottagit mina trenne skrivelser? återupprepade kvinnan.

— Ja, blef det fåordiga svaret.

— Du har således mottagit dem och ej brytt dig om att svara derpå. Jag kommer nu sjelf för att höra ditt svar.

— Du framhårdar väl ej i din begäran?

— Jo, det gör jag, och ifall du ej går in derpå, ämnar jag fullborda mitt hot.

— Men att begära tjugotusen kronor af mig för Elins skull, är ju detsamma som att ruinera mig

— Nå ja, om så vore, så vore dermed ej större skada skedd än att dina andra barn finge vänja sig vid armodet. Elin, stackarn, har fått känna på försakelserna allt sen sina spädaste år; rollerna kunna nu ombytas.

— Hvad du begär är orimligheter och omöjligheter.

— Som dock måste blifva både rimliga och möjliga.

Förvaltaren vändades och svettades vid samtalet med denna kvinna, hvars uppträdande just vid detta tillfälle var honom så olägligt. Han förstod att hon ej var att leka med, och ifall han drefve saken för långt, skulle hon ej skona utan fullborda en hotelse som hon uttalat, hon skulle vara som en sårad tigrinna, hvilken hämnar sina ungars död.

— Elin skall ej stå på bar backe, ty jag vill gifva henne fjerdedelen af hvad du begär.

— Allt eller intet, blef kvinnans energiska svar.

— Men femtusen kronor är ju redan en vacker summa, som ej fås så lätt. Jag kan ej skaffa mera och du får nöja dig dermed. Dessutom tycker jag att Elin är allt för ung att gifva sig, sade förvaltaren samt sökte anslå en bevekande ton.

— Jaså, du finner att femtusen kronor skulle vara nog; då vill jag säga dig, att allt guld du kunde samla ej vore tillfyllest för att godtgöra hvad du brutit. Jag har begärt tjugotusen kronor och jag prutar ej derpå. Då du säger dig blifva ruinerad af att utbetala denna summa, ljuger du som vanligt, ty gent emot mig har hela ditt uppförande varit ett bedrägeri.

— Du må tro hvad du vill, men jag kan ej betala mera än hvad jag sagt, stönade förvaltaren.

— Sää! återtog kvinnan långsamt, och ett egendomligt leende låg kring hennes läppar. Det var ett blandadt drag af stolthet, vemod och förakt. Dina flickor veta åtminstone om tala att du har sjuttiotusen kronor i banken.

— Nåväl, jag skall gifva Elin tiotusen kronor, men ej ett öre mera, du må sedan handla som dig bäst synes! återtog förvaltaren halft förtviflad. Kvinnan, som stod framför honom, var en hämnande engel, som ville roffa från honom det käraste han nu egde: hans guld.

— Jag tror du försöker köpslaga, återtog kvinnan kallt. Jag lät en gång köpslaga med mig och det blef till mitt hela lifs olycka. Jag ingår ej på dina jemkningar, och jag vill genast hafva utbetalt summan; myntet behöfves nu. Elin håller af en bra karl och skall ock gifva sig med honom. Du tycker hon är ung; nåja, så mycket mer behöfver hon skydd och stöd, och jag vill bevara henne för att hon ej skall råka ut för samma olyckor och lidanden som hennes svaga och förförda mor.

Då förvaltaren alltjemt vägrade Anna Lenas begäran, tog hon ett par steg fram emot honom och frågade hastigt:

— Säg mig, hvar är mitt andra barn?

Vid denna fråga uppsteg först en hög rodnad på förval-

tarens kinder, men följdes strax derpå af en gulaktig eller askgrå blekhet.

— Ditt barn . . . hvarför frågar du efter ditt barn? stammade han.

— Skulle jag icke fråga efter mitt eget barn, så skulle jag vara en onaturlig moder, klungo hennes ord kalla och skärande.

— Du vet ju att det är i godt förvar.

— Jag vet det, men hvar är dess graf?

— Dess graf? återtog förvaltaren med yttersta möda, och orden tycktes vilja kväfva honom.

— Ja, just så! Det tjenar till ingenting att du nekar, jag känner ändå för väl huru allt tillgått, och det kommer äfven en räkenskapens dag för dig därför. Dock har jag ej nu kommit hit för den saken; jag har endast kommit för Elins skull. Jag frågar nu för sista gången om du vill låta henne få myntet?

— Om du sedan upphör att förfölja mig och ej mera kommer hit?

— Sedan upphör att förfölja? Ej mera komma hit? Ha, ha! upprepade kvinnan långsamt. Och dessa ord uttalas af dig, som svurit att följa mig som skuggan, mannen, som haft så många fagra men falska löften. Jag deremot lofvar ingenting, så behöfver jag ej frukta att bryta något. Gif mig nu myntet!

— Jag har ej så mycket penningar liggande. Vill du ej taga emot femhundra kronor så länge?

— Och sedan framgent vänta på de nittontusenfemhundra som restera? Nej, tack! Du torde ha godheten skriva ut en revers åt mig, betalbar senast om en månad.

Förvaltaren blickade skarpt på kvinnan samt gick derpå beslutsamt bort till skrifbordet, fattade en penna och nedskref en förbindelse som han öfverlemnade åt den kvinna, som tycktes ega en så stor makt öfver honom. Men han syntes nu ej längre tvingad, utan tvärtom; kring hans mun låg ett öfvermodigt leende.

— Här har du reversen, och låt mig nu vara i fred, sade han.

Hon mottog förbindelsen, genomögnade den och fann den

rätt. Derpå hopvek hon långsamt papperet och stoppade det inom klädningen, vid barmen.

— Farväll! sade hon kallt och tillade just som hon lade handen på låsvredet: Kom ihåg att du utbetalar myntet till mig innan månadens slut.

— Jag glömmet ingenting! hördes förvaltaren svara.

I hans ord låg något egendomligt, som gjorde att kvinnan vände sig om och blickade frågande på honom; hon förnam i hans yttrande ett slags hot och sade därför:

— Den plundring du måste göra i dina hopade skatter grämer dig, och du skall därför med nöje omfatta hvarje tillfälle att hämnas. Men Anna Lena har förutsett allt. Den skola af försakelser och själskval, som jag måst genomgå, har gjort mig klarseende.

Förvaltaren kände sig ånyo orolig, hvarje stund kunde ju någon person komma och se honom i ett förtroligt samtal med denna kvinna, hvilken med vampyrens girighet sög sitt offer. Var det då ej möjligt att få henne aflägsnad? Men hon tycktes ha tagit till sin uppgift att plåga honom, och hon fortfor:

— Då du lemnade mig denna förbindelse, hade du naturligen ej i sinnet att betala den, och den fattiga Anna Lena skulle gent emot dig ej kunna göra sin rätt gällande, ty ej hade hon, stackarn, på ärlig väg kunnat åtkomma en af den ansedde och rike förvaltaren utfärdad, till innehafvaren stäld revers å tjuo tusen kronor. Jag skulle kanske då blifva tagen och dömd som tjuf; men jag har en sak till mitt försvar, och ifall jag yttrade samma, skulle efterforskningar ske, som skulle leda till intressanta upptäckter. Man skulle få klart reda på af hvad orsak det spökar om nätterna i borgen, och skulle man äfven då kanske söka efter hvar Anna Lenas andra barn finnes.

På förvaltarens panna perlade kallsvetten, och det stöd, som han sökte med handen mot soffkanten, syntes vara nödvändigt för att han ej skulle falla omkull.

— Gå, gå! sade han hest och visade med andra handen mot dörren.

Anna Lena riktade på honom en blick full af förakt och lemnade derpå rummet mumlande:

— Ännu är du ej fri från mig.

Hvem var den kvinna, för hvilken förvaltaren tycktes ega så stor respekt?

Vi skola göra läsaren närmare bekant med henne.

Hon tillhörde ej godset, utan bodde en mil derifrån i en stuga, som var hennes egen; hon umgicks med ingen, utan hennes enda sällskap var hennes 18-åriga dotter, Elin, hvilken hon egnade all moderlig ömhet samt vek sällan från hennes sida. Hon vakade öfver sitt barn som sagans drake öfver skatten, och de tvenne voro oskiljaktiga.

Hon var känd af alla på vida områden, men dock hade ej någon närmare reda på hvem hon var eller hvarifrån hon kom, då hon för ett tiotal år sedan flyttade hit till orten.

Presten i församlingen hade ej genast velat mottaga hennes medhafda prestbetyg eller tillåta att hon och hennes barn skattskrefvos der på orten. Men efter ett samtal, som han hade med godsförvaltaren, gjorde presten ej längre något hinder; men huru prestsedeln lydde fick ingen obehörig veta.

De förnämsta kvinnorna der i socknen samlades för att rådslå och utfundera hvem främlingen kunde vara, och det beslöts att klockarens hustru skulle göra sig ett ärende till den obekanta, för att se huru hon hade det i sin bostad, samt söka utleta en eller annan sak af henne, som de så gerna ville veta.

Klockarens hustru fullgjorde samvetsgrant sitt uppdrag, och en vacker lördags eftermiddag gjorde hon sin visit.

Vid sitt inträde förvånades hon öfver den prydighet och ordentlighet som rådde i rummen. Den höga uppbäddade sängen med sitt hvita, konstnärligt virkade täcke, vägguret med sitt trefliga fodral, de väl polerade fönstren med sina jalousier och blomsterkrukor, det renskurade och enrisströdda golfvet, allt tydde på ett visst välstånd. Endast husets egarinna var tarfligt klädd,

ehuru med en viss properhet, men hennes dotter, på hvilken modren syntes slösa all ömhet, var klädd i en modern om ock just ej så dyrbar dräkt samt bar armband och brosch af guld, enligt hvad den på spaning utsända kunde uppfatta.

Klockarehustrun blef vänligt mottagen samt bjöds att sitta ned och trakterades med kaffe. Hon frambar nu sitt ärende, hvilket naturligtvis var af mindre betydighet, samt sökte sedan utleta åtskilligt, men möttes endast af undvikande och intetsägande svar, så att då hon åter lemnade stugan, var hon lika klok på de saker, hon ville veta.

Då hon omsider reste sig upp för att gå, frågade den obekanta om klockarehustrun ej ville blifva spådd. Det ville hon gerna och snart satt man vid ett bord, hvarpå korten utlades, räknades både fram och baklänges samt uttyddes. Allt slog så utmärkt väl in, och sedan den dagen blef den obekanta ortens mycket besökta Sibylla.

En hvar som hade någon hjerteangelägenhet sökte henne; om ett parti skulle komma till stånd, om ett husköp skulle gå för sig, om kreatur eller menniskor blefvo sjuka, för allt skulle Anna Lena råda bot och förutsäga.

Hon kändes ej under annat namn än detta, hvilket hon uppgifvit då klockarehustrun frågade hvad titel hon fick använda.

På detta sätt hade Anna Lena blifvit känd på vidsträckta håll och sökt af många. Om i hennes kortspådom äfven låg något af charlataneri, så är dock ett visst, nämligen att mången hade nytta och fördel af att rådfråga sig hos Anna Lena. De pröfningar hon fått genomgå hade hos henne inplantat en hel del lefnadsvishet, och utrustad med en skarp iakttagelseförmåga kunde hon inom kort säga, hvad som felade hos den, som sökte hennes råd. Och icke allenast det, ty hon rådde ofta bot mot det onda. Då hon dertill något förstod sig på att behandla yttre kroppsskador, är ej att undra öfver att hon oftast besöktes; icke allenast af allmogen, utan äfven herrskapsfolket hittade emellanåt vägen till hennes väl underhållna, ganska ensamt belägna stuga. Anna Lena betraktades sålunda af en hvar med en viss respekt och alla frågor om henne tystnade. Hon frågade ej heller efter andra, utan sysselsatte sig blott med sin

dotter Elin, hvilken vid tidpunkten för vår berättelse var 18 år gammal. På henne slösade hon allt hvad moderlig ömhet kunde åstadkomma, och de inkomster Anna Lena hade tilläto ock att skaffa älsklingen en och annan lyxartikel.

Trots all svaghet, som modren visade, var dock Elin en väluppfostrad flicka samt hade ett mycket älskligt utseende. Hennes skönhet var visserligen ej den stolta och prunkande rosens, utan fastmera den blyga och undangömda violens. Mången af bygdens ynglingar hade kastat kärliga blickar på henne, då hon om söndagarne gjorde sin mor sällskap till kyrkan, ty eljes syntes hon sällan ute. Men Anna Lena tog vara på sin skatt och ingen fick komma den för när. En sprättig ung man, hvilken trodde att här vore en lätt eröfring att göra, hade en dag begifvit sig till Anna Lena under förevändning att bli spådd, men förnämligast var afsigten att få bekika eller komma i samtal med Elin. Men den skarpsynta modren märkte snart hvad saken gälde och ehuru ingen fullt fick reda derpå sades det dock att den unge mannen blifvit spådd på ett sådant sätt att han förlorade lusten att göra visiten om igen.

Så mycket mer förvånad blef man en dag, då man i de båda kvinnornas sällskap fick se en ung ståtlig främling, hvilken under skämt och skratt underhöll sig med dem, och det syntes tydligt att han var Elins fästman, genom de små uppmärksamheter han visade henne, och det vänliga leende han fick af henne till gengäld. Åtskilliga af byns folk tyckte sig känna igen främlingen, och deri misstogo de sig ej. Han hade för cirka ett år sedan vistats ett par veckor här i trakterna för att söka efter kolfötser och dylikt för ett utländskt bolags räkning. En dag då han befann sig med sina mätninginstrument utanför Anna Lenas stuga, hade han tilltalats af dennas prydliga utseende, och då han dertill ett ögonblick tyckte sig se ett vackert flickhufvud bakom den hvita fönstergardinen, hade han fattats af ett okuffigt begär att äfven få se sig om inne i stugan. Det var en vacker och varm höstdag, och som den unge ingenjören för tillfället kände sig törstig, hade han ju ett lämpligt ärende i att gå in och bedja om ett glas vatten. Han styrde då sina steg öfver den väl underhållna trädgårdstappan samt stod snart

inne i köket, hvarest han påträffade Anna Lena sysselsatt med någon matlagning.

Vid hans helsning hade hon blickat skarpt på honom, och vid denna blick hade blodet rusat till hans kinder, och han stod helt förlägen.

— Jag ville be om ett glas vatten, sade han lågmält.

— Gerna det, om det ej är något annat ni önskar, sade Anna Lena med egendomlig betoning.

Den unge mannen märkte mycket väl den dolda innebörden af svaret, men han fann sig sjelf vara rätt barnslig, som kunde rodna öfver en sådan sak, då han dock ej företog sig något orätt, och han svarade därför i munter ton:

— Nej, min goda fru, det var ej mera än ett glas vatten jag önskade.

Stämman klang så frisk och okonstlad att Anna Lena deraf föranleddes att än en gång närmare betrakta den unge mannen.

Han var ock en typ värd att betrakta, ansigtet bar helsans och ungdomens friska färg och ett drag af öppenhet hvilade deröfver. I anseende till kroppsstorleken var han snarare öfver än under medelmåttan, men hans lemmar voro fina och smidiga, samt vitnade om en sparad ungdomskraft; hans klädsel var kanske något vårdslös, men detta såväl som hans mörka uppåtvridna mustascher gäfvo åt honom ett käckt och hurtigt utseende. Ur hans mörka ögon framlyste skälmskheten, parad med allvaret, och kring hans läppar låg ett godmodigt drag.

— Tillåt mig fråga, hvarifrån är herrn? frågade Anna Lena, som syntes belåten med sin granskning.

— För närvarande vistas jag på åkern här utanför, svarade den unge mannen och löjet spelade kring hans läppar.

— Jag har haft äran se er förut i dag, så att ni ej är mig fullt obekant, svarade Anna Lena i samma ton. Jag ville emellertid veta från hvilken trakt ni var.

— Får jag ett glas vatten då, om jag säger det? ljöd åter den skälmska tonen.

Det var länge sedan Anna Lena skrattade eller sedan ens ett sakta leende syntes hos henne, men den unge mannens

okonstlade fråga och hurtigheten deri, förekommo henne så roande att hon uppgaf ett kort skratt och svarade:

— Ja visst får ni det, ty att neka eder litet vatten skulle ju vara synd.

Elin, som vistades i rummet innanför, och fick höra sin mors skratt, blef så öfveraskad deraf, att hon skyndade till och öppnade dörren till köket, för att se hvad som vållat metamorfosen.

— Hvad står på, mamma lilla? ropade hon, men blef i det samma stående helt stilla och hennes kinder färgades pionröda. Hon trodde att modren var ensam i köket, men nu fann hon till sin öfverraskning att den unge mannen, som hon förut under dagens lopp sett sysselsatt ute på åkrarne, befinna sig i ett muntert samtal med modren. Då Elin trädde fram på dörrtröskeln, bugade den unge mannen sig djupt och syntes vara ej mindre öfverraskad.

Modren kastade en hastig blick på sin dotter liksom om hon ville uppmana henne att hålla sig inne i rummet, men strax derpå ändrade hon åsigt och vinkade åt henne.

— Du skrattar, mamma, sade Elin med välljudande stämma. Hvad är det som kunnat så roa min egen lilla mor?

— Åh, just en obetydlighet; denne unge man vägrade att säga mig sin hemort, förrän han fått en dryck vatten, och detta föreföll mig så kostligt att jag skrattade deråt.

— Förlåt mig, inföll artigt den unge mannen, att längre förtiga mitt namn och hemort skulle vara en oartighet; mitt namn är Max Dellings och jag är biträde hos agronom Å. i M.

— Ni är således från våra trakter. Edert tal röjer dock uppländingen.

— Så är det, min fru, ty jag är född i Wermland.

Elin räckte nu åt Dellings ett glas friskt vatten, som han med begärlighet grep och långsamt tömde, under det han lät sina blickar hvila på den unga flickans rosiga anlete.

— Skall det kanske vara mera vatten? frågade Elin då han tömt glaset.

— Ack ja! ett glas vatten serveradt af eder smakar dubbelt skönt, blef svaret.

— Bry sig ej om dumt fjesk, afbröt Anna Lenas nästan

barska stämman. Jag trodde ej att ni också hörde till den klass af unglöpar, som blott pratar en hop meningslösa ord för kvinnorna; men alla äro ens ser jag.

Delling rodnade och visste ej hvad han skulle svara på tillrättavisningen. Anna Lena länkade emellertid samtalet på annat håll och sade:

— Ni var ju från Wermland? Är ni måhända slägt till en komminister Delling i R . . . socken?

— Det var min far. Skulle ni möjligen ha känt honom?

— Ja, jag kände honom väl i mina yngre år, d. v. s. under hans universitetstid. Han läste understundom med en yngre bror till mig och därför, då ni nämde edert namn, ihågkom jag genast honom. Det är nu många år se'n dess. För ett tiotal af år tillbaka eller något mera, såg jag i tidningarna att han blifvit utnämnd till komminister i R . . . i Wermland. Innehar han denna plats än?

— Ack nej! För öfver sju år sedan drucknade han i Klarelfven; han kallades i sjukbud en kulan höstkväll, till en kolare i skogen, som svårt bränt sig, genom det att han råkat sjunka ned i milan. Min mor bad att far skulle stanna hemma till nästa morgon, men han satte sin pligt både som prest och människa framför allt och reste med båtkarlen. Min far var nämligen äfven något kunnig i sjukdomars och skadors behandling, och som ingen läkare fans på flera mils afstånd, var min far mycket anlita'd, och han hjälpte äfven så långt som i hans förmåga stod. Huru det tillgått vid olyckan känner man ej, men man antager att på hemvägen, — min far nådde nämligen fram till den skadade kolarn samt förband honom och gaf honom religionens tröst — båten törnat mot en flotte eller dylikt samt kullslagits, ty båten hittades ett par dagar efteråt uppluten på stranden, och såväl min far som roddaren hade omkommit. Deras lik funnos först påföljande vår.

Medan Max Delling berättade den sorgliga tilldragelsen hade Anna Lena stum åhört honom. Hennes läppar voro hårt sammanslutna och hennes ansigte antog en vaxartad färg. För ett ögonblick syntes det som om hon vacklade, men i

samma nu var hon åter mästare öfver sina känslor, och då Dellings slutat sitt meddelande, frågade hon:

— Men eder mor då, lefver hon?

— Nej, äfven hon är död. Det var mycket smått om hemma i vår stuga då min far gått bort, och min moder måste ensam sörja för vårt uppehälle. Redan innan var hon sjuklig, samt dukade snart under för sina ansträngningar. Två år efter fars död myllades hon ned samt lemnade mig och en yngre syster ensamma i världen.

— Har ni då äfven en syster? frågade med intresse Elin, som deltagande närmat sig den unge Dellings.

— Ja!

— Hvad heter hon och hvar vistas hon? frågade Elin barnsligt.

— Hon heter Elin och vistas i staden W., der en familj med hvilken min mor räknade någon släkt tagit sig henne an.

— Då har hon ju samma namn som jag; detta var mycket roligt, jublade Elin och slog sina små hvita händer samman.

— Såå, heter äfven ni Elin? sade Max. Detta namn ihågkommer jag dagligen, och hädanefter skall det blifva mig kärare att återupprepa det, ty då har jag två älskliga varelser att minnas.

Anna Lenas blick riktade sig fast och skarp på den talande, en tillrättavisning tycktes hvila på hennes läppar, men längre kom det ej, och den tystnad, som för en kort tid inträdde, kändes tryckande för samtliga trenne.

Max Dellings gjorde en lätt bugning och ville åter träda ut till sina göromål, då Anna Lena frågade honom om han ej skulle hvila sig något eller om han ej ville stiga in i dagligrummet.

Max lät ej säga sig saken tvenne gånger. Denna inbjudning var just hvad han önskade; Elin hade gjort ett djupt intryck på honom, och han förnam en känsla sådan som aldrig förut uppstått inom hans bröst. Han kände sig både glad och förlägen, hjertat slog i ovanlig takt och det bultade hårt i hans tinningar. Han hade mycket, han ville tala om, men orden fastnade honom på tungan. Han rodnade och bleknade

ömsom, och slutligen önskade han sig åter vara ute ur det rum, i hvilket han med sådan begärlighet stigit in.

Anna Lena, som hela tiden låtit sin blick forskande hvila på den unge mannens regelbundna och öppna ansigte, liksom om hon deri ville efterforska från fordom bekanta drag, märkte troligen hans förlägenhet och sade:

— Hvad tycker ni om den plats ni innehar?

— Det är ett friskt, rörligt lif, och ej skulle jag tänka på att välja annan bana, om blott jag hade mynt, så att jag kunde taga mina examina. Så som jag nu har det, blifver jag endast en stackars kartritare, hvilken man aflönar som man för godt finner och sänder ut i förrättningar både i ur och skur. Jag har emellertid tänkt starkt på att resa till Amerika eller Australien.

— Men det är vanskliga företag. Nog kan en tryggad brödbit äfven fås här hemma. Huru mycket mynt behöfves för att ni skulle kunna hinna edert föresatta mål?

— Minst femtusen kronor. Med detta kapital skulle jag kanske kunna slå mig igenom med mycket arbete derjemte.

— Om ni hade den uppgifna summan, skulle ni då använda den för att uppnå examen?

— Helt visst skulle jag det!

— Hm!

Samtalet afstannade. Max Dellings talade ännu några ord med Elin, tog derpå artigt farväl och begaf sig utåt fältet, hvarest de drängar, som han fått till hjälp vid utstakningen, otåligt väntade honom.

För att förstå den hastigt öfvergående rörelse, Anna Lena visade då Max Dellings berättade för henne sina familjeförhållanden, vilja vi för läsaren meddela något i korthet om denna gåtfulla kvinnas ungdom.

Hon föddes i Upland, och hennes far innehade ett stort gods derstädes. Såsom enda dottern åtnjöt hon en omsorgsfull uppfostran, och hennes skönhet samt tilldragande sätt gjorde henne till allas gunstling. Då i Upsala någon promotionsbal eller annan större tillställning firades, kunde man vara säker om att äfven finna fröken Anna L. från H. der, och hon var festens

drottning. Fans hon ej tillstädes, rådde en viss förstämning bland kavaljererna och en hviskning gick dem emellan: »kommer ej fröken B. (eller Anna Lena, som hon ofta af dem skämtsamt benämndes) snart?» Och bland damerna, ehuru de ej utan afund sågo den fagra tärnans företräden, tycktes äfven nöjet vara bannlyst, ty hon var sjelfva munterheten i deras lag. Men i fall hon då anlände till festen, gick ett sorl af öfverraskning och beundran bland herrarne, och damerna hviskade i hvarandras öron: «hon dröjer blott därför att hon skall få blifva beundrad och hyllad af alla.»

Men Anna Lena, som vi framgent vilja kalla henne, tycktes ej taga notis om denna hyllning och hon var lika oåtkomlig för herrarnes smicker som för damernas afund. Hon lefde ett sorglöst lif och dansade, så att säga, sin dag fram på rosor.

Bland hennes ifrigaste beundrare var en ung kandidat vid namn Dellings. Hon umgicks mera förtroligt med honom än med de öfrige, ty han var lärare för hennes yngre bror, hvilken sökte taga studentexamen och hade Dellings till hjälp vid sin lexläsning. Hennes bror hade fäst sig mycket vid sin ungdomlige lärare och det syntes som om Anna Lena delade dessa sympatier.

Ibland sväfvade för henne hans bild och hon kände dervid en egendomlig värmande känsla, sådan som hon aldrig förr förnummit i sällskap eller vid tanken på andra.

Det var en afton en större bjudning hos den rike grosshandlaren X. i Upsala, och bland de många ungdomliga gästerna der var äfven kandidat Dellings och hans discipels syster, den af honom afgudade Anna Lena. En berusande strausservals hade nyss slutat och Dellings hade fört sin dam, fröken Anna, till hvila i ett af de små rummen upptill balsalen. Pulsarne slogo häftigt och berusningen af valsen blandades med en annan känsla, öfver hvilken Dellings länge förgäfves försökt att tillkämpa sig herravälde. De voro ensamma inne i rummet; doften från hans tärnas parfymerade näsduk steg honom åt hufvudet, han föll på ett knä och gjorde henne sin glödande kärleksförklaring. Hon åhörde honom under tystnad och hon kände sig gripen af en onämbar fruktan. Vid hans varma handtryckning kände

hon sitt blod sjuda som eld, hon vågade ej dröja, utan reste sig upp, tryckte en lätt kyss på hans panna och ilade sin väg, skygg som en förskrämd hind.

Delling reste sig upp och strök handen långsamt öfver sin panna, der kyssen ännu brände.

— Hurra, hon är min! jublade han och skyndade efter den flyende damen.

En tid förflöt så under den sällaste berusning för Delling och han märkte ej derunder de mörka moln, som hopade sig vid horisonten af hans kärlekshimmel, och de skulle snart äfven inhölja allt i mörker.

Till vårdare af det stora godsets vidsträckta skogar hade Anna Lenas far antagit en utländning, en ganska ung man med rätt godt utseende. Hans mörka skarpa ögon och hans väl vårdade, likaledes mörka helskägg gånge åt honom ett egendomligt utseende, till hälften tilltalande och till hälften afskräckande.

Sedan han kom till godset hade en märkbar förändring skett med Anna Lena. Hon, som fordom var så glad som en lärka, blef nu drömmande och sluten. Vid åsynen af förvaltaren, som alltid med en viss låtsad vördnad nalkades henne, betogs hon af en rysning, men drogs dock till honom, som flugan till ljuslågan.

Hon kunde ej förklara sina känslor sjelf, denna egendomliga blandning af sympati och antipati, och under den strid som försiggick med henne, försvann, som nämndt, hennes fordom så muntra lynne, och hennes omgifning märkte med oro den förändring, som försiggick med henne.

En bland dem, som isynnerhet fäst sig vid Elins förändrade sätt och tillbakadragna väsen var kandidat Delling, men i stället för att afkylas deraf flammade hans låga ännu mera upp. Han trodde att föremålet för denna låga bar på något hemligt lidande, och i denna tro hade han ej så orätt; men han ville veta hvad det var som oroade henne och han beslöt att använda första lämpliga tillfälle, för att utforska det. Ett sådant erbjöd sig ock snart.

Det var en varm och vacker sommarafton, en sådan då

man tror sig finna att solen har svårt att skilja sig från den nejd hon har belyst och därför än kvardröjer vid vestra horisonten, och då hon äntligen går till hvila i den svala vågen, färgar hon härligt himlahvalfvet i guld och purpur. På det stora gods, som var Annas Lenas hem, hade kvällsklockan redan för en timma sedan kallat arbetarne från sitt dagsverke och allt började tystna af, efterhand som folket gick till hvila. I en af de dystra gångarne till den stora parken gick vid detta tillfälle Anna Lena, ensam och grublande. Hennes vackra hufvud böjde sig ned mot bröstet och hon kunde stundtals stanna begrundande samt ritade figurer för sig i sanden medels sin parasoll.

Hastigt spratt hon till, ty hon hörde en välljudande stämma, som dock nu klingade något försagd, säga:

— God afton, fröken! Förlåt om jag råkar störa eder i edra, som det synes, djupa funderingar.

— God afton, kandidat Dellings svarade hon; ni stör mig ej.

— Ni syntes dock så tankfull; tillåt mig fråga hvad det kan vara, som så för en stund förmått fångsla fröken B?

— Åh, just ingenting, blef hennes svar. Men då hon märkte att kandidat Dellings forskande öga hvilade på henne, rodnade hon öfver att hafva gjort falsk undanflykt och sade: Jag kan ej säga hvarpå jag tänkte.

De båda hade just hunnit en mera fri plats i parken, hvarest fans en trefflig grotta och hvarifrån man hade en härlig utsigt ut öfver Mälareviken, den solens sista strålar just nu belyste.

— Skola vi ej sitta ned en liten stund och betrakta detta vackra panorama? sade kandidat Dellings samt pekade mot vester.

Hans vackra ledsagerska gaf till svar en stum nickning. Dellings utbredde sin näsduk på grässoffan och Anna Lena satte sig derpå. Hennes blick riktades mot den purprade vestern, men det var med en viss intresselöshet hon betraktade det vackra skådespelet. Dellings märkte det och frågade:

— Är ni sjuk, fröken B?

— Nej . . . jo . . . det vill säga att jag under någon tid ej känt mig riktigt väl.

— Alla edra vänner ha med oro märkt detta förhållan-

de, och vi sakna edra infall och muntra skratt. Men vill ni ej vara fullt uppriktigt mot mig? Ni har något som bekymrar eder.

I kandidat Dellings ton låg en hel verld af ömhet och deltagande, och Anna Lenas hjerta slog i häftigare takt dervid.

— Nåväl, jag har verkligen något som bekymrar mig, sade hon och riktade sin blick forskande på Delling.

Han hade satt sig tätt vid hennes sida och han fattade hennes hand, samt sade, i det hans ton sjönk ned till en smekande hviskning:

— Vill ni ej säga mig edra bekymmer, säg, vill ni ej dela dem med mig? Ni vet ju att jag älskar eder med all den innerliga kärlek ett rent, varmt och manligt hjerta kan vara mäktigt af och jag vet derjemte att jag ej är eder likgiltig; nej, fröken B., nej, kära tillbedda Anna, drag ej din hand undan, jag vet att du besvarar min kärlek, din kyss bränner ännu på min panna, säg, vill du ej meddela mig hvad som bekymrar dig, jag ber så innerligt derom.

Men Anna Lena drog sin hand tillbaka och under det en darrning genomlade hennes kropp, sade hon med en röst, som ljud onaturligt lugn:

— Tala ej på detta sätt till mig, ty ehuru mitt hjerta säger mig att ni, att du är god och ädel och att jag skulle finna lyckan odelad vid din sida, är dock mellan oss rest en mur som ej kan öfverstigas; det är ödet sjelf, som ställer sig emellan oss. Jag vill nu tala uppriktigt och i förtroende med dig: låtom oss skiljas och försöka glömma hvarandra — om det är möjligt.

Kandidat Delling hade rest sig blek och kall och han frågade, under det de få orden tycktes kväfva honom:

— Älskar ni då en annan?

— Jag vet ej hvad jag skall svara dertill. Ja . . . nej, jag älskar honom ej, men han . . .

Och hon tog sig med båda händerna om hufvudet och hela hennes utseende vitnade om att hon var ett rof för häftiga kval.

— Hvem är denne andre? frågade Delling upprörd.

— Fråga mig ej derom, ty jag kan ej säga det.

— Farväl då, Anna, och farväl min sköna framtidsdröm. Må gud förlåta dig de kval du beredt mig och den lycka du sköflatt; må du blifva lycklig då ej mitt minne mera träder för dig.

Delling aflägsnade sig i högsta grad upprörd, men då han hörde att Anna Lena snyftande sjönk ned på grässoffan, vände han åter och knäböjde bredvid henne. Hon låg en stund orörlig, men då hon kände en varm tår droppa ned på sin kind, reste hon sig åter upp samt sade i det hon strök lockarne från Dellings fuktiga panna:

— Gå, gå, min vän, samt låtom oss ej försvåra skilsmessan.

Delling fattade Anna Lenas hand samt tryckte en brännande kyss derpå och var strax derpå försvunnen på den skumma skogsstigen.

Klockan var öfver elfva på aftonen, då Anna Lena återvände hem; man hade väntat henne med otålighet och oro, men då hennes far frågade hvarför hon dröjt så, svarade hon att hon varit ute och rott på sjön i den vackra sommaraftonen.

Kandidat Delling hade rest åter till Upsala, dit, som det sades, ett brådskande ärende kallat honom. Vid framkomsten var han emellertid sjuk och måste intaga sängen, samt låg en månads tid kämpande med de vildaste feberfantasier. Han förde Anna Lenas namn väl tusende gånger på sina läppar, han inbillade sig att hon var i fara och han ville skynda till hennes räddning. Tvänne starka sjukvårdare voro då behöfliga för att hålla honom kvar i bädden, hvilken han med all gevalt ville lemna. Omsider segrade dock hans starka kroppskonstitution och Delling fick lemna sjukbäddan. Men med honom hade försiggått en hel förändring. Den forna munterheten hade försvunnit samt lemnat rum för ett djupt allvar. Han bytte derjemte om lefnadsbana, och det slog alla med förvåning, då han afbröt sina rätt långt drifna medicinska studier samt i stället egnade sig åt presterliga kallet. Inom kort var han prestvigd, och ett år derefter förde han till altaret

som sin brud sin forna värdinnas dotter, en ung fattig flicka, som nu stod både fader- och moderlös samt arm i världen, och det sades att han äktat henne endast af medlidande. Man visste nog att han haft en äldre kärlek, men att han blifvit försmädd samt gripits så djupt deraf att han en tid varit nära nog vansinnig.

Men om Anna Lena började snart underliga rykten att gå, ehuru dessa tystnade rätt fort, då hon sjelf ej mera syntes bland sällskaper och var omsider alldeles försvunnen. Endast bland hennes allra närmaste bekanta kom hon någon gång på tal; man skakade på sina hufvuden och gissade hit och dit, man hade hört så och så, men ingen visste någonting bestämt.

Utän att vilja gå vår berättelse i förväg, vilja vi blott omnämna en liten episod, som vidrör Annas Lenas mystiska försvinnande.

Det var en mörk och kall novemberkväll, vinden tjöt i trädtopparne och kring husknutarne och ett snöblandadt regn föll. Det var en af dessa kvällar, då man särskildt skattar sig lycklig att ega tak öfver hufvudet samt trifs bäst inomhus. Framför den muntert knastrande brasan i sin rätt trefligt inredda boställslägenhet satt den dansk-tyske skogsuppsyningsmannen, iklädd nattrock, samt rökade ur en lång pipa och lyssnade till regnslasket på fönsterrutorna under det han stundom försjönk i funderingar. Ur dessa funderingar blef han dock plötsligt väckt i det han tyckte sig utanför fönstren skymta en gestalt, hvilken dock genast försvann, och i det samma inträdde i rummet en kvinna, klädd i en vid regnkappa med uppslagen kapuschong.

Uppsyningsmannen sprang upp, och i det kvinnan aftog sitt ytterplagg, yttrade han långsamt och i en ton, som skulle kallas hjertlig, men hvari dock spårades ett illa doldt missnöje:

— Du, Anna Lena! Är du så sent ute?

— Ja, som du ser, John, svarade den inträdande. Du har under de sista dagarne varit så svår att råka, men nu måste jag tala vid dig, hvarför har du undvikit mig?

Anna Lenas stämman klang hård men fast och öfver hennes bleka anlete hvilade ett energiskt drag.

— Jag . . . jag . . . har ej undvikit, stammade uppsyningsmannen; jag har någon tid haft så mycket med skogshuggningen att göra.

— Må vara; det var också ej för den sakens skull jag kom hit. Jag har kommit hit för att tala med dig om min fars obestånd. Du känner ju att han förlorat en betydlig summa på borgen, och dessutom har han blifvit bestulen, och som han säger — ej minst af dig.

Rodnad och blekhet hade ömsom vexlat på skogsuppsyningsmannens kinder och de ord han ville uttala till sitt försvar voro som fastlåsta vid hans tunga.

— Det är en ovärdig misstanke, stammade han slutligen.

— Kanské — kanske ej, inföll Anna Lena och hennes röst klang om möjligt ännu hårdare under det hennes blickar skarpa som pilar tycktes vilja genomborra den lismande utländingen.

En obehaglig tystnad uppstod för ett ögonblick och skogsuppsyningsmannen kände derunder en tryckande tyngd hvilade öfver sitt bröst. Han stod såsom en missdådare inför sin domare, och dock sökte han i hemlighet någon smygvrå, dit han med sina svepskäl kunde krypa undan.

Tystnaden bröts omsider af Anna Lena, som återtog:

— Vi lemna äfven detta åsido och må ditt eget samvete, i fall du har något sådant, döma i den saken. Jag vill i afton endast rådgöra med dig om min fars ekonomiska ställning. Han måste räddas undan från den ruin, som hotar honom. Du skall hjälpa mig att uppgöra en plan, genom hvilken åtminstone något af hans förmögenhet räddas. Af den olycka som inträffat har min far förlorat all handlingskraft och därför måste jag i hans ställe handla.

— Men huru skulle jag kunna göra något vid den saken? sade uppsyningsmannen med en axelryckning.

— Det må blifva din ensak, min far måste räddas och du skall blifva räddaren. Den enda förtjenst du eger är slughet och förslagenhet, för så vidt dessa egenskaper skola räknas som sådan; det gäller nu för dig att på bästa sätt använda dessa dina fördelar.

— Huru stor är den summa, som står på spel? frågade uppsyningsmannen försigtigt.

— Något öfver 200,000 kronor!

— Att samla så mycket mynt på kort tid är en omöjlighet, äfven om egendomen är mera värd än denna summa.

— Det omöjliga måste blifva möjligt; sälj skogarne, pantsätt egendomen, blott mynt anskaffas. Jag vet att det ligger sanning i min fars yttrande, att du jemte dina stallbröder har i ögonsigte att egendomen skall försäljas på konkursauktion för att ni skall komma åt den för en bagatell, men jag svär att i fall du lånar dig åt denna usla handling, skall jag hämnas som en tigrinna, hvilken man frånrofvat sina ungar.

— Hör då upp med det dåraktiga pratet om hämd, kära Anna Lena, då du dock ej har något att hämnas.

— Jag har mycket att hämnas, sade Anna Lena med flammande blickar, och jag ber dig ej glömma det papper, jag har i min ego samt de vapen jag i öfrigt har emot dig.

— Hvad vill du att jag skall göra?

— Det första är att du upprättar min heder, och redan på söndag måste lysning uttagas för oss.

— Hvad du säger är för närvarande en omöjlighet, stammade uppsyningsmannen.

— Ja, du har rätt, det är en omöjlighet, framhväste den unga kvinnan och knöt krampaktigt sina händer. Hon såg ut i denna stund som en hämdens furie och uppsyningsmannen drog sig skygg tillbaka.

— Du har rätt, det är en omöjlighet, återupprepade hon, ty ehuru du förstört min framtid och sköflat min lefnads lycka, skulle jag dock ej kunna förena mitt öde med ditt, ty jag känner att jag derunder tvingades att mörda dig. Jag ville med min fråga endast pröfva dig, och du har fält utslaget.

Återigen inträdde en pinsam tystnad, hvilken endast afbröts genom att uppsyningsmannen framstammade några otydliga ord.

— Tig, och bedyra ingenting, utbröt Anna Lena, ty ingenting är föraktligare än bedyranden af en skurk. Minnes

du måhända dina löften den afton, då jag bedärades att följa dig på en roddtur? Dina eder höll du ej heligare än att du samtidigt med djefvulsk list bjöd mig bedöfvande vin, efter hvars njutande jag ej längre var mäktig mig sjelf, utan blef ett viljelöst redskap i din hand, så att du fick tillfredsställa din usla begärelse. Sedan dess har du flytt mig, men fly till världens ända, om du kan, och jag skall följa dig som ditt onda öde samt vara dig nära då du minst anar det. — Min förnedring får aldrig komma till min fars kännedom, och jag lemnar därför mitt hem med en förbannelse öfver dig, som sköflat allt för mig. Jag lägger dig emellertid på sinnet att rädda min far från den katastrof, som förestår, för så vidt du ej vill att min hämd genast skall drabba dig.

Anna Lena var i detta ögonblick nästan hemsk att skåda, och i fall någon af hennes vänner eller många beundrare nu sett henne, skulle de helt säkert ej kunnat fatta att denna kvinna, som här stod som en hämdens personifierade gestalt, var samma varelse, som den blomstrande och älskvärda fröken Anna B., den gladaste bland glada och balernas afundade drottning.

Hon lyfte sin hand mot höjden liksom om hon velat bedjga sitt hot samt lemnade derpå rummet utan att kasta en blick tillbaka.

Skogsuppsyningsmannen stod en stund orörlig och stirrade på den stängda dörren, och då han omsider fann sig ensam uppgaf han ett hemskt skratt. Det lät som ett hån, men ett hån som var riktadt mot honom sjelf, det var som om ett säkert byte glidit honom ur händerna och han mumlade med sammanbitna tänder:

— Förbannelse ... och henne måste jag lyda ... dock vi få väl se ...

Han satte sig på nytt i ländstolen framför den slocknade brasan och stirrade på de falnade glöderna.

Possessionaten B:s obestånd väckte mycket uppseende, och trots vänners ansträngningar måste hans egendom gå under

klubban. Emellertid räddades dock undan en liten förmögenhet och man sade att B. hufvudsakligen hade att tacka sin skogs-
uppsyningsman härför. Denne hade med klok omtanka och energi, dels undansålt af skogen och dels i tvenne tvistiga fall lyckats få sin husbondes borgensförbindelse förklarad ogiltig.

Grämelsen öfver sin förlorade egendom lade dock snart possessionaten B. på sjuksängen, och då dertill kom, att hans dotter, som han så mycket fäst sig vid, en dag fans hafva lemnat hemmet utan att hafva angifvit orsak eller meddelat om hvart hon reste — hon hade i ett kvarlemnadt bref endast bedt fadren förlåta den sorg hon gjorde honom — kunde han ej bära slaget; han dukade under därför och lemnade efter sig en ännu helt ung son, hvilken en i Upsala boende ungdomsvän till den affidne antog sig.

Anna Lena förblef emellertid försvunnen och ehuru ett rykte efter annat uppdök, alla bärande sken af sanning, stannade dock allt endast vid gissningar.

Men åren gingo och omsider hade man helt förgätit tilldragelserna å H. och den blomstrande Anna Lenas plats hade intagits af andra.

Endast hennes bror hade minnet kvar af hvad som varit och han hade tagit till lufsuggift att utforska sin systers öde.

Max Delling hade emellertid återvändt till sitt folk samt på nytt börjat sitt arbete, men hans blickar drogos rätt ofta från skalor, ritstift och kartbräde till det gardinbehängda fönstret i den snygga kojan, och då han ett par gånger trodde sig märka ett lockigt flickhufvud derbakom, rodnade han själf som en flicka och hans pulsar slogo i raskare takt.

En frispråkig dräng, hvilken Max Delling fått till biträde, trodde sig hafva märkt dennes benägenhet för fönstergranskningen och sade helt fritt:

- Hon har en ganska vacker dotter, spåkvinnan.
- Tycker du? frågade Max Delling leende.
- Åhja, men jag tror att herrn tycker detsamma.
- Hvad föranleder dig till den åsigten?

— Herrn har ju ej ögonen från fönstren, skrattade drängen.

— Det vore allt en flicka, som vore värd att hafva, tilllade han, ty modren har godt om pluringarna, enligt hvad det sägs. Men för hennes dotter vore bestämdt ej en grefve god nog, och hon bevakar henne som en fånge. Herrn skulle bara försöka på att se eller tala vid henne, så skulle den gamla trollpackan med ett sätt klösa ut ögonen på herrn.

— Men ännu har jag mina ögon i behåll, som du ser, och dock har jag både sett och talat vid den unga flickan.

— Då måste en hel förändring ha skett med den gamla, ty man påstår, att de kavaljerer, som hittills gjort sin kur för dottern, blifvit behandlade på ett sådant sätt, att de helt säkert ej göra försöket om igen.

— Men hvarför kallade du henne för trollpacka?

— Åh, därför att hon kan med litet smått och godt så der, och mycket folk, till och med långa vägar ifrån, besöker henne. Hon kan spå så säkert, att hvart enda ord slår in. Det der har herrn för öfrigt nog reda på förut, ty jag antager, att herrn har varit inne och blifvit spådd, och det der pratet, att herrn fått tala med hennes dotter, är bara som herrn narras.

— Nåja, tro hvad du vill, svarade Max Delling och försjönk i funderingar.

Hans sammanträffande med Anna Lena och hennes dotter föreföll honom så egendomligt, och han beslöt sig för att söka närmare utforska hvilka de voro. Anna Lenas fråga, huru mycket mynt han behöfde för att taga sin examen, hade äfven gjort ett visst intryck på honom; hvem var hon manne? Hon hade ju öppenlyst sagt honom, att hans fader varit henne bekant, skulle han då ej få något närmare att veta om henne?

Men högt sade han:

— Du säger att den äldre af de båda kvinnorna kan trolla; jag tror att den yngre äfven har lärt sin moders konst, ty hennes ögon ha förhexat mig.

— Jaja, akta bara sina egna ögon, inföll drängen skratande.

Med läsarens tillåtelse vända vi nu något tillbaka i vår berättelse.

Då Prest-Janne lemnat godsförvaltaren, styrde han på nytt sin vandring till Måns' bostad, och vi kunna tillägga, att det var med betydligt lättare steg, han anträdde åter- än bortfärden.

Då han trädde öfver tröskeln till det tarfliga rummet, såg han Måns sitta grublande vid det rankiga bordet samt stödja hufvudet mot sina händer.

Vid ljudet af dörrens öppnande blickade Måns upp, och spår på hans kinder utvisade att han gråtit. I hans ansigte lästes dock nu stum resignation, och han frågade långsamt:

— Nå?

— Allt går bra, hvadan du ej behöfver hysa några bekymmer. Förvaltaren visade sig mycket vänlig och vi få behålla våra platser båda två, om vi vilja; för min del betackar jag dock mig.

— Ack! om jag kunde säga detsamma, svarade Måns, om jag nu skall stanna kvar här, blifver det på nytt slafveri och elände. Jag hade nästan hunnit vänja mig vid tanken att vara skild härifrån, och värre än jag haft härstädes, kan jag knappast få det. Jag har visserligen haft brödet för mig och de mina, men det har ock varit knappt dermed. Åt mina sjuka har jag ju ej haft en dryck mjölk att räcka, och kläder har jag ej förmått att skaffa dem under åratat.

— Se nu ej allt i så mörk dager, det kan snart ljusna, tröstade Prest-Janne. För närvarande är det nödvändigt att du har någon förtjenst; då dina sjuklingar åter tillfrisknat, så kunna vi tänka på något annat, och du är ju för öfrigt ej alltid bunden här. — I morgon kommer läkaren hit; förvaltaren lofvade att hemta honom.

— Han kommer i alla fall försent, sade Måns med ett smärtsamt leende. Hade förvaltaren lyssnat till mina böner för ett års tid sedan, så kunde måhända min hustru blifvit hjälpt, nu är det försent, och hvad barnet beträffar behöfver det ej mera några af våra omsorger — du kan sjelf öfvertyga dig derom.

Och då Måns borttog det skynke, som låg öfver vaggan, såg Prest-Janne, att dödsengeln varit på besök här. Det lilla liket var till ytterlighet afmagradt, och det syntes tydligt, att barnet dukt under af brist på näring.

Från den stackars modren, som fängslades vid sjukbädden, hördes, en högljudd snyftning, och Prest-Janne måste vända sig bort för att dölja en tår, som banade sig väg utför hans kind.

— Fatta mod, Måns, sade Prest Janne, allt kan ännu blifva ljusst. Barnet har det bättre än du kunde bereda det, och därför bör du vara resignerad.

— Ack nej! Barnet sörjer jag ej för, sade Måns, jag är tvärtom glad öfver att det fick sluta sina lidanden, men det är min förtviflade ställning i öfrigt, som nedtrycker mig.

— Du bör ej taga saken från den sidan, utan haf blott friskt mod, så går allt. Sörj nu ej för huru du skall få barnet jordat, ty de utgifter, som följa dermed, skall jag bestrida för dig, återtog Prest-Janne.

— Tack för ditt goda sinnelag, Janne; om jag ej hade dig att hålla mig till, ginge jag väl alldeles under. Men jag är nyfiken; säg mig utförligt, hvad yttrade förvaltaren?

— Som jag redan nämt, var han rätt gemytlig. Till en början höll han väl i sig, men sedermera lofvade han att vi båda skulle få behålla våra platser, och han erbjöd mig till och med ett torp.

— Ett torp?

— Ja, och detta det bästa under godset.

— Nå! du mottager väl detsamma?

— Jag har ännu ej hunnit att öfvertänka saken, men uppriktigt sagt har jag ej mycket benägenhet därför.

— Du får ej lemna godset, ty då blifver det mer än svårt för mig och flere andra, som slutit sig till dig, ty du har ju alltid fört vår talan, då vi haft något att frambara.

Prest-Janne stod en stund funderande och sade derpå:

— Icke därför att jag tror mig kunna verka något stortadt till eder förmån stannar jag kvar, men som jag dock har åtskilliga intressen, som binda mig, vill jag försöka att mot-

taga torpet, och flytta vi då tillsammans, Måns. Jag hoppas kunna sörja för dig, så att du åtminstone får det lika bra hos mig som du nu har det.

En glädjeskymt syntes draga öfver Måns' bleka ansigte och han fattade ifrigt Prest-Jannes hand och sade:

— Får jag flytta till dig, Janne, så skall du aldrig få någon flitigare tjenare. Jag skall sträfva och arbeta både natt och dag för att vedergälla dig allt hvad godt du gjort oss.

— Må gud välsigna dig, Janne! hördes den sjuka hustruns stämma, du har gjort Måns till en helt annan människa än hvad han en gång var, och jag är viss om att han ej skall blifva otacksam.

Prest-Janne stannade hos Måns hela eftermiddagen och han var ännu kvar då det mörknade. Denna afton brann ett ljus på bordet och en brasa i spiseln. Barnen hade mätta och värmda gått till sängs och den sjuka hustrun hade helt lugnt insomnat; någon späd kvidande varelse höll henne ej vaken denna natt. Den obeveklige liemannen hade visserligen denna dag gästtat inom den fattiga familjen, och ännu en skörd att snart skäras mognade för honom här, men trots att sålunda sorgen stigit öfver den nötta tröskeln, rådde dock i stugan ett lugn och en tillfredsställelse, som sällan förut funnits der.

Ack! för den verkligt pröfvade behöfves endast helt litet för att vara tillfredsstäld; ett vänligt och uppmuntrande ord, en varm handtryckning eller en ringa skärf, gifven i rätt tid, kan ofta sprida mera lycka och förnöjsamhet, än hvad hopade skatter skänka åt rikdomens bortklemade barn.

Det är mindre gåfvan, än det sätt hvarpå gåfvan gifves, som skänker åt den sitt sanna värde; tänken derpå, I, som af lyckan korats till en bättre lott!

Prest-Janne hemvände till sin bostad först helt sent denna afton. Han nådde sin egen torftiga kammare, men han kunde ännu ej förmå sig att gå till hvila. Tankar af skilda slag fångslade honom och ännu en eller annan timma förflöt innan han förmådde slita sig från sina funderingar. Omsider var oljan i hans matt flammande lampa utbrunnen, och detta ma-

nade honom att söka upp sin bädd. Han reste sig upp och sade halfhögt:

— En plan, hvares förverkligande länge hägrat för mig såsom mitt förnämsta lifsmål, har i dag grusats, men detta må nu vara så, jag vet dock att mitt lif ej förflutit helt gagnlöst.

Prest-Janne hade mottagit sitt torp, men förvaltaren hade på det bestämdaste motsatt sig att Måns skulle blifva Jannes dräng, han fruktade helt säkert att om de båda männen flyttade samman, skulle de smida ihop en eller annan förderflig plan. Emellertid åstadkom han med sitt nekande raka motsatsen till hvad han åsyftat. Om Måns fått flytta till Janne, skulle han helt säkert funnit sig mycket tillfredsstäld, ja till och med visat tacksamhet mot förvaltaren, men nu hyste han i stället hat samt sökte efter ett tillfälle för vedergällning. Der till kom att hans hustru äfven ryckts bort från honom och han hade nu ej längre något, som band honom vid denna plats, hvilken han med all makt sökte slita sig ifrån.

Han beskyllade förvaltaren för att vara en indirekt orsak till hans hustrus död, enär ej läkarevård och medicin erhållits i rätt tid, och allt bittrare blef han stämd mot den, hvilken han ansåg som sitt onda öde och sitt lufs tyrann.

Han sökte att vedergälla allt hvad han fått lida, men denna vedergällning eller hämd skulle komma alldeles förkrossande. Det hade blifvit en fix idé hos honom, att förvaltaren hade gjort sig skyldig till något gröfre brott. Måns hade hört några dunkla och obestämda rykten; han jemförde dessa samt styrktes alltmera i sin öfvertygelse om förvaltarens brottslighet, och just denna förbrytelse var det som han ville upptäcka; hans hämdkänsla gjorde honom uppfinningsrik och han gick tillväga med räfvens slughet.

För ingen omtalade han, hvad han hade på sinnet, ej ens för Prest-Janne, utan handlade alldeles på egen hand.

Prest-Janne fann Måns betydligt olik sig mot fordom; han var inbunden eller grublande och dyster, men Prest-Janne förmodade, att det var förlusten af hustrun, som grämde honom,

och han försökte att uppmuntra samt trösta honom, dock utan resultat.

Måns fullföljde den plan, han en gång fattat; han ville se förvaltaren förödmjukad, förkrossad. Men hur han än spanade och sökte, ville ej några fakta falla honom i händerna, tils helt oförmodadt en kvällstund slumpen kom honom till hjälp.

Det var en mörk och kulen februarikväll. Vinden for tju-tande fram öfver slätten och förde med sig ett starkt snöglopp, hvilket yrde så att man knappast kunde hålla ögonen öppna. Vid godset hade arbetet för dagen redan för timal sedan slutat och en hvar hade gått till sitt. Man hade för öfrigt under de senaste dagarne ej tagit det så noga, ty förvaltaren var bortrest till Köpenhamn, som det sades, och som vanligt förekommer vid det ofria lifvet, då slafpiskan är borta, togo nu slafvarne sin skada igen samt hvilade sig så mycket som möjligt var. Den frie arbetarens intelligens eller ambition fans ej, och därför då tillsynen felade upphörde ock arbetet.

Statkarlar, torpare och drängar hade som nämndt redan begifvit sig hem, endast Måns hade fördröjt sig något hos en bekant framme vid gården. Han hade ej heller mycket att längta hem efter, ty allt der var tomt och öde; hans hustru var död och barnskaran hade skingrats; ett par af de små hade Prest-Janne upptagit och de öfriga hade kommit ut på bygden, än här och än der, till slägt och andra, som förbarmat sig öfver Måns' ledsamma ställning. Omsider hade han dock begifvit sig utaf, sent på kvällen, ehuru han blifvit tilljuden att kvarstanna. Men Måns hade på sista tiden visat sig underlig och nyckfull; han kunde ganska ofta försjunka i grublerier, och hvad han föresatte sig utförde han äfven. Trots det mörka och snöiga vädret, begaf sig Måns åstad. Han tog vägen upp förbi borggården och vek sedan af inåt skogen. Men vare sig nu mörkret eller snöyran, eller båda delarne samman, så hade han ej gått många steg förrän han förlorade vägen och kunde ej hitta fram. Han försökte då att vända tillbaka, men äfven detta ville ej lyckas.

Han begynte en rundgång i skogen, men kom ej till något mål; kölden genomträngde hans tunna kläder, och efter

en timmas vandring satte han sig frusen och utmattad vid stammen af ett stort träd. Han insåg fullkomligt det farliga i sin ställning och han visste att hvilans var förrädisk; nästa morgon skulle helt säkert se honom som lik, ifall han stannade kvar på denna plats.

— Ha ha, sade han för sig sjelf, man skall finna mitt lik här, kanske om några dagar, kanske ej förr än månadstals. Men ingen skall bekymra sig derom. Möjligen skall man bestå mig några tarfliga bräder till en kista och så myllas jag ned på kyrkogården en söndag före gudstjensten. Presten skall läsa sitt vanliga: »En ny påminnelse om vår dödlighet o. s. v.» och sedan är jag glömd. Det var blott en stackars statkarl som plågades ihjel; hvem frågar väl derefter? Hvad har jag i öfrigt att lefva för? Min hustru är död och jemte henne ett par af mina barn, äfven de plågade till döds. För mina öfriga barn kan jag ingenting uträtta, de få det kanske bättre om jag faller ifrån, än hvad jag kan gifva dem. Ja, jag vill dö, dö från allt.

Han försjönk åter i en slö likgiltighet, ur hvilken han blott en stund väcktes af en uglas hesa skri.

— Ja, ropa du »klä hvitt» så mycket du behagar, mumlade Måns, du skall denna gång ej spå förgäfves.

Nästan samtidigt nådde emellertid till hans öra ett annat ljud; han tyckte sig nämligen förnimma ljudet af människoröster. Han förmenade till en början att det endast var vindens framfart i träden, men rösterna kommo allt närmare, och nu hördes äfven ljudet af fotsteg eller knakandet af under snötäcket varande murkna grenar, som brötos under tyngden af stegen.

Kärleken till lifvet återvände i det samma hos Måns, och han tänkte ett ögonblick att ropa på hjelp. Men ropet förstumrades på hans läppar, och i stället för att gifva sig tillkänna slöt han sig ännu närmare uppåt stammen, för att ej blifva upptäckt. Rösten han hörde var honom allt för väl bekant; han skulle igenkännt den bland tusende, och han berördes deraf som af en elektrisk gnista. Stämman var godsförvaltarens.

— Det var ju en olycka att lyktan skulle släckas för dig, hörde han förvaltaren säga.

— Man kan betrakta det hur som helst; olyckan skall väl ändå en gång komma, svarade en annan stämman, hvilken Måns trodde sig igenkänna såsom tillhörande verkmästaren.

Detta samtal framkallade ånyo hos Måns hans spårhundsinstinkt, om vi så få kalla den hämdkänsla, som under sista tiden ej lemnat honom någon ro, utan föranledt att han följt förvaltarens alla åtgöranden med misstänksamma blickar, öfvertygad som han var, att denne gjort sig skyldig till något brott. Snö och kyla voro ej längre känbara för Måns, hans pulsar slog i häftig takt och han skulle velat med en tigers språng kasta sig öfver de båda, för att af dem framvinga en bekänelse om hvad de hade att göra i skogen vid detta tillfälle. Att de ej voro stadde i lofligt ärende, förstod han mer än väl; förvaltarens plötsliga återkomst och hans sammanträffande med verkmästaren, samt deras gemensamma färd hit, måste gälla en handling som skydde dagsljuset.

— Kom nu ej åter fram med dina skrupler, sade förvaltaren. Ifall någon upptäckt skulle ske, är det du sjelf som är orsaken dertill. Allting hade i öfrigt gått tyst och bra, om du ej genom din dumma räddhåga förstört vårt sista arbete.

De båda männen stannade nu helt nära vid Måns samt satte ifrån sig en börda, på hvilken de syntes tungt bära. Måns hade velat gifva mycket för att få se hvad denna börda utgjordes af, men mörkret gjorde att man knappast kunde se handen framför sig, och för att ej ohjelpigt förstöra det spår han redan fått, vågade sig Måns ej fram från sin plats; han ansträngde deremot sin hörsel, för att ej ett ord af de båda människors samtal skulle gå förloradt för honom, men stormens dån i träden gjorde att han blott delvis uppfattade hvad som sades.

— Det var ej min skull, det var spökets, som jag så tydligt såg, hördes verkmästaren svara.

— Var nu ej vidskeplig, du hade druckit för mycket den der kvällen och såg därför syner. Men vi skola nu ej vidare tala om den saken; vi få i stället se till huru vi kunna leta oss fram.

Verkmästaren mumlade något, som Måns ej kunde uppfatta.

— Hade ej lyktan släckts, så hade vi nu haft allt på sin plats, sade godsförvaltaren på nytt.

— Vi skola hitta dit ändå, jag har gått denna vägen så ofta, att jag skulle hitta rätt, om man ock bunde för ögonen på mig.

— Vi gå då vidare.

De båda männen lyfte bördan på nytt samt begåfvo sig åstad längre inåt skogen, dervid passerande strax förbi Måns. Denne kvarstannade ännu en kort stund, men följde sedan samma väg, i det han vägledde sig genom ljudet af deras fotsteg samt genom deras ofta afbrutna samtal. Han kände nu ej trötthet längre och han skulle kunnat på detta sätt vandra flera mil. Hvad de tvänne talade sins emellan kunde han dock ej uppfatta, ty dertill var afståndet för stort.

Slutligen stannade de; Måns hörde ett ljud, som då en dörr gnisslar på sina rostiga gångjern, derpå förnams släpandet af ett tungt föremål, så en dof smäll, som af en igenfallande lucka, och derpå återvände männen.

Att längre följa dem denna afton tänkte Måns, slugt nog, ej skulle tjena till någonting, utan endast leda honom på villospår. Han ville i stället söka utforska hvad det var för en börda de buro och hvar den gömdes.

Han drog sig således undan samt lät de nattliga skogsvandrarne passera förbi sig, men sedan ljudet af deras fotsteg bortdött, inslog han riktningen rakt emot den som männen togo. Han gick, eller snarare trefvade, från träd till träd, tills han hunnit så långt som han af ljudet att döma förmenade att de båda männen burit sin medhafda börda. Men på hvad sätt skulle han söka den? Han hade hört ljudet af en igenfallande dörr, och det var denna Måns måste hafva reda på. Det dröjde heller ej länge innan Måns befann sig invid en kulle, och då han närmare efterforskade, fann han det vara en i skogen befintlig källare, hvilken han många gånger sett och som allmänt troddes vara använd till förvaring af is. Kullen var endast det hvälfda taket, öfver nedgången till källaren.

Måns visste nu fullkomligt hvar han befann sig; han var äfven helt öfverens med sig sjelf hvad han hade att göra. Att bryta sig in i den låsta källaren skulle vara riskabelt och i öfrigt utförbart, ty han hade ej verktyg med sig; men äfven om han lyckats detta, skulle han dock ej haft gagn deraf, ty han hade ej ljus, och ifall en upptäckt af honom gjordes, behöfde han hafva vitnen med sig. Han beslöt att genast uppsöka Prest-Janne för att meddela sig med honom, och han begaf sig oförtöfvat på väg. Sedan han nu fått klart för sig hvar han befann sig, hade han ingen svårighet att hitta ut ur skogen.

En timma senare hörde Prest-Janne ett häftigt bankande på dörrarna till sin bostad och blef vid öppnandet för den nattlige besökanden mycket förvånad öfver att det var Måns, som begärde blifva insläppt.

— Hvad drifver dig ut vid denna tid och i denna väderlek? frågade Prest-Janne vänligt.

— Låt mig blott komma in i din varma stuga, så skall jag snart berätta dig derom, svarade den nyss anlande, som hackade tänderna af köld.

De båda vännerna gingo in och dörrarne stängdes åter. Prest-Jannes första omsorg var att skaffa den medtagne Måns torra kläder samt elda en brasa i ugnen. Sedan detta var gjordt, bad han sin gäst förtälja sitt ärende.

Hvad Måns berättade föreföll Prest-Janne endast såsom ett foster af inbillningen, men han kunde dock ej neka att någonting egendomligt låg i förvaltarens och verkmästarens nattliga besök i skogen.

De ord, Måns sade sig hafva uppfattat af de båda mennens samtal, vågade ej Janne fästa sig närmare vid, ehuru om han sammanställde dem med de båda mennens besök i skogen, de ej hade så litet att betyda.

— Nå, hvad vill du att vi skola göra? frågade Prest-Janne Måns.

— Vi ha ej något annat att göra än att genast återvända till skogen, bryta oss in i källaren och söka få tag i det tunga föremålet, som de släpade med sig dit; detta kanske

skall utgöra nyckeln till hela gåtan, som vi så ifrigt söka att lösa.

— Vi vinna ej något dermed, utan endast obehag.

— Vi taga vitnen med oss.

— Så mycket sämre för oss, vi kunna då helt enkelt blifva tagna som inbrottstjufvar. Något annat skäl finnes, som vi i stället måste använda.

— Hvilket är detta? Säg mig, råd mig!

— Vi måste först afvakta första tillfälle, då förvaltaren och hans vän verkmästaren åter besöka sitt gömställe i skogen. Ha de »rent bröd i sin säck», så är allt bra, men hvarom ej, få vi sen se till hvad som är att göra.

— Jag vill vakta stället både dagar och nätter, blef Måns' bestämda svar, och om någon obehörig kommer dit, skall jag nog ha ögonen öppna.

— Men din tjänst?

— Den får åsidosättas så länge.

Prest-Janne sökte att öfvertala Måns att afstå från sina utforskningsförsök, men denne stod fast vid sin idé, och för densamma ville han både hungra och frysa.

— Vill du då ej hjälpa mig? frågade han Prest-Janne.

— Ifall du verkligen har några klara bevis för din sak, skall jag ej undandraga mig, men hittills har jag betraktat och kommer att betrakta ditt handlingssätt som dåraktigt.

— Betrakta det som du vill, men du skall omsider få besanna mina ord; jag skall få båda räfvarne i min fälla.

Att gensäga Måns tjänade till ingenting, och därför afbröt Prest-Janne samtalet.

Nästa morgon begaf sig Måns bittida åstad, och Prest-Janne såg honom ej på några veckor. Måns tycktes hafva blifvit skygg äfven för honom.

Måns hade emellertid, då han lemnade Prest-Janne, direkt återvänt till den tillbommade iskällaren i skogen, men han insåg snart det onyttiga i att tillbringa dagarne här; ville han upptäcka något, måste det ske om natten, och han höll äfven troget ut om nätterna, i köld och väta; sömn tycktes han ej vara i behof af och för temperaturen hade han ingen känsla.

Han var snart en skugga af sig sjelf samt blef ännu ordkargare än förut, men i hans blickar brann en hemlig och onaturlig glans, då han någon gång tilltalades af förvaltaren eller verkmästaren.

Det led mot slutet af februari och Måns hade natt efter natt hållit sig på sin post. Något särskildt hade han ej upptäckt, men det hade förefallit honom underligt, att han ett par gånger mött Anna Lena, ströfvande omkring i skogen. Den afton, vi nu vilja omnämna, hade han åter mött henne och ständigt nästan på samma ställe. Hvad hade hon då männe här att uträtta? Hade hon också något att utforska?

Men skymningen föll på, och Måns glömde allt annat för att endast akta på sin sak. Strax bredvid källaren, men dock något vid sidan om gångstigen, fanns ett tätt busksnår, och Måns hade utvalt samma till observationsplats; härifrån kunde han lätt se hvad som tilldrog sig, utan att sjelf blifva upptäckt. Dock, det ständiga nattvaket hade förslappat hans krafter, och efter att några timmar hafva ansträngt både ögon och öron, utan att förnimma annat än vindens sus i träden, knakandet af några torra trädgrenar, som brötos från stammarne genom egen murkenhet eller för tyngden af någon nattfågel, insomnade han.

Huru länge denna sömn varat visste han ej sjelf, men vaknade vid gnislandet från det rostiga låset till källardörren. Han reste sig till hälften upp, och vid skenet som ett ögonblick utströmmade från en öppnad blindlykta, såg han en mansperson tillåsa dörren och gå framåt skogsstigen. Måns ville i denna person igenkänna godsförvaltaren. Utan att vara herre öfver sina handlingar, ville Måns rusa upp samt kasta sig öfver förvaltaren; han råkade i raseri öfver att hafva försofvit sig, så att han ej fick se då hans dödsfiende anlände på sin nattliga vandring. Upptäckten, som han drömt om, skulle således än en gång glida honom ur händerna, och därför ville han med våld tvinga förvaltaren till bekännelse. Från detta sitt beslut tillbakahölls han dock genom att från skogen hördes ett hemskt hånskratt, och han ryste dervid.

Den nattlige gästen stannade hastigt och grep till sin

rockficka, liksom sökande efter ett vapen, och Måns förnam kort derpå tvänne knäppningar, som då en gevärs- eller pistolhane spännes. I skogen blef derpå allt åter tyst, skrattet förnams ej mera, och Måns, varnad af de tvänne knäppningarne, höll sig klokt nog i stillhet.

Förvaltaren, ty det var han, som ånyo gjorde sitt besök i skogen, stod en stund lyssnande, men fortsatte sedan sin vandring.

Måns hade nu nog att fundera på. Hvems var skrattet han hört, och huru skulle han kunna bana sig väg till källaren, för att få se hvad denna innehöll för saker? Han måste få tag i nyckeln till dörren för att kunna göra en liknande; detta skulle kanske lyckas honom, men att få veta hvem som hade skrattat, blefve dock alltid en gåta. Var det möjligen endast en hörselvilla, eller funnos i skogen flera spioner än han?

Några dagar senare erbjöd sig ett lämpligt tillfälle för Måns att närmare utforska det han ville. Iskørsel skulle nämligen ske, och Måns var en af dem, som befaldes att ha bestyr dermed. Emellertid fann han sig mycket besviken. Iskällaren innehöll ej mera än ett stort hvälfdt rum samt föredde ej något märkvärdigt. Så ofta Måns obemärkt af de öfriga arbetarne kunde göra sina undersökningar, slog han med sin hacka mot väggarne, för att på detta sätt söka upptäcka om något lönnrum fans der bakom, men ej ringaste spår af något misstänkt fans; ena väggen utgjordes af några grofva stockar, men ej heller dessa föredde något märkvärdigt. Han beslöt emellertid att fortsätta sina undersökningar en annan gång. Han tog för ett ögonblick den tunga källarnyckeln i handen, liksom för att väga den, och ingen aktade derpå; sjelf tycktes Måns ej ens veta hvad han gjorde, ty han stack åter nyckeln i låset, likgiltig och tankspridd som alltid.

Några kvällar senare gjorde åter Måns ett besök hos Prest-Janne, samt anmodade honom att följa med, ty han hade nu sin fälla färdig, som han sade, hvarpå han berättade allt, som tilldragit sig sedan han sist var hos Prest-Janne.

Den senare, som började blifva öfvertygad om att ej allt

stod rätt till med de nattliga besöken i källaren, hvilka Måns påstod flere gånger återupprepades, lofvade att följa med.

— Men huru vet du att de komma åter i natt? frågade Prest-Janne.

— Jag hörde dem tala derom i natt, blef Måns' bestämda svar.

— Men huru skola vi komma in till dem i den stängda källaren?

— Jag har nyckel dertill.

— Har du nyckel? frågade Prest-Janne förvånad.

— Jag gjorde mig en efter ett vaxaftryck, som jag tog den dag då iskörseln skedde.

— Men under inga förhållanden vill jag vara med om att intränga i källaren. Det är riskabelt i mera än ett hänseende, och sedan kunna vi ju, som jag en gång förut sagt, blifva tagne som inbrottstjufvar.

— Vi gå endast in der andra gått före oss, och vi blifva, hur det än kan inträffa, endast två mot två.

— Nå ja, jag skall följa med dig i skogen, men ifall du begår någon dårskap, så får du sjelf svara derfor.

— Var blott lugn!

Måns och Prest-Janne begåfvo sig nu åstad mot skogen, hvilken de hunno just som skuggorna lägrade sig som tätast. Ehuru det var svagt månsken samt en och annan stjerna lyste, var det dock så mörkt bland träden, att man endast med svårighet kunde leta sig fram.

Omsider nådde de iskällaren, och Måns intog sitt vanliga gömställe, samt gaf Prest-Janne ett ryck i rockskörtet, till tecken att äfven han skulle gömma sig.

På vägen hit hade man varit mycket fåordig, men nu afstannade samtalet alldeles, och Måns visade en misslynthet mot sin kamrat, för hvarje buller som denne oafsigtligt åstadkom genom att något ömsa sitt obekväma läge.

Det började lida mot midnatt och Prest-Janne hade redan tröttnat på vakandet, samt halfslumrade; men Måns kände ej någon trötthet, och hans skarpa blickar sökte att genomtränga mörkret. Prest-Janne ville just resa sig upp samt åter vandra

mot hemmet, då Måns med sin högra hand grep honom hårdt om handleden samt tvingade honom att förblifva i stillhet.

På afstånd hördes steg af gående, hvilka kommo allt närmare. De anländande, som voro tvänne personer, tycktes hafva brådt om, ty de snarare sprungo än gingo.

— De äro här, hviskade Måns och grep ett ännu fastare tag om sin väns handlov.

De båda hemlighetsfulla nattvandrarne stannade vid källardörren och man hörde rasslet af nycklar.

Samtidigt hördes äfven en stämman halbhögt fråga:

— Hvarför har du så brådt om, man får ju springa sig alldeles andfädd?

— Vi ha hela tiden haft någon som följt oss, jag har tydligt hört ljudet af steg, svarade en annan röst.

— Jag vet ej hvad som kommer åt dig, du har på sista tiden sett spöken i hvarje buske, och du skämmer bort saken alldeles, om du fortfar på detta sätt, återtog den förra stämman.

Härpå följde ånyo ett svar, som de båda lyssnarne ej kunde uppfatta. Emellertid var Prest-Janne nu ej i ovisshet om hvilka de talande voro, han hade igenkänt såväl förvaltarens som verkmästarens.

Källardörren öppnades samt slöts åter tungt till, hvarpå nyckeln rasslade i låset innanför.

Prest-Janne och Måns kvarlågo ännu en kort stund, hvar efter de skyndade fram till dörren för att lyssna, men ej ett ljud förnams derinne ifrån.

Man började att undra hvad de nattlige besökarne företogo sig, emedan ej det ringaste buller förrådde dem, och man kom till den öfvertygelsen, att källaren måste innehålla ännu ett rum, i hvilket de tvänne, som nyss gingo in, inneslutit sig.

— Vi få närmare undersöka saken, sade Måns och ville öppna dörren, men fann till sin förargelse, att nyckeln satt kvar innantill i låset.

En ed gick öfver hans läppar och han föreslog att Prest-Janne skulle stanna kvar och hålla vakt, medan han sjelf gick för att hemta en yxa och ett jernspett att dermed spränga dörren.

— Nej, det tjenar till ingenting, blef Prest-Jannes svar. Vi skaffa oss endast dermed olyckan på halsen; vi få hellre vänta tils de åter lemna källaren, och sedan derpå undersöka på bästa sätt.

En kort hostning hördes i det samma bakom de båda samtalande, hvilka dervid ryckte till, som om en orm legat för deras fötter.

En skugga af en mensklig varelse gled fram mellan dem och fattade dem vid armarne samt hviskade hest:

— Följen mig!

— De båda männen läto viljelöst föra sig ett tjugotal steg afsides från gångstigen, bakom ett tätt busksnår. Här släppte deras besynnerlige ledsagare dem och sade i samma hviskande tonart:

— Jag känner eder båda och I kännen säkert äfven mig. Vi ha ett gemensamt mål för vår vandring hit, och jag bjuder eder kompanjonskap. Våra ömsesidiga planer må vi dock behålla för oss sjelfva; jag vill ej veta edra syften och I fän ej forska efter mina. Endast den blifvande upptäckten må vi ha gemensamt.

— Hvem är ni då? frågade Prest-Janne dröjande.

— Jag sade ju att I kännen mig, och då gör ju namnet ej något så länge. Hvad vi emellertid tillsamman vilja upptäcka, nås ej på denna vägen, derfor följjen mig!

Den hemlighetsfulle personen gick derpå före framåt skogsstigen, följd af de båda vännerna, hvilka ej visste hvad de skulle tro om detta nattliga möte.

Efter en helt kort vandring stodo de vid kanten af skogen framför terrassen, på hvilken borgen höjde sin mörka massa.

Prest-Janne och Måns kunde nu, fastän natten var ganska mörk, närmare se sin följeslagare. Det var en liten spenslig karl, insvept i en vid rock eller kappa.

— Det är der vi skola söka, sade den obekante och sträckte ut handen mot ett af de tillbommade källarfönstren, från hvilket ett svagt ljussken banade sig väg. Detta fönster

låg i borgens mest aflägsna del och kunde ej ses från mera än en viss punkt.

— Spöket! hviskade Måns samt slöt sig närmare Prest-Janne, medan han för ett ögonblick greps af en vidskeplig fruktan.

Främlingen gick nu ned åt dällden, som utbredde sig framför terrassen, samt vek af in i ett gammalt, halft förfallet hvalf af en ruin, som låg på terrassens andra sida.

Prest-Janne skyndade nu fram och tog den obekante i armen samt sade:

— Halt, min vän! Vi gå ej ett steg längre förrän ni säger oss hvem ni är?

— Tala ej så högt! Känner ni ej ordspråket, att väggarne ha öron! svarade den tilltalade samt framtog under kappan en liten blindlykta, öppnade den samt lät dess sken ett ögonblick falla på sitt ansigte. Desså drag buro spår af en förgången skönhet, men voro nu kalla och hårda.

— Anna Lena! sade Prest-Janne och Måns på en gång.

— Huru kommer ni hit i denna drägt? frågade Prest-Janne.

— Vi skulle ju ej utfråga hvarandras planer, sade Anna Lena, som åter gömt lyktan under sin kappa, samt fortsatte sin väg in i i ruinen.

— Hållen nu i hvarandra och varen tysta som en graf, sade hon. Jag skall i öfrigt lysa med lyktan, om så behöfs.

Det var en besvärlig vandring, som nu följde. Än måste man pressa sig fram, än krypa på händer och fötter öfver ett mycket ojemt och slipprigt golf. Mürbruk och stenar voro nedfallna öfver allt samt gjorde vandringen ännu besvärligare. Det kändes nästan hemskt att framtränga på detta sätt i ett becksvart mörker, men Anna Lena hade försäkrat att hvalfgången var fullt säker, och som hon sjelf syntes fullt förtrogen med samma, ingaf detta någon trygghet hos de båda männen.

Omsider utvidgade sig gången, så att man kunde gå upp-rätt. Anna Lena framtog lyktan och belyste platsen. Man befann sig i ett stort hvälfdt rum, hvilket troligen en gång

varit afsedt till förvaring af dyrbarheter. Några jernbeslagna kistor stodo vid ena väggen, men de voro uppbrutna och tomma.

— Der borta står ännu en kista, sade Anna Lena och visade bort mot ena hörnet af rummet, men denna är ej tom.

— Hvad innehåller den då? frågade de båda männen.

— Ett skelett.

Måns ryste åter till.

— Ett skelett? återtog Prest-Janne.

— Ja, och detsamma har sin egen sorgliga saga, som I kanske en gång skolen erfara — kanske ej. Men låtom oss gå vidare!

Från rummet förde en trappa ned till en ganska rymlig gång. Man steg ned för samma, och lyktan gömdes på nytt.

Efter det man gått omkring hundra steg stannade Anna Lena och hviskade:

— Nu äro vi framme!

På afstånd hördes ett lätt hamrande.

— Gå försigtigt, och sedan ej ett ljud eller en rörelse, som kan förråda oss, sade Anna Lena på nytt samt tog Prest-Janne vid handen. Måns åter fattade tag i dennes rock, och så gick man ännu några få steg uppför en trappa.

Här möttes blickarne af ett par svaga ljusstrimmor, och då de tvänne männen trefvade framför sig med händerna, kände de ett hårdt och kallt föremål, som vid närmare undersökning befans vara en jernbeslagen dörr. Genom sin höga ålder hade plankorna något gissnat, och det var genom dessa springor som ljusskimret utströmmade.

Såväl Prest-Janne som Måns blickade nu in i det upplysta rum, som fans innanför, och blefvo ej litet öfverraskade öfver sin upptäckt. Måns kunde med möda återhålla ett utrop, men grep i stället Prest-Janne hårdt om armen.

Rummet derinne var stort och hvälft samt liknade det som de nyss passerat. Enda skilnaden var den, att detta rum syntes inredt till en bostad samt hade både stolar och bord; en säng stod vid ena väggen och ej långt derifrån en glödugn, från

hvilken af och till en låga slog fram, såsom om den drifvits af en blåsbälg. På ugnen stod ett kärl, liknande en smältdegel.

Ehuru man hörde röster af samtalande personer, syntes dock ingen i rummet.

Men från en annan sida hördes klingandet af glas och ett halfkväfdt skratt.

— Det tycks gå muntert till här, hviskade Måns åt Prest-Janne, som ifrigt både såg och lyssnade, att ej något af hvad som tilldrog sig här skulle gå förloradt för honom.

Omsider syntes en person vandra tvärt öfver rummet samt ställa sig vid glödugnen. Lågan flammade i detsamma upp och belyste ett ögonblick klart personens ansigte. Det var godsförvaltarens.

— Aha! hviskade ånyo Måns, som tycktes ha ett oemotståndligt behof att meddela sig med sin vän; de ha således ej stannat i iskällaren. De ha gått en underjordisk gång, och vi skola väl snart få klart för oss hvad det är som spökar i den gamla borgen.

Dörren på motsatta sidan af rummet öppnades och en person, bärande en mindre låda, inträdde; han gick rakt fram till bordet och lade sin börda derpå.

Förvaltaren sade några ord till den inträdande, och då denne vände sig om för att svara, föll äfven skenet från ugnen på hans ansigte, och de båda vännerna fingo nu bekräftelse på sin förmodan, att denne andre person ej var någon annan än verkmästaren.

— Allt är klart, sade förvaltaren i det han böjde sig fram öfver degeln på ugnen.

— Då lyfta vi den ned, hördes en annan stämma, och vännerna blefvo dervid högst öfverraskade att finna ännu en tredje person i rummet.

Denne person var lång samt, som det tycktes, till ytterlighet mager. Han skred med raska steg hän öfver golfvet till förvaltaren, tog en så kallad bärtång, och med godsförvaltarens hjälp lyftade han degeln ned på golfvet.

I degeln fans någon smält metall, som lyste eldröd, och skenet härifrån, såväl som från ugnen, i hvilken lågan nu slog

upp, belyste klart hela rummet. Det starka skenet föll äfven på främlingen, och Måns samt Prest-Janne plågades af otålighet att få veta hvem han var. Han tycktes emellertid hafva mycket att beställa med metallen i degeln, och hade hela tiden ryggen vänd mot dörren, hvarest Måns och Prest-Janne höllo utkik. Omsider tycktes han hafva slutat sitt bestyr och gick åter hän öfver golfvet, bort till den del af rummet, som låg vid sidan om dörren, så att ej de spanande kunde se hvad som der försiggick.

— Såg du hans ansigte? hviskade Måns.

— Nej! blef Prest-Jannes enda svar. Hans uppmärksamhet fästades åter vid ljudet af stegen inne i rummet samt af ett tungt släpande föremål.

Verkmästaren och främlingen voro behjelpiga att skjuta fram på golfvet en tung läda.

Nu kunde man fullkomligt betrakta den obekante, men vännerna kände sig bedragna i sin förväntan att få veta hvem han var. Han bar nämligen en halfmask af något svart tyg, som dolde ansigtsdragen, och nedom masken var blott synlig en spetsig, skägglös haka.

Den på golfvet framskjutna lädan visade sig vara en gjutform, och de tvänne männen gjorde sig beredda att deri tömma den smälta metallen, som fräste och perlade i degeln.

Prest-Janne och Måns kände i detsamma händer lägga sig på deras axlar, och ryckte till dervid. De hade varit så ifriga med sina observationer, att de alldeles bortglömt Anna Lena, som ledsagat dem hit.

— Kommen, sade hon; men då de högst ogera efterkommo hennes befallning, ryckte hon dem i kläderna och tvingade dem sålunda att följa sig.

De gingo tillbaka genom gången och kommo åter till det rum, hvarest de jernbeslagna kistorna stodo, och här framtog Anna Lena på nytt sin lykta.

Måns stod helt blek och darrande af ifver, men Prest-Janne var fundersam och allvarlig.

— Hvad står här på? frågade han med dämpad stämma.

— Det spökar! svarade Anna Lena och log på ett egen-
domligt sätt.

— Hvem är den tredje personen derinne, mannen med
masken? inföll Måns otåligt.

— Det är spöket! blef Anna Lenas allt jemt lika lakoniska
svar.

— Men jag måste ha att veta hvad de här ha för sig,
sade Måns. De äro skurkar alla tre och här nedsmälta de helt
säkert kyrksilfver, som de varit ute och stulit. Jag såg förval-
taren och verkmästaren en natt komma släpande på en tung
börda och jag vill påminna mig, att jag dervid hörde ett klin-
gande ljud, som af någon metall.

— Ah nej, svarade Anna Lena och gaf ett tecken åt Måns
att tala tystare. De äro ej så simpla brottslingar, att de göra
inbrott i kyrkor.

— Jag spränger dörren och rusar in, återtog den oefter-
rättlige Måns. Har jag kommit hit, så skall jag äfven gripa
dem på bar gerning.

— Begå nu inga dumheter, afbröt Anna Lena, och från
hennes ögon sköt en hvass blick. Innan ni hunnit spränga
dörren, om det ens läte sig göra, skulle de trenne männen för
längesedan ha kommit undan och ej ett spår misstänkt skulle
finnas efter dem. Men de skola kanhända ock stanna kvar och
ni finge då dyrt betala eder dåraktiga handling. I öfrigt har
ni ju ännu ej sett något, som kan berättiga eder till ett dylikt
öfverfall och ej heller skall ni få se något, om ni ej tar edert
förnuft till fänga.

Måns teg och blickade nästan rädd på Anna Lena, som i
en hväsande hviskning tilltalat honom.

— Skola vi nu gå härifrån? frågade Prest-Janne.

— Ännu ej, men om en timme måste vi vara borta. Hvar-
för jag förde eder hit, var endast ett försigtighetsmått, på det
vi ej måtte förråda oss. Man beredde sig just att hälla metallen
ur degeln i gjutformen, och dervid utveckla sig ångor, hvilka
skulle trängt genom dörrspringorna, der vi stodo, samt retat till
hosta, och ett enda ljud från oss skulle hafva skämt bort allt.

Prest-Janne blickade forskande på Anna Lena. Hvem var

denna kvinna, så sammanväfd af öfverläggning, slughet och djerfhet eller huru kände hon till dessa vägar i den dystra borgens källarvåning? Och slutligen, hvad dref henne hit?

Det var som om hon förstätt hans tankar, ty han blef afbruten i sina grublerier af henne, i det hon sade:

— Vi vända åter!

Samma smygande vandring begynte nu till dess de trenne åter stodo framför den jernbeslagna dörren.

Scenen i rummet derinnanför hade nu något förändrat sig. Ett bord var flyttadt fram midt på golfvvet, der ofvanpå låg en mörk stenplatta, på hvilken mannen med masken var ifrigt selsatt med gravering. Emellanåt blickade han dock bort till ett annat bord, som stod ej långt ifrån och vid hvilket godsförvaltaren samt verkmästaren hade ett annat egendomligt göromål. Bredvid dem stod en våg och på denna vägde de ett mynt efter ett annat, hvilka verkmästaren uppluckade ur den låda, han hade framsatt på bordet. Vägningen sköttes synnerligt omsorgsfullt, och de mynt, som ej hade tillfredsställande vikt, lades åsido samt bildade inom kort en försvarlig hög.

Prest-Janne och Måns ville knappast tro sina ögon. Mynten, hvilka alla voro af samma storlek, glänste som guld, och ifall de verkligen voro af ädel metall, utgjorde de ju en kolossal rikedom.

Mellan de tre männen utbyttes endast få ord och af deras samtal kunde ej några slutsatser dragas.

Ännu en stund fingo Prest-Janne och Måns blicka in i det hemlighetsfulla källarummet, men måste derpå följa Anna Lena, som gaf tecken till uppbrott.

Måns följde endast motvilligt med, men Prest-Janne tog honom under armen och förde honom framåt.

Han hade många frågor att göra, men Anna Lena besvade dem ej; hon gaf honom tvärt om ett tecken att vara tyst, hvilket han dock ej förstod eller åtminstone låtsade ej uppfatta.

Åter började det besvärliga krypandet i den halft igenrade gången, som ledde ut i det fria, hvilket dock nu tycktes mindre mödosamt, antagligen därför att de båda männen, väl

komna på återvägen, grepos af begäret att skyndsammast få lemna de dystra källarhvalfven bakom sig.

Omsider slog ett friskt vinddrag emot de nattlige spanarne och kort derpå voro de åter ute i ruinen. Det var som om en tyngd fallit från deras bröst, och de inandades med begärlighet den friska nattluften, hvilken på dem verkade så uppfriskande.

De stannade ett ögonblick för att hemta andan, men fortsatte sedan sin väg inåt skogen. Anna Lena gick alltjemt före, utan att meddela sig med sina ledsagare.

Först då man åter kommit till iskällaren, gjorde hon halt och sade helt kort:

— Vi måste ånyo dröja här en stund. Huru mycket är klockan?

Prest-Janne upptog sitt ur, och vid skenet från Anna Lenas blindlykta, kunde han se hvad tiden led.

— Klockan är half fyra på morgonen, sade han.

— Half fyra! återupprepade Anna Lena, då kan det ej dröja längre än en half timma för än vi ha dem åter här.

— Hvilka? frågade Måns helt upptagen af sina egna tankar.

— Förvaltaren naturligtvis och hans medhjelpare.

— Hvem är den tredje? sade Prest-Janne i det han förnyade den fråga, som Måns en gång förut gjort.

— Det är spöket! svarade Anna Lena på nytt, men tillade strax derpå: Vi vilja åtminstone benämna honom så, till dess jag får utforskat hvem han är; jag känner honom ej, men jag skall lära känna honom.

— Och på hvad sätt skall ni få veta detta?

— Det blir min hemlighet.

— Men hvarför taga de sin tillflykt till källarhvalfven då de våga och räkna sitt mynt, då ni dock påstår att de ej stulit? frågade Måns.

— Helt enkelt af den orsak, att de der tro sig säkrast med sitt förehafvande; är ej myntet stulet, så har det dock en annan egenskap, som gör att man försigtigt drages dermed. Det är sjelftillverkadt.

Ett långdraget »ah» gick öfver de båda männens läppar.

— En falskmyntareverkstad således, sade Prest-Janne.

— Ja, detta kan man kalla den, men i ett hänseende är det en oriktig benämning, sade Anna Lena.

— Huru menar ni?

— Man tillverkar nämligen ej mynten der, man endast ger dem en mindre halt. Man söndersågar såväl guld- som silfvermynt, urhållkar de båda halvorna och fyller deri en värdelösare metall, så att myntet efter att ånyo blifvit hopsatt, får sin fordna vikt. Och att man härvidlag går försigtigt till väga, hafven I redan sett.

— Men den tredje personen då? Spöket?

— Han är just godsförvaltarens bankir. Det är han som ombesörjer invexlingen af det äkta och utvexlingen af det förfalskade myntet. Nu nöjer man sig ej längre med klingande valuta, nu vill man äfven ha sedlar. Den maskerade var just i färd med att utgravera stenarne med hvilka dessa sedlar skola tryckas.

— Hvarifrån är han, och huru ha de fått alla dessa redskaper ned i källarrummen?

— Personen i fråga är en främling och har varit här endast några dagar denna gång, men har vistats här förut.

— En olycka skedde med deras förra tryckapparater, och verkmästaren var skuld dertill, men nu ha de fått ny materiel, som de bringat dit. Eder vän Måns var sjelf i skogen den afton förvaltaren och hans underlydande släpade dit bördan sade Anna Lena till Prest-Janne.

Men Måns kunde ej på en stund blifva herre öfver sin förvåning. Denna kvinna visste då allt; hon hade sett Måns den afton då han af trötthet och köld dignade ned i skogen samt då han väckts ur sin dvala genom ljudet af fotsteg och i de personer, som passerat förbi honom, igenkänt förvaltaren och verkmästaren.

Men derpå gnuggade han sina händer och sade:

— Ändtligen är timman slagen; jag skall hämnas allt det lidande, som min stackars hustru och mina barn oförskyldt fått bära.

— Hämd! ha! ha! skrattade Anna Lena. Hvad tror ni att ni här kan göra? Platt ingenting! Endast den hämd, som långsamt och väl förberedes, når sitt mål.

En kort paus inträdde, hvilken dock afbröts af Anna Lena, som fortfor:

— Jag råder eder båda att ej taga det ringaste steg i denna sak utan min vetskap, ty ni skulle endast förstöra allt. När tid blir skall jag underrätta eder.

Men Måns tycktes endast ovilligt ingå på hennes förslag.

— Jag tycker, sade han, att enklaste sättet vore att hemta länsman och fjerdingsman samt sedan fånga räfvarne i sin kula. Sitt klingande mynt kunna de kanske gömma, men det går ej så lätt att forsla undan den öfriga attiraljen.

— Jo, helt säkert skulle vid ett inträngande der hvarje spår vara borta, och ifall någon försökte att öfverraska dem, skulle detta ej lyckas.

Måns ville ånyo svara, men Anna Lena grep honom i armen och drog honom tillbaka i busksnäret. Man hörde nämligen nyckeln rassla i källardörren, som strax derpå öppnade sig, gnislande på sina rostiga gångjern.

Det var ännu mörkt, så att man ej kunde se personerna, men på samtalet hördes att de blott voro tvänne. Källardörren tillstängdes åter och de aflägsnade sig med hastiga steg. Då de voro utom hörhåll, sade Anna Lena:

— Jag kunde tro det, de voro blott tvänne. Mannen med masken har ej funnit för rådligt att göra dem sällskap.

— Han har naturligtvis stannat kvar, inföll Prest-Janne.

— Jag kan ej svara dertill, men jag tror det ej. I det rum der vi såge dem samman, finnes han emellertid ej.

— Vi vilja undersöka, inföll Måns. Han är nu ensam, och kanske han låter öfverrumpla sig.

Anna Lena uppgaf åter sitt egendomliga torra skratt, hvilket nu lät ännu mera hånfullt.

— Jag har sagt att ej ett besök får göras i källarhvalfven utan mitt samtycke, och det blifver dervid, sade hon. För denna gång ha vi ej annat att göra, än att en hvar går lugnt hem till sig.

Anna Lena beredde sig att gå sin väg, men vände sig än en gång om och sade:

— Läggen på minnet hvad jag sagt och låten ej eder otålighet förleda eder till någon oförsigtig handling.

Prest-Janne hade ett svar hvilande på läpparne, men Anna Lena var i detsamma försvunnen och ej ett ljud hördes efter hennes fotsteg.

De båda männen lemnade nu äfven skogen, men gingo åter fram till borggården. Den låg der tyst och öde, och något ljusskimmer syntes ej mera från den dystra bygnaden.

De stodo just i begrepp att vända mot hemmet, då deras uppmärksamhet fästades vid ett matt flammande sken, som för ett ögonblick upplyste ett par af fönstren i öfra våningen, men på samma gång hördes från skögsbrynet ett egendomligt ljud. Det var ett hemskt skratt, liknande lätet af en uf. Måns hade en gång förut hört det i skogen, och han greps åter af vidskepelse.

— Kom, låtom oss gå! sade han.

Prest-Janne följde honom stillatigande, och ej många ord byttes sedan under hemvägen.

Då de omsider skulle skiljas, ty Prest-Janne skulle ännu något fortsätta vägen innan han nådde sitt hem, frågade Måns honom:

— Har du beslutat ännu hvad vi skola göra vid saken?

— Nej! blef Prest-Jannes svar, men jag skall närmare öfvertänka.

Måns funderade ett ögonblick och återtog derpå:

— Känner du Anna Lena närmare?

— Nej!

— Vet du då ej alls hvem hon är?

— Nej! ryktet har ju i detta fall så mycket att berätta.

— Men ryktet har i detta fall varit sanningsenligt. Hon är en hexa, och det skall dröja innan jag på nytt följer med henne.

Prest-Janne ville haft närmare förklaring öfver Måns' hastigt påkomna rädsla och vidskepelse, men Måns kunde ej förmås att vidare yttra derom. Han bad godnatt och gick in till sig.

Det kan måhända tyckas underligt att Anna Lena, som med en sådan ängslig noggrannhet vakade öfver sin dotter, dock lemnade henne så mycket ensam i hemmet; men saken var den, att Anna Lena hade en med sig jemnårig trotjenarinna, som var sin matmoder med lif och själ tillgifven.

I huset betraktades hon som en vän och ej som tjenstehjon, och detta gjorde att Brita, som den gamla kallades, fästade sig ännu mera vid Anna Lena och Elin.

Hvad den senare beträffar, skulle hon haft många ledsamma stunder om ej Brita varit. Hon hade vårdat henne från spädate ålder, ty Brita hade varit med Anna Lena då hon flyttade till denna ort och stannade sedan alltjemt hos henne; hon hade lekt och jollrat med den späda Elin, hon hade vaggat henne till sömn och då den lilla åter slog upp sina klara ögon, var det första föremål, som mötte henne, Britas leende ansigte; hon lärde sin skyddsling att taga de första stegen, och efter hand som barnets intelligens växte, fästade det sig mycket vid sin ömma vårderska. För Elin funnos blott två personer i hela världen, hennes mamma och Brita, och de täflade om att slösa sin kärlek på detta barn, som utom dem egt hvarken huld eller skydd. Men Anna Lena var ofta frånvarande och Elin slöt sig därför så mycket mera till Brita, och då barnet blef äldre, blef äfven Brita dess lärarinna. Den gamla tjenarinnan visade sig ega goda kunskaper och lärde Elin icke allenast hennes modersmål och en del handarbete, utan hon undervisade henne äfven i språk och musik, och blef hon nu på samma gång både tjenare och guvernant.

Men tiden gick och Elin växte upp till en munter och liflig flicka, som helst trufdes ute i trädgården om sommaren bland fjärlar och blommor och om vintern bland bygdens barn på isen och kälkbacken. Dock ej ofta fick hon umgås med andra jemnåriga, och för hvarje år som gick fann hon mindre behag i leken, ty barnen drogo sig ofta skygga tillbaka från henne eller ock gåfvo de henne glåpord, hvars innebörd hon ej förstod.

Hon började emellertid att reflektera öfver sin isolerade ställning, och många saker föreföllo henne underliga. Således

fästade hon sig vid att Brita aldrig lemnade hemmet; hon följde ej ens med Elin och hennes mor i kyrkan om söndagarne, och ifall någon kom på besök, drog sig den gamla tjenarinnan alltid tillbaka. Det var detta tillbakadragna lif, som mest selsatte Elins tankar; hon hade läst om nunnornas lif i klostren, och hon undrade just om ej Brita vore en sådan nunna, som gifvit ett löfte att hålla sig afskild från världen. På sina barnsliga frågor fick hon emellertid ej tillfredställande svar, och hon upphörde då att fråga, men skapade sig sjelf föreställningar om de förhållanden, som hon ej genom sin mor eller Brita fick upplysning om.

En afton, sedan Elin gått till sängs och man förmodat att hon somnat, sutto Anna Lena och Brita samtalande om förflutna tider. Deras röster hade sänkt sig till hviskning och samtalet blef ofta afbrutet. Emellanåt såg Anna Lena bort till sängen der Elin låg för att öfvertyga sig om att hon alltjemt sof, men Elin endast låtsade sofva, hon slöt till ögonen, men lyssnade med spänd uppmärksamhet. Hon fattade dock ej mycket af hvad som sades, fastän enstaka meningar emellanåt trängde till hennes öra.

— Hvad tiden ändå flyr undan; nu ha vi dock vistats här i så många år och derunder blifvit gamla och grå, sade Brita.

— Ja, tiden flyr och väl är det, inföll Elins mor. Mycket af det, som vi grufvat oss öfver, har jemförelsevis gått lätt undan, och mycket, som såg så mörkt och förkrossande ut, har dock, sedan det är förbi, betydligt ljusnat. Att emellertid allt gått så lätt har jag, näst gud, dig att tacka!

— Tala ej derom, tog Brita ånyo till ordet. Skulle ej tvänne skeppsbrutna hjälpa hvarandra, allrahelst som der är plats nog å samma räddande plank. Du har i öfrigt gjort långt mera för mig än jag för dig.

Samtalet afstannade nu för en stund, men orden »tvänne skeppsbrutna» och »samma räddande plank» genljödo för Elins sinne. Hur hon än resonerade med sig sjelf, kom hon till den öfvertygelsen att någon stor olycka drabbat dem båda, hennes mor och Brita, och att de derfor dragit sig undan hit till denna undangömda vrå.

Elin's mor hade ofta talat om det rörliga lifvet i städerna, i hvilket hon sjelf i sin ungdom deltagit, och det syntes Elin mycket mera lockande än det lif de nu förde. Hvarför hade hon väl då dragit sig tillbaka från allt, eller hvarför var Brita så folkskygg?

Det gick rundt i den unga flickans hufvud, och hon grublade än mera på det gåtfulla i hvad hon efter hand erfarit och hvad hon nu hört.

Hvarför hade hon ej fått stanna i staden, der måhända ett mera passande umgänge för henne fans, då hon dock ej numera fick leka med bygdens barn, ehuru hon sjelf ej ännu uttrampat barnskorna?

Dessa och många andra frågor upprepade hon ständigt för sig, och hon gaf på dem många svar, utan att dock lyckas finna något, som hon sjelf var nöjd med, och då hon någon gång frågade sin mor eller Brita hvarför hon ej fick leka med sina jemnåriga erhöill hon beständigt till svar, att det passade sig ej för deras stora flicka. Men hvarför passade det sig då ej?

Emellertid låg Elin och lyssnade vidare, och hon fick då höra något ännu mera gåtfullt.

— Har du träffat *honom* nyss? frågade Brita.

— Ej sedan förra månaden, blef Anna Lenas svar.

Efter ett kort uppehåll tillade hon:

— Jag skulle helst se att undvika honom, men jag måste hafva barnets framtid betryggad.

— Men detta har han ju lofvat?

— Att lofva är ett, men att hålla ett annat. Hans löften, ha! att jag blott en gång trodde på dem, det var mitt lufs olycka.

— Du kan ju tvinga honom!

— Det är just detta jag måste. Trots allt, som jag lidit, hatar jag honom dock ej, men jag vill förkrossa honom, jag vill visa honom all den olycka, han beredt mig, jag vill att han skall erkänna detta, och då...

— ...skall du förlåta honom? tillade Brita halft frågande.

— Ja.

Anna Lena försjönk i grublerier och lutade sitt grånade hufvud mot handen.

Men vägguret slog elfva, och Anna Lena reste sig upp sägande:

— Det är sent och vi må gå till sängs. I morgon vill jag åter söka upp honom för att få hans bestämda svar.

De båda kvinnorna beredde sig att gå till hvila, men Elin kröp ned under täcket och gret tyst. Hennes mor bar på en hemlig sorg, som ej Elin fick dela och detta smärtade djupt det känsliga barnasinnnet.

Följande dag frågade Elin Brita:

— Hvart gick mamma i dag?

— Det kan jag ej med visshet säga, men jag förmodar att hon besökte någon sjuk i byn, till hvilken hon blifvit kallad, blef svaret.

— Du narras, Brita, både du och mamma narras för mig, utbrast Elin harmsen.

— Hvad säger Elin? frågade Brita förvånad. Hvad menar Elin dermed?

Men Elin, som fann att hon redan sagt för mycket, skyndade ut i trädgården för att gifva de framträngande tårarne fritt lopp, och här fann Brita henne gråtande samt sökte på bästa sätt att trösta henne.

Orsaken till Elins tårar fick den ömmande Brita dock ej veta, men från den dagen blef Elin ej mera vittne till något hemligt samtal mellan sin mor och hennes förtrogna. Brita hade antagligen berättat tilldragelsen för Anna Lena och de fruktade att Elin vid något obehakadt tillfälle lyssnat till deras samtal.

Tiden gick, dag lades till dag och åren flögo sin kos. Elin hade redan för tvänne somrar sedan konfirmerats och var nu en förtjusande ung tärna, hvilken, när hon någon gång visade sig ute med sin mor eller i hennes sällskap besökte kyrkan, drog allas blickar till sig, icke minst de unge människens.

Men Elin tycktes bära på någon hemlig sorg; ett leende sågs sällan på hennes läppar och folket sade, att hon hölls för strängt innespärriad, samt hade medömkan med henne.

I hemmet hade man äfven med oro märkt Elin's tysta och stilla väsende, och efter långa samtal mellan Brita och Anna Lena hade det beslutats att Elin skulle inackorderas i någon stad, så att hon finge se och erfara något mera af lifvet än hvad som hittills varit fallet. Dock skulle hon stanna hemma öfver den vintern.

Emellertid inträffade på hösten en händelse, som delvis förändrade Anna Lenas planer.

Hon hade sett och samtalat med den unge Max Delling, sonen till den trofaste barndomsvännen, och med detsamma uppsteg inom henne en önskan, som hon så gerna ville se förverkligad.

Elin hade äfven sett och samtalat med den unge, flärd-frie mannen och från den stunden voro ej mera hennes mor och Brita de enda personer, som funnos till för henne, det fans ännu en tredje.

Max Delling var, som vi förut nämt, helt ung. Han hade i likhet med så många andra ynglingar vid tidiga år kastats ut i verlden och fått sörja för sig sjelf. Motigt hade det varit, men det hade dock gått framåt för honom. Han hade hunnit vänja sig vid försakelser och motgångar, och derigenom öfvervann han lätt de svårigheter, som mötte honom.

Ehuru han var mycket ung då hans fader dog, hade han dock hunnit få rätt god lärdom, och på det, som han derunder inhemtat, bygde han sedan. Han hade hvad man benämner »ett godt hufvud» och satte sig snart in i saker och förhållanden. Han fick först anställning som renskrifvare hos en embetsman, men fäste här uppmärksamhet vid sig, så att han af sin principal blef rekommenderad som biträde åt en landtmätare. Efter ett par års förlopp hade han hunnit så långt på sin nya bana, att han ensam fick om hand rätt viktiga uppdrag med skiftesförrättningar m. m. Det var under en dylik resa som han sammanträffade med Elin och hennes mor.

Hittills hade han tagit verlden helt lätt och endast haft ett bekymmer, nämligen det, hur han skulle kunna komma längre på den bana han valt. Hvad han behöfde var pengar, och hvar skulle han väl taga dem ifrån?

Dock brydde han sig ej länge med att grubla på den saken; ungdomssinnet tog ut sin rätt, och för sig sjelf sade han ofta: »kommer dag, så kommer råd».

Men på senare tiden hade allt arbete gått så trögt för honom; han kunde öfverräska sig sjelf med att hafva försjunkit i tankar, han fann det så tryckande svårt att vara obemedlad, han önskade sig vara en stor man samt ville ega gods och guld — kort sagdt: han hade med ett ord blifvit äregirig.

Att med honom försiggått en viss förändring, märkte äfven hans omgifning. Han sjöng eller skämtade numera högst sällan bland kamraternas lag, och hans gamla uppasserska kunde ej komma från sin förvåning öfver att »hennes snälle herre» med ens blifvit så vresig och »förarglig», att hon ej på något sätt kunde göra honom till lags. Han var derjemte mycket ombytlig; den ena stunden kunde han önska sig en sak, den andra tålde han knappast att se den; den ena stunden kunde ett småleende krusa hans läppar, men i den andra syntes han mycket nedslagen, och i denna senare sinnesstämning var han för det mesta.

Den förändring, som skett med Max Delling, hade äfven observerats af hans principal, hvilken mycket fäst sig vid honom, och han frågade deltagande om Max var sjuk.

Den tillfrågade rodnade som en flicka och svarade ett tveksamt nej. Helst skulle han dock velat svara ja, ty något felades honom, men hvad det var hade han ej riktigt klart för sig. Han kände i denna stund en stark benägenhet för att gråta och han skulle velat gifva mycket om han just nu varit ensam samt fått utbrista i en tåreflod; han beherskade sig emellertid med våld, men kunde dock ej hindra att i hans ögon syntes en fuktig glans.

— Något är det som fattas, fastän ni ej vill säga det. Jag trodde dock ni hade en smula förtroende för mig, sade principalen och hotade honom med fingret, under det ett leende syntes kring hans mun.

— Jag tackar för ingenjörens vänlighet, stammade Delling.

Men jag försäkrar att jag ej är sjuk, åtminstone är det ej något nämnvärdt, kanske en liten förkylning.

— Nå ja, låtom oss då benämna det så, sade principalen, hvilken tycktes blicka djupare än hvad Dellings ville förstå. Men äfven en förkylning är ej att leka med. Jag har fäst mig vid eder för eder flit och duglighet, och därför såge jag gerna att ni vore fullt uppriktig emot mig, och kunde jag då kanske råda eder.

Delling, som blef allt mera brydd, slog ned sin blick och teg.

— Det finnes somliga saker, som man har rätt svårt att meddela andra, och jag vill ej heller fresta eder, återtog principalen. Ni behöfver kanske något mera förströelse än det enformiga lifvet här erbjuder, och vill jag därför sörja för att ni kommer ut på en förrättning strax på nyåret, om väderleken blir gynsam; ni kommer då att stanna borta några veckor, och kan ni då derigenom äfven skaffa eder en liten extra inkomst.

Det flammade till i Max Dellings ögon, han gjorde en lätt bugning och frågade:

— Tillåtes det mig kanske att på förhand få veta hvart-hän jag skall resa?

— Det är fråga om ett större ängsvattningsföretag på greffliga godset R., och dertill behöfves en pålitlig man.

Det drag af tillfredsställelse, som nyss syntes hos Max Dellings försvann och han sade för sig sjelf:

— Om blott färden burit åt annat håll, eller förrättningen gällt ett annat greffligt gods.

Max Dellings bugade sig och gick åter ut till sitt ritbräde.

— Hvad ville ingenjören dig? frågade alla kamraterna i korus, då Max åter kom ut till dem efter samtalet med principalen.

— Han gaf mig i uppdrag att strax på nyåret företaga afvägningar för en ängsvattning å greffliga godset R., svarade Dellings öppenhjertligt.

— Gratulerar! hördes flera stämmor säga.

— Du är en lycklig själ, som får komma ut och lufta på

dig, medan vi här hemma beständigt få vara bundna vid den tråkiga kartritningen. Du kan naturligtvis ej ensam uträtta allt, ställ därför om att jag får följa med och jag bjuder på en flaska punsch i afton, sade en af kamraterna.

Samtliga omringade nu Max Delling, ropande: tag mig med, tag mig med!

— Hvilken som helst af eder kan gerna få resa i mitt ställe, ty mig intresserar den färden ej, svarade den tilltalade.

— Hvad? Skulle det då ej vara angenämt för dig att komma ut på en förrättning? Är du då från dina sinnen, som hellre vill gå här hemma och knoga? Förut har du ju alltid gladt dig, då det gäلت en sådan färd; säg oss, hvad fattas dig nu, medan du så tvärt brutit med allt som fordom roade dig?

Max svarade ej på vännernas förfrågan; deras deltagande besvarade honom. Han gick bort till sitt ritbråde och började ifrigt arbeta.

Han hade en vacker karta färdig samt hade nedlagt rätt mycken möda på utprickningen af höjdkurvorna och skuggningen af gränslinierna, Nu återstod endast textningen. Denna skulle nu handläggas och Max grep verket an med passare, ritstift och textpenna. Det tog en ganska rundlig tid, och då han nu ändtligen fullbordat den sista bokstafven i sista ordet och satt en sirlig punkt, reste han sig upp för att närmare betrakta teckningen.

Han tycktes dock ej vara nöjd med sitt arbete, ty ledsen och förargad slängde han pennan bortåt ritbordet och stamade för sig sjelf, medan han med en betänklig min förde handen bakom örat:

— Hvad för något? . . . fördömdt!

Hastigt kastade han ett papper öfver textningen, men dock ej tillräckligt fort för att dölja sin förargliga tankspriddhet för sina vänners blickar.

Ett skallande skratt och ett »hurra» ljud rundt om:

— Nu veta vi hur det är fatt med dig, Max, du är kär, kär upp öfver öronen, ty du till och med textar din tillbeddas namn på dina kartor, hurra! . . . ha, ha, ha!

Det blef emellertid hastigt tyst bland de muntra vännerna,

ty i detsamma inträdde principalen från sitt rum. Han hade troligen hört hvad som vållat munterheten, ty han gick bort till Dellings ritbräde och lyfte upp det skyddande papperet samt läste i stora, elegant utförda bokstäfver:

»Karta öfver * * *, upprättad år 18 . . af Elin.»

Max' vänlige förman kunde ej undgå att le öfver Max' distraktion, men strax derpå stäck han handen i fickan och upptog sin plånbok, ur hvilken han framletade en sedel och sade till sina biträden:

— Arbetet har skridit raskt framåt och herrarne kunna vara fria för i dag. Tagen herr Dellings med och dricken ett glas på min bekostnad, men varen aktsamma om honom, att han ej ytterligare *förkyler* sig.

De unge männen läto ej säga sig saken tvänne gånger. Ritmaterialierna lades undan, ytterplaggen axlades och med halft våld drogo kamraterna den förlägne Max med sig.

— Hvem är Elin, hvem är din tillbedda? hördes vännerna fråga.

— Elin... det är... det är min syster! svarade Max, som nu smittats af den allmänna uppsluppenheten.

— Jaha, din filur? Det är nog sant att din syster heter Elin, men kan det manne ej gifvas en till, som bär det namnet? Hvad den syskonkärleken ändå är en sublim känsla!

Och åter skallade det glada skrattet rundt om.

Julaftonen hade sänkt sig öfver stad och land. Det myckna stöket och brådskan hade omsider tagit slut och man hade fått draga sig tillbaka för hvilat, familjelifvet och nöjet.

I staden hade butikerna stängts, affärerna för dagen hade afstannat och ej längre begapades grannlåterna af en skåde-lysten promenerande skara. En hvar, som hade något eget hem, hade slutit sig derinom och julljusen tändes efter hand såväl i rikemans boning som arbetarens koja.

Men för Max Dellings hade julaftonen ej haft något särskildt lockande. Han hade afslagit ett par bjudningar från familjer, som önskat se honom i sin krets och der dela julglädjen; dock för honom skulle kvällen ej bringat mycken trefnad. Minnena af barndomshemmet och hvad han med detsamma förlorat

skulle hafva strömmat allt för mäktigt in på honom och nedstämt hans sinne.

Efter att hafva ätit sin middag på en restauration, slöt han sig inne på sitt tarfliga ungarum, hvarest han en lång stund satt försjunken i funderingar och blickade tankfull på de kolnande glöderna till ugnnbrasan. En gnista sprakade då och då fram men slocknade genast, och han sökte i den samma en bild af sitt eget lif. Mycket af hvad han som bäst hoppats och förespeglat sig hade framsprungit glänsande som dessa gnistor, men äfven lika fort slocknat; han fann sig redan vid sina unga år hafva upplefvat så många sorger och motgångar, och huru han än betraktade det, syntes honom framtiden så mörk, hans luftslopp voro nedbrända och förkolnade, svartnande som brasan framför hans blickar. Han mindes julaftnarne i det torftiga men kära hemmet; hvilken glädje hade han deri ej känt när julgranen tändes och de små julklapparne tilldelades honom och hans syster, och huru kärleksfullt hade ej fars och mors ögon hvilat på dem, då de i barnslig ifver sökt gifva företrädet åt hvar sin gåfva. Och bordet sedan, med den hvita glänsande duken, den ypperliga gröten och de tvänne ljusen i malmstakarne, hvilka senare endast togos fram vid högtidligare tillfällen och isynnerhet vid julfesterna. Efter måltiden samlades åter alla kring det afdukade bordet, och huru högtidligt var det ej då att få sitta med sammanknäpta händer och lyssna till fadrens aftonbön samt med de andra få deltaga i julpsalmen, som uppstämdes.

Allt det var nu borta och försvunnet; hemmet hade sköflats af ett oblidt öde; hans far och mor hade för årtal sedan gömmts under den gröna torfvan; isiga vindar hade farit fram och härjat hans barndoms lustgård, men minnet af hvad som varit kvarstod lifligt. Han såg, åter allt med barnets öga och ej något undgick honom, — hvarje småsak, om än så ringa, framträdde åter; från och med julljusen till de blårandiga nystrukna fönstergardinerna samt tallrikarne med de bjerta törnroskvistarne på, och af hvilka klenoder blott funnos ett par, en för honom och en för hans syster, hvilka framtogos hvarje jul, ty eljes skulle barnen ej funnit sig öfvertygade om att

helgen verkligen inträdt. Allt förenade sig nu till en tafra af sällsynt skönhet och färg, ljuf men på samma gång smärtsam.

Dock, huru godt att få vara ensam på julkvällen och låta dessa dyrbara minnen passera revy; hade Max antagit bjudningen och tillbringat sin kväll hos någon af de gästvänliga familjer, som velat se honom hos sig på högtidskvällen, hade han ej så kunnat egna sig åt sig sjelf och hvad som var för hans hjerta kärast, han skulle i sina ögon hafva begått ett helgerån om han ej som nu, fått knäböja vid minnets offeraltare.

Men bland dessa minnen, som i vexlande gestalter kommo och gingo, uppdök äfven ett nytt föremål. Hvad var det väl för en älsklig bild, som frammanades för honom? Under den senaste tiden hade densamma återkommit esomoftast, antingen Max nu var sysselsatt vid sitt trägna arbete eller fick njuta en knapphämd hvila. Det var bilden af en ung kvinna med älskliga anletsdrag, lockigt hår och mörka egendomligt tjusande ögon. Max kunde ej förstå sig sjelf, men hvarje gång denna gestalt framträdde för hans inre blick, kände han sig så underlig till mods; hjertat klappade i raskare takt, han kände stugan för trång, han ville ut, långt bort i verlden för att vinna ära och rykte, för att sedan . . . Men detta *sedan* . . . Hvad skulle då ske?

Och åter försjönk han i funderingar.

Huru länge han så suttit visste han ej sjelf. Timmar hade emellertid förflutit då han väcktes ur sina drömmier genom en knackning på dörren.

Det var Max' uppasserska som kom för att bädda hans säng samt för att tacka för de få kronor, Max gifvit henne i julklapp.

Grublerierna försvunno för en stund och han var snart i muntert samspråk med den gamla gumman, som fästat sig vid den unge mannen som en mor vid sitt barn. Hon tyckte det var synd om honom, att han skulle sitta så der ensam på högtidskvällen, men han förklarade för henne att han ej trifdes borta denna afton, utan hade han föredragit att vara ensam.

— Jag hoppas att det var angenäma bref herrn fick i dag? afbröt honom hastigt gumman.

— Hvilka bref talar ni om? Jag har ej sett till några, sade Max, medan i hans ton spårades en viss nyfikenhet.

— I dag när jag gjorde i ordning i rummet, lemnade brefbäraren tvänne bref, som jag lade på bordet vid spegeln. Det var besynnerligt att herrn ej sett dem, återtog uppasserskan.

Max gick bort till bordet, och der lågo verkligen tvänne bref. Han hade, vid sin inkomst i rummet, under sökandet efter tändstickor för antändandet af ugnnbrasan, råkat lägga en flik af duken öfver dem och derigenom hade de undgått hans uppmärksamhet.

Han grep brefven begärligt och genomögnade utanskrifterna samt sade för sig sjelf, i det han vägde det största af brefven i handen:

— Hm, detta bref är från min principal. Han reste ju bort för endast några dagar sedan; hvad kan han vilja eftersom han skrifer? Det är väl någon förrättning igen, som brådstörtande skall utföras. Nåja, intet ondt i det, fastän det just ej blir angenämt att flacka omkring på landet under de ruskiga juldagarne. Jag vill emellertid först läsa brefvet från min syster och sedan få vi se hvad han vill hafva sagt.

Max slet nu upp kuvertet på det andra brefvet, som var ifrån systemen, samt slog sig till ro för att läsa detsamma.

Brefvets innehåll måste hafva varit både intressant och förvånande, ty det fånglade hans uppmärksamhet alldeles och han märkte ej ens då den gamla uppasserskan tog godnatt och lemnade rummet.

Han lade brefvet ifrån sig, tog det åter och genomläste det på nytt, esomoftast afbrytande läsningen med utropen: Hvad säger hon? . . . Jag förstår henne ej! . . . Hvad menar hon? . . . Glad öfver att snart råkas, . . . en tryggad framtid . . . en vän lofvat sörja därför . . . välkommen så snart som möjligt . . . mera muntligen, snart, snart.

— Ja, det tarvas verkligen att hon muntligen uttyder sin skrifvelse, ty jag förstår den ej, sade han, i det han ånyo lade brefvet ifrån sig. Hon talar ju i gåtor!

Som läsaren måhända är nyfiken, att få veta brevets innehåll, taga vi oss friheten att läsa detsamma, då det så ligger uppslaget på bordet. Den systerliga skrifvelsen lydde:

«W. den 22 dec. 18..

Käre broder!

Ehuru jag nu har det säkra hoppet att snart råka dig, hvilket jag mycket glädes öfver, har jag dock känt ett stort behof af att i dag skriva några rader till dig för att tillönska dig en i allo glad och angenäm jul. Du, stackars bror, har det ju så tråkigt, der du i den stora staden är så ensam på högtidskvällen, och därför tänkte jag att mitt bref skulle något muntra och förströ dig. Du kan ej tro hur lycklig jag känner mig, öfver att du nu fått det så ställt, att du kan motse en tryggad framtid, och att du framdeles med ditt trägna arbete, kan förtjena något mera än hvad hittills varit fallet. Jag vet ej hvem den vän är, som lofvat sörja för dig, men jag skall ständigt i mina böner nedkalla guds välsignelse öfver såväl honom som dig. — Det har väl stundom syntts mörkt för oss och isynnerhet för dig, min käre bror, men det har dock gudi lof allt gått väl, och då nu allt synes så ljust, böra vi varmt tacka försynen, som låtit oss hoppas på det bättre. — Alla här sända dig sin varma lyckönskan samt bedja dig vara hjertligt välkommen, ty du tager naturligtvis denna vägen på uppresan till Göteborg. Nu till slut en god och glad jul! Mera muntligen, snart, snart! Tusen varma helsningar sändes dig! Res nu hit så fort du hinner, och var innerligt välkommen. En kyss sändes dig från

Din enda syster

Elin.»

Sedan Max än en gång tagit brevet och genomläst det, utan att dock få någon närmare klarhet deri, bröt han långsamt den andra skrifvelsen, hvilken han enligt den bekanta stilen å adressen visste var ifrån hans principal. Detta bref, som skulle fullkomligt upplysa honom om innehållet i systemens meddelande, lydde:

»Herr Max Dellings!

Det är både med glädje och ledsnad jag nedskrifver dessa

rader till Eder. Jag har nämligen mycket fäst mig vid Eder person, och trodde att ännu få behålla Eder någon tid; men då det gäller Eder framtid, vill jag icke vara så egennyttig, att jag skulle lägga något hinder deremot, utan vill af allt hjerta tillönska Eder all möjlig lycka och framgång, då nu utsigt yppar sig för Eder att komma längre på den bana, å hvilken ni hos mig gjort Edra första lärospån. Inneliggande bref från eder systers fosterfar, skall närmare förklara orsaken till min skrifvelse. Som ni af sagde bref ser, har en person, som för närvarande önskar förblifva okänd, intresserat sig för Eder och vill bistå eder med mynt, så att Ni kan uppehålla Eder några år tils ni hinner taga Eder examen. Jemlikt det i brefvet gjorda förslaget, anser jag att Ni först bör genomgå Chalmerska skolan i Göteborg, och när ni sedan utgår med betyg derifrån, står ju eder fritt att välja hvilken bana Ni helst vill slå in på. Jag skall emellertid nu som alltid med intresse följa edert arbete och sträfvande, och ingen skall kunna mera glädja sig öfver Eder framgång än jag. Gerna såge jag om Ni ville stanna kvar hos mig till strax på nyåret och öfvervaka fullbordandet af de arbeten, som nu äro under hand å ritkontoret. Sjelf kan jag ej komma hem förrän i medio af januari, och till dess kunna nämnda arbeten ej dröja; gör mig fördenskull den stora tjensten att avsluta dem.

Tillönskande Eder en angenäm jul, närsluter jag en liten »klapp», hvilken torde tjena som hjälp till Eder ekipering. Jag hoppas att snart höra något ifrån Eder och tecknar mig såsom

Eder alltid förbundne

* * *»

Inne i brefvet låg en hundrakronesedel, och Max kände sig så rörd öfver gåfvan att tårarne stego honom i ögonen.

Brefvet från Elins fosterfar var af samma innehåll som Max' principal i sin skrifvelse i korthet omnämt. Denne ombads deri att ej kvarhålla Max, utan låta honom få benytta det goda erbjudande, som gjorts af någon okänd välgörare, och som synes, hade principalen helt ädelt fogat sig deri.

Max jublade. Han skulle nu få en af sina käraste önskningar uppfylld; först några år af träget arbete och sträfvan, och sedan . . .

Återigen *sedan*. Detta enda ord tycktes vara för honom

allt, och besynnerligt nog framkallades det alltid af eller stod i samband med den väna kvinnogestalt, som under senaste halfåret så ofta hägrat för hans tankar och sinne.

Men hvem var då denne obekante välgörare, som fäst sig så vid honom, den unge mannen, att han ville bestrida kostnaderna för hans skolgång och uppehälle?

Max grubblade derpå, utan att vinna upplysning om saken.

Hastigt sprang han upp och slog sig för pannan . . . Skulle det måhända vara . . . ? Men nej, det är omöjligt, fortfor han derpå, det kan ej vara ett fruntimmer, som velat lemna mig uppehälle i flere år. Dock skall jag genom flit och ihärdighet göra mig gäfvän värdig.

— Farväl, hedersbror! — Lycksam färd! — Skrif snart! — Adjö, adjö! Ljöd det rundt om af en munter hop unga män, hvilka samlats på stationsperrongen i M. för att taga farväl med Max, som nu med snälltåget skulle afresa till staden W. och sedan derifrån till Göteborg. Kupédörrarne smälde igen, konduktörerna hade brådt om för att hinna med allt till bestämda afgangstiden och biljettvisiteringen skedde på några få minuter. Nu ljöd afgangssignalen, hvilken gällt besvarades af lokomotivets ånghvissla; ännu några brådiskande handtryckningar genom kupéfönstret, ett af samtliga vännerna uttaladt »lef väl», och så hade tåget redan lemnat perrongen samt brusade i stark fart framåt linien, medan lokomotivet pustande utstötte sina hvita ångmoln.

Men Max hade slagit sig till ro i soffhörnet, sedan han en gång med näsduken tillviftat vännerna ett farväl. Underliga tankar kommo och gingo hos honom. Han tyckte sig som ånyo utstött ur verlden, och nu då vägen för honom öppnats till det mål, som han så mycket fikat efter, längtade han tillbaka till det luftiga ritkontoret och sin egen trånga ungarlskammare. Hvad han förlorat kändes nu dubbelt; hans vänlige principal och de tillgifna kamraterna, — till och med sin gamla uppapperska saknade han. Hvem skulle väl nu fråga efter honom, eller intressera sig för hans framgång? Och sedan, skulle han väl

lyckas gå igenom allt hvad han hade att lära vid skolan? Max var en af de naturer, som misstrodde sig sjelf och tvekade då det gälde något nytt företag, men hade han väl handlagt samma, gick allt med en säkerhet, som om han en längre tid varit van dervid.

Emellertid hade en viss nedslagenhet fått makt med honom, der han satt så tillbakalutad i kupén och lyssnade till det entoniga rasslet af vagnshjulen mot rälerne. Han kände förväl hvad han lemnat bakom sig, men visste ej hvad som mötte honom. Och hvem var väl den person, som lofvat sörja för honom, eller huru skulle underhållet blifva? Kanske så knapphändigt att han dervid finge både frysa och svälta; kanske skulle han djupt få känna att det var en nådegåfva, som beskärdes honom, och kanske skulle hon äfven efter en kortare tid undandragas och han då vara i brydsammare belägenhet än någonsin förut. — Men om han nu såge saken allt för mörk, om det verkligen gestaltade sig så, att han utan för stora försakelser kunde slå sig igenom och hinna det mål, som han föresatt sig, då . . . ja, då skulle han . . .

Han fullbordade ej sin tankegång, han fruktade att bygga ett luftslott, som alltför snart skulle ramla, men hur det var uppsteg för honom samma kvinnobild, som på senare tider så ofta kommit för hans minne, och han njöt af att framkalla de älskliga dragen.

Tåget ilade beständigt framåt och station efter station passerades, och endast vid ett fåtal af dem gjordes ett kortare uppehåll. En längre jernvägsresa är alltid tröttande, och den blef det ännu mera för Max, som plågades af otålighet att få råka sin syster och hennes fosterfar, för att af dem muntligen få höra hur saken verkligen förhöll sig.

Omsider signalerades W; farten afstannade, bromsarne gnisslade, kupédörrarne flögo upp och Max fick utträda samt sträcka på sina domnade lemmar. Här mottogs han med öppna armar af sin syster, som han ej sett på flera år, och i den gästvänliga familj, som upptagit den föräldralösa flickan, blef äfven Max på det vänligaste mottagen samt omhuldades som eget barn. Alla grublerier voro nu försvunna för honom, han hade

ju ånyo råkat den person som var för hans hjerta dyrbaraste, hans syster, och vid hennes sida kände han åter en fläkt af det för längesedan försvunna föräldrahemmets frid.

På sina många frågor om hvem den person var, som så ädelmodigt erbjudit sig att betala kostnaderna för Max' skolgång, kunde grosshandlaren X., Max' systers fosterfar, ej gifva annat svar än att den godhertade hjälparen till en början deponerat femtusen kronor att efter behof få lyftas af Max och att samma person ytterligare ville bistå honom, ifall det lemnade kapitalet ej skulle förslå.

Alla gissningar hvem den okände hjälparen kunde vara, ledde ej till något resultat, och Max hade ej annat att göra än tacksamt använda det mynt, som stälts till hans förfogande.

Emellertid ilade vintern och våren, och sommarsolen strödde sitt guld öfver land och sjö. Max hade ferier och stannade ej längre tid kvar i Göteborg, än hvad som åtgick för åtskillig ekipering samt packning af kappsäcken; han reste till W. för att der tillbringa ett par veckor i sin systers hem.

Efter denna färd hade Max mycket längtat, ty systemen hade skrivit så underliga bref till honom på sista tiden. Hon hade omnämmt att hon fått en kamrat, som hon sltit sig mycket till. Det var en ung flicka, ungefär jernårig med Elin, och de hade så många små nöjen samman samt råkades dagligen. En gång hade Elins kamrat fått se Max' porträtt, samt dervid yttrat att hon kände honom, ty hon hade sett honom en gång. Elin tillade vidare, att hennes väninna dervid rodnat och sett förlägen ut samt ville ej svara på Elins frågor, hvarest hon sammanträffat med Max.

Hvem kunde den unga kvinnan vara, som Elin så ofta omnämde? Max hade ej mera än en gissning, men han vågade ej tro derpå. Var det manne hon den väna mön, hvars bild han tusentals gånger frammanat för sitt sinne?

Nu skulle han dock hafva slut på ovissheten, han skulle få veta hvem hon var. Men innan dess marterades han af otålighet, tiden gick ej fort nog, det ilande jernvägståget syntes honom trögt som snigeln och allt var denna dag så motigt, ingenting var till lags.

Emellertid brusade tåget in på bangården till staden W., och här på perrongen mottogs Max af de tvenne kvinnor, hvilka för honom voro så dyrbara; det var Elin och hennes väninna, och den senare var just den, som Max älskade att beteckna med namnet *hon*.

Hans förmodan hade således ej slagit fel. Hon var det, och han hade fått återse den unga kvinna, hvilken en gång på honom gjort ett så mäktigt intryck, att han ej sedan förmått förjaga hennes bild ur sitt sinne, bilden af den flärdfria bygdens tärna, Anna Lenas dotter.

Max' syster hade sprungit emot honom och öfverhopat honom med smekningar och glädjeyttringar, och han hade tagit henne i famn samt tryckt en smällande kyss på hennes mun.

För ögonblicket glömde syskonen allt annat för återseendets glädje, men snart erinrade de sig, att en tredje person hade anspråk på dem. Elin förestälde Max för sin väninna, och båda kände sig gripna af en viss förlägenhet. Elin rodnade som en ros och Max kände sitt hjerta slå så våldsamt, som om det ville spränga hans bröst. Men så småningom vann man sjelfbeherskning, och de trenne vände under muntert samspråk mot hemmet, der Max på det hjertligaste välkomnades.

Det var angenäma dagar, som nu förflöto. Max råkade dagligen Elins väninna, och det var för honom äfven ett behag att få råka henne. Ifall Max' syster eller andra personer voro i de båda ungas sällskap, voro de muntra och skämtsamma, och ordflöden samt infallen ville ej taga slut, men ifall de någon gång voro på ensam hand, hvilket Max helst önskade, voro båda tysta och försagda; samtalen gick trögt, och efteråt fann alltid Max att han varit ohjelpigt tafatt, samt var mycket misslynt på sig sjelf. Då han var ensam tänkte han på många saker, som han ville säga henne, men då han kom i hennes sällskap, var det som orden bundits på hans tunga, och det han helst ville hafva sagt, var honom mest omöjligt att framföra.

Dertill försvann hans muntra lynne, han blef grublande och fåordig: «han drömde, han tänkte, han visste ej hvad», han var, som nämndt, missnöjd med sig sjelf och med allt.

Men emellertid hade fritiden ilat fort och han fann en dag till sin öfverraskning, att terminen snart skulle börja; han skulle således snart åter resa, utan att hafva sagt systemns väninna just det han så mången gång haft i sinne.

Ännu en dag återstod för honom att vistas i W., och han benyttade samma för att taga farväl af de vänner han här förvärfvat och med de familjer, inom hvilka han varit sedd som gäst.

Jemte systemen Elin gjorde han äfven sin afskedsvisit hos den familj, i hvilken hennes väninna var inackorderad. Sedan kaffe druckits i trädgården, bar det sig så, att de andre ungdomarne, som voro församlade der, började spela krocket på en jemn gräsplan, hvarvid Max och den unga flickan blefvo ensamma kvar i bersån.

Förut hade muntert glam rådt, men nu hade en tystnad inträdt, som föreföll dem båda pinsam.

Elin satt tyst med nedslagna ögon och på hennes kind syntes ömsom rodnad och ömsom blekhet. Omsider bröt hon dock tystnaden sägande:

— Det var ledsamt att hr Dellings redan i morgon lemnar oss.

— Tycker ni verkligen det, fröken? frågade Max Dellings, medan han nervöst fattade den unga flickans hand, och hans röst vibrerade.

Elin såg hastigt upp, och hennes blick mötte Max Dellings, som forskande hvilade på henne.

— Säg, finner ni det verkligen ledsamt att jag reser? frågade han ånyo, och hans tal sjönk ned till en hviskning. Skall ni sakna mig något?

Ett knappast hörbart »ja» gick öfver Elins läppar.

Detta var som en nyckel till alla de förseglade ord, Dellings hittills burit inom sig. Han tvekade nu ej längre; det ena ordet födde det andra, och Elin åhörde honom med häftigt slående pulsar.

Huru länge de suttit så i samtal med hvarandra visste de antagligen ej sjelfva. Max hade dragit den unga flickan intill sig, och hon lutade sitt hufvud intill hans skuldra, samt lyssnade

till hvad han hviskande sade henne. De blefvo emellertid hastigt uppskrämda genom att tvänne armar bakifrån slingrades om deras hufvud och kyssar trycktes på deras kinder.

Den unga flickan sprang upp, spänstig som en fjeder och sade i det hon djupt rodnade samt hade all möda att återhålla de framträngande tårarne:

— Fy, Elin, det var ej vackert af dig att skrämma mig så!

— Vackert af mig! upprepade Max' syster, ty det var hon som öfverraskat dem båda, jo, det var mycket, mycket vackert af mig, och jag fick väl lof att vara den förste som gratulerar eder. Nu vet jag att min käraste önskan och hvad jag länge anat gått i fullbordan; du och Max skola blifva ett par, det vackraste och ståtligaste som fins. Ack, så roligt! Jag är så glad, så glad, och hon tog den unga flickan om lifvet och svängde om med henne flera hvarf.

— Du vet nu att Elin är min lilla fästmö, sade Max till sin syster, medan hans blick förtjust hvilade på den unga tärnan, som slitit sig ur hans systers famn; men låt mig nu se att du kan hålla tand för tunga och ej sprida ut ryktet om den stora hemligheten. Det var ej meningen du skulle sett oss så, du lilla tjuf, men du smög dig på oss.

— Ha, ha, ha! skrattade Elin och klappade i sina små hvita händer. Nej, smög gjorde jag visst ej, utan tvärtom; kiselsanden knastrade högt för hvarje fotsteg jag tog, men ni voro allt för sysselsatta med eder sjelfva för att taga notis om något annat. Guden Amor är blind, säges det, men jag skulle vilja påstå att han äfven är döf.

De trenne återvände nu till det öfriga sällskapet, men Max' fästmö hviskade till honom:

— Kom ihåg hvad du lofvat, att skrifva till mamma!

— Jag skrifver redan i afton och jag afvaktar med oro hennes svar, föll Max' ord.

Men svaret kom, och gjorde Max till den lyckligaste bland de dödlige.

«Arbeta för framtiden, och Elin skall då sjelf råda öfver sin hand», lydde det.

Max hade visat Elin svaret från hennes mor och frågat henne:

— Skall du för framtiden vilja bereda mig den lön, för hvilken jag nu med all kraft och ihärdighet vill sträfvad?

Och hon hade lutat sitt lockiga hufvud mot hans bröst och sagt:

— Jag skall aldrig, aldrig svika mitt löfte.

Max Delling lutade sig fram och tog från den blyga rodande flickan en kyss, och hon slingrade i barnslig hängifvenhet sina armar omkring hans hals. Max kände sig genomströmmad af en värme, som han ej förut förnummit; han kände sig styrkt för de kommande sträfvandena och han afgaf för sig sjelf ett heligt löfte att han skulle nå sitt mål, och fastän detta mål låg ännu aflägsset, visste han hvilken belöning, som der väntade, och denna skulle ej för något pris undgå honom; han måste vinna den trots alla motigheter, som kunde möta honom på denna väg.

Så förflöt ännu en termin och vid dess slut ledsagade Max Elin till hennes hem.

Det var då som så många undrande frågor gjordes, hvem den unge mannen kunde vara och hvad som så kunnat förändra Anna Lena att hon icke allenast låtit en ung man få inträda i hennes hus, utan hon såg äfven med en viss tillfredställelse de unga tu sysselsätta sig med hvarandra.

Max hade omtalat huru han kommit i tillfälle att fullfölja den bana, som ständigt hägrat så för honom, och han uttalade sin innerliga tacksamhet mot den okände hjälparen.

Anna Lena hade dervid förhållit sig alldeles lugn; en stund hade Max trott sig se ett leende på hennes läppar, men det var så hastigt öfvergående att det ej hos honom kunde väcka någon tanke på att hon förut kände till saken. Max hade visserligen framställt allt för att leta ut om ej Anna Lena vore den, som hade ett finger med i spelet — en hemlig röst inom Max hviskade honom att det var hon och ingen annan som hyst så lifligt intresse för honom. Men, som nämt, då han letningsvis berättade sin historia, satt Anna Lena orörd, ja till och med likgiltig,

och Max var nu villrådigare än någonsin hvem den okände hjälparen var och huru länge hans hjälp skulle få åtnjutas.

Vidare hade Max sökt att få veta något om Anna Lenas förflutna lif, men hade endast fått undvikande svar, men en gång, då han mera direkt sökte att få svar å en fråga, sade hon honom att han egentligen borde ha helt annat att sysselsätta sig med än att efterfråga en obetydlig gammal kvinnas intresselösa ungdom.

I öfrigt hade den haft bra mycket med törnen, och de vedervärdigheter som den medfört ville hon ej på nytt framkalla. Hon hade emellertid gifvit Elin ett litet skrin med ineliggande anteckningar, och en gång då Anna Lena för alltid slutit sina ögon, skulle Elin af anteckningarna få veta något om modrens ingalunda ljusa ungdomstid; något annat hade hon ej att berätta. I öfrigt var det ju så länge sedan tilldragelserna skedde; år hade lagts till år, och Anna Lena hade derunder hunnit glömm bort en stor del af de bekymmersamma stunderna, en sak som hon äfven ständigt bemödade sig om. Att nu återupprepa något af det, som farit och till största delen förglömts, vore ju att åter upprifva de nära nog läkta såren.

Anna Lena hade talat allvarligt och bestämdt samt dermed äfven förhindrat Max att ånyo påbörja ett samtal, som för henne endast var obehagligt.

Max Delling lärde sig emellertid att högakta såväl henne som trotjenarinnan Brita och han fann till sin förvåning att de båda besutto stora bokliga kunskaper samt i öfrigt en allmänbildning som få.

Hvilka voro de?

Denna fråga gjorde Max Delling sig sjelf väl hundra gånger, utan att kunna gifva sig något nöjaktigt svar. Men icke allenast han frågade, utan äfven Elin, och huru de tvänne grublade kommo de ej till något resultat. För resten glömde de snart grublerier och tilldragelserna rundt om för lyckan att ega hvarandra.

Snabbt förflöto de lyckliga stunderna och timmen slog då Max åter måste resa tillbaka för fortsättandet af sina studier. Ett farväl förestod, och ehuru det endast varit några korta dagar, som Max dvalts i sin fästmöes hem, hade han dock känt

sig så införlifvad dermed att skilsmessan föreföll honom dubbelt svår. Det var länge sen han så hade omhuldats, det var ett nytt hem som han vunnit, men som han nu efter så kort egande fick lemna.

Före hans afresa hade emellertid Anna Lena velat ensam tala med honom, och dervid utfrågat huru han tänkt ställa det för framtiden.

Den unge Max Delling hade öppenhjertligt omtalat sina planer och förhoppningar och Anna Lena hade derpå efter några ögonblicks begrundande sagt:

— Jag har ständigt vakat öfver Elin som min förnämsta skatt, och jag skulle aldrig tillåtit en man, som ej egde fullt rena seder och ett ädelt hjerta, att nalkas henne. Emellertid fann jag båda delarne hos dig, och jag såg därför ej med motvilja den böjelse som uppstått mellan Elin och dig; kanske hade jag äfven dervid parat ett annat skäl, som jag tillsvidare tiger med. Emellertid då det nu kommit så vidt, ville jag äfven se eder förening snarast fullbordad med giftermål. Jag känner mig sjelf gammal och bräcklig, Elin behöfver vid mitt frånfälle ett stöd och därför önskar jag att du fortsätter med all flit, så att du snarast hinner afsluta dina studier, och sedan må edert bröllop stå. Skulle jag emellertid innan dess falla ifrån, skolen I i det skrin, som jag redan lemnat Elin, finna åtskilliga meddelanden, som I gemensamt mån taga del af. Skrinet innehåller vidare ett gåfvobref på detta hus, som jag eger, samt några få andra värdepapper, som du på förmånligaste sätt må realisera. Med förståndigt handhafvande af det lilla kapitalet samt redligt arbete är jag viss om att I sedan i ekonomiskt hänseende ganska sorgfritt skolen slå eder igenom. Gör nu Elin så lycklig som jag önskar henne och Gud vare med dig!

Max Delling var för rörd för att kunna yttra sig; han framstammade några knappast hörbara ord, och efter att ha tryckt samtliges händer samt än en gång omfamnat Elin, som ännu skulle kvardröja i hemmet en månads tid, steg Max i den väntande vagnen, som strax derpå rullade bort. Med näsdukarne viftades så länge man kunde se hvarandra, men sedan hade man blott minnet af de flydda lyckliga stunderna att sysselsätta sig med.

Saknaden tog ut sin rätt, men ur den fuktiga blicken framskimrade hoppet om leende framtid och solskensstunder.

Vi öfverhoppa nu en kortare tidrymd eller omkring två år, samt vilja för en kort stund sysselsätta oss med de öfriga personerna af vår berättelse.

Cirka tre månader hade förflutit sedan den natt då Anna Lena, Prest-Janne och Måns hade inträngt i källarhvalfven under slottsbyggnaden.

Som vi minnes hade Anna Lena lofvat sända bud på de båda männen, då något viktigt vore att göra, men något bud hade ej afhörts och de båda männen började att finna denna tystnad besynnerlig.

Prest-Janne, som hade ett mera lugnt sinne, reflekterade blott helt obetydligt deröfver, men Måns, som i godsförvaltaren endast såg en sköflare af allt hvad han skattat såsom sitt dyrbaraste, hade svurit att hämnas, och denna hämdplan hade så sammanvuxit med hans föreställning i allt, att han ej kunde slita sig derifrån, hvarken vid arbete eller hvila, och därför plågades han af det långa dröjsmålet. Han ville hafva en grundlig och förkrossande hämd å godsförvaltaren, och mera förkrossande kunde den väl ej blifva, än att få honom fäld som myntförfalskare och myntutpräglare. Men Måns kände sina händer som bundna, han kunde ej något företaga och därför råkade han stundom i häftigt raseri.

Han beslöt då, kosta hvad det ville, att göra sig fri från sin befattning som dräng under godset, och han kunde sedan handla friare.

Han beslöt att gå upp till godsförvaltaren och uppsäga platsen, och en eftermiddag fullbordade han äfven sitt beslut.

Det var en grådaskig höstdag och skymningen hade redan inträdt. Förvaltaren hade varit bortrest några dagar, men var just samma eftermiddag hemkommen och Måns ville ej dröja med uppsägandet af sin statkarlsplats. Som förut nämt, hade Måns blott en tanke, nämligen den, att hämnas på den, som

han kallade sitt lifs onde ande, och denna åtrå hade blifvit så öfverväldigande för honom att han, som i sig sjelf hade ett godt hjerta och förut ej skulle velat göra en mask förnär, nu fann sig hafva blifvit en verklig demon. Han vandrade med fasta steg upp mot förvaltarens bostad, men just som han vek om hörnet af samma och kom vid långsidan af huset, såg han en person gå uppför trappan. Han kunde ej se personens ansigte, men på gestalten igenkände han genast verkmästaren, hvilken antagligen hade till ärende att hos förvaltaren afgifva rapport öfver tilldragelserna vid godset under förvaltarens bortovaro.

För Måns var det ett välkommet tillfälle, ty han skulle nu blifva lyssnare till samtalen mellan de tvänne män, hvilka båda voro hans dödsfiender. Mot verkmästaren hyste han dock ej några hämdplaner, ty han visste förväl att i och med det samma, som han fått förvaltaren i snaran, hade han äfven verkmästaren oskadliggjord.

Kommen till slutet af trappan afdrog Måns fotbeklädnaden för att göra sina steg ohörda. Han blickade hastigt omkring sig för att se om någon person var i närheten, som kunde vara vittne till hans förehafvande; men om äfven så hade varit hade Måns ej att frukta annat än att blifva störd i sitt lyssnande, det var nämligen en vanlig sed för de underlydande att inträda till förvaltaren i bara strumplästerna.

Men ingen person syntes och Måns skyndade sig in i korridoren. Inifrån hördes högljudda stämmor och han skyndade att gömma sig i en garderob, som låg inom tamburdörren.

Han blef emellertid högst förvånad och häpen öfver att finna en person redan före sig här. Hvem denne var kunde Måns till följd af det mörker, som rådde, ej se, men en hand lades på hans axel och en stämma, hvars egendomliga brytning förådde utländingen, hviskade hest, i det han kände en het andedrägt på sin kind:

— Tyst, ej ett ord, såvida du har din egen välfärd kär.

Måns ville rygga tillbaka, men handen, som fattat honom i skuldran, drog honom in och garderobsdörren tillstängdes.

Då Måns något hunnit vänja sina ögon vid mörkret, såg han en

svag ljusstrimma falla in genom ena väggen, hvilken vette åt förvaltarens rum.

Denna ljusstrimma var dock för det mesta försvunnen, den doldes af den för Måns obekante personen, hvilken lutade sig uppåt väggen och antagligen var helt och hållet upptagen med lyssnande, eller stundom sökte blicka in för att se hvad som tilldrog sig i rummet hos förvaltaren.

Derifrån hördes rösterna af tvänne samtalande, och de voro ganska högljudda. Deras röster tillhörde förvaltaren och verk-mästaren, och den senare tycktes hafva ett rikt ordflöde, ehuru förvaltaren sökte nedtysta honom.

— Du är ju ånyo berusad och du vet att jag strängeli-gen befallt dig att helt undvika bränvinet, som gör dig all-deles vansinnig och störtar dig i olycka.

— Störtar mig i olycka? återupprepade verk-mästaren med ett hånskratt. Säg hellre: störtar *oss* i olyckan, och i öfrigt ha vi ju redan olyckan inne.

— Tyst med ditt eviga prat och gå hem och sof ruset af dig, sade förvaltaren barskt.

— Ah, ruset är ej så farligt, menade verk-mästaren med sitt förra hånskratt; jag kan både gå och stå, och i öfrigt vet jag fullkomligt väl hvad jag säger.

— Gå din väg, upprepade förvaltaren.

— Ej förrän jag talat till punkt. Ni förebrår mig att jag super, men jag skulle vilja supa dubbelt, om jag der-med kunde döda den gnagande mask, som jag känner inom mig. Men det är ej möjligt; trots alla mina försök vill det ej lyckas; denna oro och ängslan förtar mig dagens lugn och nattens sömn. Men det måste ha ett slut, förvaltare — det måste ha ett slut, säger jag. Jag vill ej längre vara ett viljelöst redskap, jag vill hvarken vara biträde vid myntförfalskning eller barnmord, eller något annat, som ni planlagt.

— Tig, då människa, tig! sade förvaltaren och sprang upp, medan hans händer konvulsiviskt knöto sig.

Han gick hastigt fram och åter några slag öfver golfvet samt stannade sedan framför verk-mästaren och höjde de knutna händerna, just som om han haft för afsigt att slå ned eller

krossa den person, hvilken han gjort till sin förtrogne, men hvilken så dåligt motsvarade hans förväntningar.

— Du är galen, framhväste han.

— Om så är, har ni gjort mig dertill. Men ni har gjort mig till något ännu värre, till en skurk, fastän ej så durchdrifven som ni sjelf.

För tredje eller fjerde gången framhväste förvaltaren sitt «tig!», och pekade på dörren.

— Nej, jag vill tala och ni må gerna slå mig, om ni har lust, men glöm ej att jag slår igen. Ni har eggat mig till allt ondt och hvad har jag väl haft för fördelar deraf? Ni har lofvat att sörja för min gamla mor, men detta löfte, så väl som många andra, har ni ej hållit. Nu lider hon armod och brist på snart sagdt allt. Jag kan ej sjelf underhålla henne, ty de styfrarne jag får utom min usla lön gå åt till bränvin, ha, ha, ha!

— Du har ju ej på länge sagt ifrån om något underhåll till din mor och jag har ej vetat att det varit så eländigt. Men se här något till hjälp, tag det och lemna mig sedan i fred i afton, jag har tillräckligt att tänka på.

Förvaltaren tog ur plånboken en sedelbundet och räckte åt den högljudde verkmästaren, på hvilken myntet gjorde en egenomlig inverkan.

Han visade sig till en början motvillig, men hans hand sträcktes dock ut efter sedlarne och hans tunga förstummades.

Förändringen hade ej undgått förvaltaren, som sade:

— Du har ej att beklaga dig öfver något löftesbrott från min sida, och då vi en gång hinna till slut med vårt förhållande, dela vi redligt förtjensten. Du eger då en hel rikedom oah kan resa hvart du vill och behöfver ej längre vara skuggrädd för någon upptäckt. Uppriktigt sagdt, stannar jag ej heller på platsen, utan slår mig till ro någonstädes långt bort, dit inga spårhundar kunna komma. Men jag säger dig ännu en gång att du måste afstå från att smaka bränvin, ty detta förvillar ditt förstånd och förstör allt. När ångorna stiga dig åt hufvudet, ser du spöken midt på ljusa dagen och skräflar

om saker och ting, hvilka ej få komma till någon annans kännedom.

Verkmästaren svarade ej, utan syntes grubbla på något, medan hans ögon envist voro häftade på sedelbundten, som han nervöst tummade.

— Allting har emellertid på sista tiden varit så motigt, sade förvaltaren på nytt. Sedlarne ha visserligen gått rätt bra, men nu har man dock uppåt landet fästat uppmärksamhet dervid och vi få vara ytterst försigtiga. Guldmyntet är delvis inlöst mot fullgoda engelska banknoter, men utbytet var ej så stort som jag väntat.

— Huru snart är allt undanstökadt? frågade verkmästaren med dof röst.

— Antagligen om ett par månader, men jag skulle helst se att allt i denna stund vore klart. Det kunde varit klart om *han* ej satt sina anspråk så högt, men vi måste tala reson med honom.

Hvem förvaltaren menade med det mytiska »han» tycktes verkmästaren väl förstå, ty han frågade:

— Huru mycket begär han då?

— Två tredjedelar. Detta till vanvett gränsande anspråk vidhåller han alltjemt och han har guld inne, som han ej vill utlemna. Emellertid finnes det öfvertygande medel, och i morgon afton måste det blifva ett af de tvänne, antingen måttlig begäran eller . . .

Förvaltaren halfslöt ögonen och lät hufvudet falla bakut, just som då en människa angripes af svimning.

Det var en betecknande gest, hvilken verkmästaren väl förstod och ryste dervid.

Måns, som från sitt gömställe åhört samtalet, af hvilket ej ett ord undgått hans till ytterlighet spända uppmärksamhet, förnam nu en häftig rörelse från sin hemlighetsfulle kamrat och han tyckte sig höra ett ord halka öfver dennes läppar.

Detta ord lydde:

— Lönnmördare!

Det buller som gjorts af den obekante hade emellertid märkts

in i rummet till förvaltaren och han tillsade sin underlydande att efterse om någon fans i koridoren utanför rummet.

Verkmästaren lydde samt öppnade dörren och blickade ut, men kunde ej upptäcka något, hvarför han åter tillslöt dörren med en smäll, och mumlade något om kattor eller spöken.

— Jag hörde någon stöta mot väggen, sade förvaltaren med bestämdhet. Det har kanske varit någon inne och lyssnat; din högljuddhet kommer att en gång draga olyckan öfver oss, och dock har jag varnat dig därför många gånger.

— Jag har ju nu en lång tid tegat som en mur, återtog verkmästaren dystert, så att ej kan mitt prat, som ni säger, vålla någon olycka. Om denna olycka talar ni alltid och ni måste ana den vara helt nära; — det kan i öfrigt ej annat vara, ty vi fortsätta ju helt hejdlöst vårt spel.

— Kommer du nu igen med dina skrupler? Då blir det bäst att vårt samtal avslutas, — emellertid hade jag ännu något att tala med dig om.

— Och detta skulle vara? frågade verkmästaren trumpen.

— Om Anna Lena, du känner ju henne. Den människan har jag visst fått mig på halsen för mina synders skull och hon förföljer mig dag och natt.

— Gif henne pengarne, som hon begärt, och låt henne komma undan.

— Gifva henne pengar? Vet du då huru mycket hon begär?

— Nej!

— Icke mindre än trettiotusen kronor, och derå har jag måst gifva henne revers å två tredjedelar. De tiotusen begärde hon för att jag skulle få dröja med utbetalningen.

— Det är visserligen rätt mycket pengar, men bäst är att utbetala dem, ty förr blir ni ej henne kvitt.

— Jag hvarken kan eller vill gå in derpå.

— Ni måste vilja, och hvad det beträffar att ni säger ni ej kan, ligger väl ingen sanning deri. Om ej annat, så ha vi ju guldet der, som ni vet.

— Guldet vakar *han* ju öfver som draken öfver sina

skatter, och tillåter ej att ett uns tages, förrän jag gått in på hans begäran.

Vid denna anmärkning kände Måns att hans sidokamrat i garderoben åter gjorde en rörelse, hvarjemte den hemlighetsfulle hviskade något, som Måns ej kunde uppfatta.

— Om jag kunde, skulle jag ej ett ögonblick dröja att låta henne få myntet och sen tvinga henne att resa sin kos, så att jag aldrig mera såge henne.

— Hvad, kan ni ej? frågade verkmästaren och ur hans ögon sköto blixtar.

Förvaltaren fann att han sagt för mycket och han skyndade sig att afhjelpa felet. Det enda band, som fängslade verkmästaren vid sin förman, var penningebegäret, och då detta ej längre tillfredställes fans ingen hållkrok mera.

— Det vill säga att jag ej för tillfället har så mycket disponibla penningar, rättade han sitt yttrande. Min förmögenhet ligger i aktier och värdepapper, och dessa äro ej lätta att genast förvandla i klingande valuta, för så vidt jag ej vill göra förluster derpå.

Förvaltaren tystnade för några sekunder för att se hvad verkan hans ord gjorde; verkmästaren syntes emellertid lugnad i afseende på sina farhågor.

— Du måste emellertid hjälpa mig att utfundera ett medel, hvarigenom vi blifva fria från kvinnan; du har förut visat dig snarfyndig, och ifall du nu äfven gifver ett godt råd och vi lyckas, skall du ej ångra din tjänst, återtog förvaltaren.

— Hvad skall jag då göra?

— Det må blifva din ensak, men gå blott försiktigt tillväga. Kunna vi endast få henne aflägsnad på några månader, så ha vi spelet vunnet.

Verkmästaren lutade hufvudet och begrundade.

— Jag har en plan, sade han efter några ögonblicks tystnad, men det kostar pengar att utföra samma.

— Huru mycket behöfver du?

Verkmästaren såg på sin förman med ett lurande uttryck och sade derpå:

— En tusenlapp skulle kanske förslå.

Förvaltaren bet sig i läppen, men sökte göra sin röst så lugn som möjligt.

— Dina anspråk växa och snart finnes väl ingen gräns för dem, men för denna gång skall du få hvad du begär, för så vidt du lyckas. Huru ämnar du göra?

Slumpen får afgöra mitt handlingsätt; så mycket vill jag dock nämna, att mina planer snarare röra dottern än modern, ty för sin dotter glömmes Anna Lena allt annat.

Förvaltaren eftersinnade ett ögonblick och utbrast sedan:

— Du har ett förslaget hufvud och är mycket användbar, blott du ej låter bränvinet göra allt om intet.

— När man är i knipa, måste man hjälpa sig derur, sade verkmästaren, som kände sig något stolt öfver berömmet, men i samma ögonblick tycktes vekare tankar strömma in på honom, ty han fortsatte:

— Helst skulle jag velat vara från alltsamman, ty jag hade då varit utan många sömnlösa nätter och oron inom mig, men nu har jag ej annat att göra än att föra hin i land, när jag varit så olycklig att få honom i båten.

— Det är ej mycket att grufva sig öfver, uppmuntrade förvaltaren; med godt mod och förslagenhet redar man sig i svårigheter, som äro värre än så. Få vi henne endast undan skall allt gå lättare, ty jag är viss om att hon endast spionerar. Sedan återstår oss att göra upp med *honom* och få veta hans hemlighet, och detta måste ske med godo eller ondo. Vill han ej taga sitt förnuft tillfånga, så får han skylla sig sjelf, vi äro ju i så fall två mot en.

Återigen gjorde den jemte Måns i garderoben inestängde mannen en så häftig rörelse att något föremål inne i den trånga platsen kullstöttes och åstadkom ett ganska starkt buller.

Måns ville med ens kasta sig på dörren och springa undan, ty han visste allt förväl att de ej nu kunde undgå upptäckt.

Men i detsamma tillbakahöll honom främlingen med kraftig arm, och i det han hastigt hviskade »stanna!» trädde han sjelf ut i koridoren.

Oroad genom det förnyade bullret gick förvaltarna sjef bort och öppnade dörren till rummet, men möttes här af främlingen.

— Ni — ni här! stammade han öfverraskad af mötet.

— Jag var väl tvungen, när ni alldeles synes glömma bort mig, svarade främlingen. Mina bekvämligheter der nere i de unkna hvalfven äro ej så stora, att man med nöje skulle kvarstanna der, och dessutom vill ni väl ej förneka mig en smula frisk luft.

— Men om nu någon sett eder på vägen hit?

— Nå, än sedan, jag är väl ingen fånge?

— Ni torde minnas edert löfte och hålla samma, ifall ni vill att jag skall hålla mitt gentemot eder.

Främlingen hånskrattade.

— Den saken skola vi nog sörja för, ifall som det tyckes ni skulle hafva lust att behålla allt för egen räkning.

— Har ni lyssnat på vårt samtal? frågade förvaltaren häftigt i det en stark rodnad uppsteg på hans kinder.

— Något litet; jag är emellertid ej ensam lyssnare; ännu en person finnes der ute.

— Hvem är det?

— Se sjelf efter, ty jag känner honom ej; antagligen är det någon, som i likhet med mig finner fördel af att lyssna.

Måns hade hört nog. Med ett par språng var han utom dörren och dröjde sedan ej att aflägsna sig från förvaltarebyggningen så långt som möjligt. Han hade snart uppnått småskogen samt vek nu af in i densamma; här stannade han nu för att hemta andan och för att lyssna ifall någon förföljare hördes af.

Kvällen var helt mörk, och dessutom utgjorde skogen ett förträffligt gömställe, så att äfven om Måns funnit sig efter-satt, skulle han lätt undgå de förföljande.

Emellertid hördes ej någon förföljare af och sedan Måns en stund hvilat sig efter sitt häftiga springande, gick han sakta framåt, till en början följande skogsbrynet och vek derefter åter ut på vägen.

Han syntes ej vara öfverens med sig sjelf om huru han nu skulle handla.

— Jag måste söka upp Prest-Janne, sade han halfhögt för sig sjelf, ty om vi skola göra någon fångst, måste det ske innan foglarna flugit ur boet. Dertill kommer att de råkat i oenighet med hvarandra, och tillfället är således bäst gynnsamt för oss. Det var ju *han*, som stängt sig inne i garderoben, men af hvad skäl fick jag ej tid att utforska.

Han och återigen *han*.

Genom garderobspringan hade Måns upptäckt en skymt af främlingen. Han benämde honom: mannen med masken.

Måns gick emellertid långsamt framåt vägen, grubblande öfver hvad som nu vore att göra; helst hade han velat gå till närmaste kronobetjening och angifva allt, samt sedan låta vederbörande reda härfvan bäst de gitte; hufvudsaken var, att godsförvaltaren blefve fångad.

Dock, tvänne saker lade sig emot detta förslag. Främst stod Måns för mycket under Prest-Jannes inflytande; han kunde ej handla utan att höra dennes råd, och dessutom hade han ju, dertill nödd och tvungen, lofvat Anna Lena, att ej göra något allarm förrän hon tillsagt derom.

Ett tredje skäl för hans tvekan fans äfven, fastän han sjelf ej gerna ville erkänna samma, och detta skäl var snikenhet. — Han hade tyvärr fått känna fattigdomen i dess naknaaste gestalt, och han hade beslutat att, kosta hvad det ville, slita sig ur dess bojor. Genom att sjelf vara med då det gällde att fänga falskmyntarne, förvaltaren och hans förtrogne, hoppades Måns att göra ett godt kap. Hans lösen hade förut varit *«hämd»*; nu hade han något förändrat den, samt tilllagt orden: *«och pengar»*. Hans anspråk på sistnämnda vara voro dock ganska små; han begärde ej mera mynt än att han för samma kunde resa till Amerika och der köpa sig några akres land. I Sverige ville han ej stanna, der skulle han för beständigt blifvit en slaf, men derute i den fria vestern skulle han blifva en fri man och under träget arbete skapa sig en god ställning, så att han sjelf kunde uppfostra sina barn, och under ljusare förhållanden så småningom glömma allt det mörker, som förut fallit på hans stig.

Medan han så gick försjunken i sina tankar, oviss om huru han skulle handla, väcktes han hastigt af brådslande fotsteg bakom sig. En hand lades på hans axel och en stämma frågade:

— Hvar har ni Prest-Janne i afton?

Måns blickade förskräckt upp på den talande:

— Anna-Lena, ni här? stammade han.

— Ja, i dessa tider behöfves det väl att vara ute både bittida och sent, ifall man vill påräkna någon förtjenst.

— Hm! hm! det kan nog vara sant, svarade Måns, som kände en vidskeplig rädsla för denna kvinna, hvilken han flera gånger mött eller kommit i beröring med, då han minst tänkte det.

— Anna Lena var ej denna afton förklädd, utan bar samma drägt, som hon under många år varit van, och på hvilken hon igenkändes i hela bygden.

— Hvar har ni Prest-Janne i afton? återupprepade hon.

— Jag vet ej, men jag antar att han är hemma på sitt torp; jag hade just nu ämnat att besöka honom.

— Hå! hå! jag kunde nästan tänka mig detta, men hvarföre hade ni så brådt om i jäns, då ni lemnade förvaltarebyggnaden?

— Huru? . . . brådt om . . . såg ni då mig?

— Ja jag var i närheten, och ni kan betrakta detta förhållande som en lycka för eder, ty eljes hade ni troligen blifvit inhemtad.

— Hvad menar ni?

— Då förvaltaren och hans kreatur förföljde eder, mötte jag dem, och de vände då om.

— Ingen har förföljt mig.

— Hvarför sprang ni då?

Måns ville just svara på denna fråga, då Anna Lena fortsatte sitt tal:

— Hå, hå, sade hon, nu förstår jag hur det hänger ihop. Ni sökte smyga eder in på förvaltaren, men blef antagligen röjd genom något buller, som ni gjorde, och måste taga till flykten. Men jag har på förhand varnat eder att ej handla

på egen hand. Ni är för tung på foten för att smyga eder på någon. Ni kunde förstört allt för oss, men en lycka var att jag kom tillstädes.

Måns berättade nu, huru han nästan ofrivilligt blifvit lyssnare till ett samtal mellan förvaltaren och verkmästaren, samt jemte Måns äfven en annan person lyssnat, och denne person var »mannen med masken».

— Jag igenkände äfven honom, blef Anna Lenas svar; det är andra gången han nu sökt upp förvaltaren, och något viktigt måste vara å färde, då han så der måste söka upp vederbörande, i stället för att blifva uppsökt.

— Vet ni då att han förut besökt honom?

— Ja, här om aftonen, ty jag följde efter honom, då han tog vägen genom skogen.

En liten paus inträdde, hvarefter Måns frågade:

— Finner ni det ej vara på tiden att handla, ifall ni vill göra något vid saken?

— Snart nog skall ni få veta derom, men ni måste lugna eder till dess, svarade Anna Lena bestämdt.

— Nej, något löfte ger jag nu mera ej, sade Måns häftigt; medan ni dröjer ut tiden, flyga foglarne sin kos.

— Jag känner väl deras afsigt, men just som de tro sina planer lyckas, skall allt grusas för dem.

— Men jag känner äfven eder afsigt, och den är att först pressa ut penningar af förvaltaren, sedan bryr ni er föga om resten.

Nu var det Anna Lenas tur att förvånas.

— Känner ni då till att jag har penningar att fordra af honom? frågade hon.

— Förvaltarens och verkmästarens samtal rörde sig till större delen om eder.

— Och hvad sade de då? frågade Anna Lena med en lätt darrning i rösten.

Förvaltaren begärde att verkmästaren skulle utfundera ett medel, hvarigenom förvaltaren blef eder kvitt, och verkmästaren skulle då erhålla ett tusen kronor för sitt besvär.

— Det är ej första gången han sökt sälja mig, mumlade Anna Lena, men högt sade hon:

— Verkmästaren gick väl in på förslaget?

— Ja, men det är egentligen ej eder, utan eder dotter, som planerna gälla, ty om de blott ha henne i sitt våld, förmoda de att ni snart skall blifva foglig.

Anna Lena ryckte till och hennes blick lyste för en sekund som en tigrinnas.

— Min dotter, återupprepade hon för sig sjelf, hvarunder hennes röst sjönk ned till en hemsk hväsning. Ämnar du nu äfven skada henne, så skyll dig sjelf att hämden krossar dig.

Och vändande sig till Måns sade hon:

— Sök upp Prest-Janne och säg honom att jag inom några dagar skall låta höra af mig, men till dess får ni för denna saks skull ej taga ett halft steg, hör ni det och glöm ej att jag öfvervakar hvarje eder handling.

Innan Måns hunnit återhemta sig från sin förvåning öfver Anna Lenas vredesutbrott, hade den besynnerliga kvinnan vikit af in i skogen samt syntes ej mera till.

Måns, som fann det riktigt kusligt i den mörka höstkvällen, påskyndade sina steg och uppnådde omsider Prest-Jannes bostad, andfädd och flämtande.

Men vi återvända för en kort stund till godsförvaltaren.

Då denne öppnade dörren till tamburen, hörde han en person springande aflägsna sig, och skyndade efter nedför trappan, följd af verkmästaren.

Mannen med masken hade, antagligen drifven af nyfikenhet, följt efter ut i förstugodörren.

Nedkommen på gården, såg förvaltaren en gestalt skymta längre borta, och skyndade till. Men innan han ännu hunnit ända fram, vände han om. Han hade i gestalten igenkänt Anna Lena, och i det en ed gick öfver hans läppar, mumlade han:

— Denna afgrundsande förföljer mig öfverallt, och i afton har hon säkerligen lyssnat till hela vårt samtal; men hon

skall icke hafva gjort förgäfves, — hon måste bort härifrån, till hvad pris som helst.

Godsförvaltaren var emellertid väl herre öfver sina känslor, och då han nu åter trädde in i rummet jemte den maskerade, kunde ingen se på hans ansigte hvad som försiggick inom honom.

— Nå, hvem var det? frågade den maskerade.

— Det var blott en kvinna, som ofta stryker omkring här i bygderna. Hon är ej vid sitt fulla förstånd, och ingen frågar efter hennes påhitt.

— En kvinna, säger ni? Det var en mansperson, som jemte mig lyssnade derute.

— Har då någon varit i hennes sällskap manne? frågade förvaltaren, som ej kunde dölja den oro, som under rättelsen väckt hos honom.

— Någon kvinna har jag ej sett till, och jag har ej heller kommit hit för att resonnera med eder om edra antagonist, hvars antal antagligen är rätt stort. Ni höll ej edert löfte, redan i förrgår skulle ni betalt mig.

— Betala eder? Jag måste först skaffa mynt — jag har varit bortrest under sist förflutna dagar.

— Mynt har ni inne, ni har ju sjelf i kväll omtalat att guldets utbytts mot fullgoda engelska banknoter.

Förvaltaren, som för ett ögonblick glömt att främlingen lyssnat till hans samtal, rodnade och sökte efter svepskäl.

— Då jag nämde detta, sade han, var det blott för att lugna verkmästaren, hvilken äfven på dessa senare tider blifvit en verklig plågoande för mig. Det är som om afgrunds-fursten och hela hans anhang drefve sitt spel, samt hade släppt alla sina hetshundar lösa.

— Tro hvad ni vill, men jag måste denna afton ha ut min tillkommande andel, eljes . . .

— Ni måste vänta ännu något litet. Det mynt jag har inne behöfver jag sjelf . . . jag måste ovilkorligen ha mynt under de närmaste dagarne.

— För att spela bort eller ödsla på edra vansinniga spekulationer.

— Nej, jag måste hafva mynt . . . för redovisning till grefven.

— Ha, ha, ha, står det så till, skrattade främlingen.

— Skratta ej åt olyckan, ty den kan drabba eder sjelf, sade förvaltaren och sprang upp.

Mannen med masken tystnade för ett ögonblick, men hans ögon glänste som ormens, hvilken ser sitt säkra byte.

— Ni har på sista tiden förlorat mycket pengar? sade han med dämpad stämma.

— Ehuru jag i detta fall ej är skyldig eder någon sanning, svarade förvaltaren och stirrade tankfullt framför sig, som om han velat räkna trådarne i golfvets matta, vill jag dock säga att så är förhållandet.

— Men under alla förhållanden har väl ej förlusterna öfverskridit edra inkomster, hvilka under senaste tiden varit rätt respektabla.

Ett elakt grin lade sig kring den obekantes mun.

— Jo, jag spekulerade i några amerikanska värdepapper, det var grufaktier, som på några dagar stego oerhördt till följd af de rika fynd man hade gjort, åtminstone föregaf man sådana; men då jag och många med mig till högsta pris inköpt de fördömda papperen, visade det sig att alltsamman var en svindel, aktierna voro ej värda lika många cents som jag betalt dollars.

— Ha, jag känner till det der systemet.

— Derpå tviflar jag ingalunda.

— När kan ni då betala mig, att jag kan resa min väg sedan?

— Inom fjorton dagar eller tre veckor, d. v. s. så fort jag fått omsatt vår sista tillverkning. Sedlarne äro lemnade i säker hand, men få hvila der någon tid, ty förfalskningen är upptäckt. Guldmynten deremot har ingen misstänkt.

— När hitkommer godsets egare?

— I morgon eller öfvermorgon.

— Nå väl, jag vill vänta tils han varit här, men ej en dag längre. Håller ni ej edra förbindelser då, så skyll eder sjelf.

Mannen med masken böjde stolt hufvudet och lemnade rummet.

— Djefvul, mumlade förvaltaren och skyndade efter honom bort till dörren, men studsade dervid förskräckt tillbaka.

Mannen med masken var redan nedom trappan och hans steg bortdogo på den sandade gången utanför, men i hans ställe hade en person med ljudlösa steg trädt inom dörren.

— Du här, vid denna timma? stammade förvaltaren, och orden tycktes vilja klibba fast vid hans tunga.

— Jag måste passa på tiden, svarade Anna Lena, ty den inträdande var ingen annan än hon. Under senaste veckor har du varit mycket svår att träffa, och i afton har du ju varit upptagen tils nu.

— Denna kväll drifver hin onde sitt spel, mumlade förvaltaren; men högt sade han:

— Hvad vill du då?

— Denna fråga tycker jag är alldeles öfverflödig, jag vill naturligtvis ha pengar. Du har gång på gång fått förnyadt anstånd, nu hvarken kan eller vill jag vänta längre.

— Men dock måste du det, såvida du ej vill gå miste om allt.

En nervös ryckning förmärktes kring Anna Lenas mun och ögonbryn, hon öfverlade med sig sjelf ett ögonblick och sade derpå:

— Jag har länge vetat att du spekulerat vildt, men brist på mynt har du dock ej, så länge ej den källa, hvarifrån du tar samma, upptäckts och tillstoppats.

Öfver förvaltarens rödbrusiga ansigte lade sig en askgrå blekhet och orden sveko honom på nytt.

— Hvad menar du? frågade han omsider.

— Detta behöfver jag ej närmare förklara. Jag vill ej vänta längre på min tillhörighet och i afton måste du betala mig åtminstone större delen af min fordran.

— Jag kan ej.

— Det vill säga, du vågar ej. Du måste redovisa för grefven hvad du stulit från honom, då han i morgon eller öfvermorgon hitkommer. För den saken får du sörja bäst du vill och kan, jag går ej härifrån förrän du åtminstone delvis godtgjort mig.

Då förvaltaren fann att han ej längre med goda löften kunde afspisa Anna Lena, gick han med tunga steg fram till kassaskåpet, öppnade det samt framtog en sedelbundet och lemnade henne densamma.

Hon såg på densamma ett ögonblick, liksom misstroget granskande innehållet, och stoppade den så i fickan, sägande:

— Jag kommer igen om tvänne dagar, och jag råder dig att hålla ditt löfte.

Hon lade handen på dörrlåsvredet för att gå, men vände sin än en gång om, sägande:

— Du och ditt kreatur ha i kväll upplagt planer för att blifva mig kvitt, dock därför finnes blott ett enda sätt. Men ifall du försöker att skada Elin, om blott ett enda hår krökes på hennes hufvud, så skall hämden komma förkrossande öfver dig. — Jag har mycket att hämnas.

Dörren slöts efter henne, och förvaltaren stod som förlamad. Omsider gick en hemsk ed öfver hans läppar, han grep sig med båda händerna om hufvudet, liksom för att öfvertyga sig om att han ännu tänkte redigt eller om han ens hade en tanke kvar.

Omsider rätade han sig upp och gick bort till skrifbordet. Han öppnade lådor och skåp samt framtog papper och böcker, med hvilka han började att ifrigt sysselsätta sig. Mycket fans att skrifva och mycket att ändra, och ända till långt fram på morgonen, såg man ljus lysa från hans arbetsrum.

Samma natt hade man äfven sett ett matt sken framtränga från källarvåningen till borgen, men ingen hade fäst sig dervid. Det vidskepliga folket påstod att här spökade: det var den gamle egendomsherren, han som varit med i de forna ofreds-dagarne, och samlat sig rikedomar genom rån och mord; han öfverräknade nu sina skatter, vid hvilka så mycket blod, tårar och förbannelser lādde, och detta förnyade han merändels hvarje natt.

Men nere i de dystra källarrummen var en person ifrigt sysselsatt med åtskilliga arbeten. På ett groft tillyxadt bord stod en rensel, och i denna nedlade han en liten rulle efter en annan. En af dessa råkade falla ned på golfvet, och man

hörde ett klingande som af metall. Några gula glänsande mynt rullade utåt golvet, men han upptog dem skyndsamt, insvepte dem på nytt och nedlade dem i renseln. Sedan han ytterligare nedlagt några papper, en del verktyg och kemiska apparater, vidtog en ny sysselsättning. Han stälde på bordet ett par ljus, vid hvars nedra del fästats tvänne gröfre trådar eller slangar af mörk färg, hvilka trådar han ledde bort till tvänne på golvet stående kärl, hvilka innehöllo en gråaktig, trögt flytande vätska. Derpå tog han några stora skärmar af papp och stälde rundt kring bordet, men kring ljusen derpå och kring kärnen med den gråaktiga vätskan, hopade han en del brännbara ämnen, såsom papper, trassel och trädspånor, under det han samtidigt syntes iaktaga en nästan ängslig försigtighet.

Då allt var färdigt, sammansnörde han renseln och hängde den öfver axeln, tände de båda ljusen, hvars sken doldes af de höga pappskärmarna, och lemnade så rummet.

Några minuter senare smög en skugga utmed väggen af den gråa byggnaden, gled fram öfver den öppna planen och försvann i skogen, öfver hvilken de tunga höstdimmorna lägrat sig.

— Min bästa belöning är din gratulation, kära Elin, yttrade Max Dellings med glänsande blickar, i det han drog sin fästmö intill sig och tryckte en smällande kyss på den rodnande flickans läppar. Ändtligen är examen öfverstånden och allt har gått lyckligt, ehuru jag under de senaste dagarna varit febersjuk af oro och fruktan att ej lyckas.

— Min stackars Max, inföll Elin med ett smekande tonfall, du har ju blifvit både blek och mager af öfveranstängning, men så har du ju också tagit de högsta betygen, och jag känner mig stolt öfver dig, samt är så glad och lycklig.

Max tryckte ännu en gång sin fästmö intill sig, och hon slingrade sina armar kring hans hals.

Som våra läsare af anförda lilla samtal förstätt hade berättelsens unge hjelte, Max Dellings, genom trägen flit lyckats uppnå sin examen, hvilken han med heder bestätt, och med

betygen på fickan hade han skyndat att uppsöka Elin, för att delgifva henne den glada nyheten.

De unga tu sutto nu i Elins eget lilla rum, hvarest de rådslogo om framtiden och meddelade hvarandra sina planer.

— Så glad jag än är öfver att hafva lyckats med min examen, och så lycklig som jag känner mig öfver att ega dig vid min sida, är det dock något, som grumlar och stör min fröjd, sade Max Dellings.

— Jag vet hvad du vill säga, inföll Elin; det är det samma som du så ofta omnämt, men grubbla ej deröfver, min älskling, du har gjort dig fullkomligt värdig de goda tankar din välgörare hyst om dig, och sparsam till det yttersta har du äfven varit. Din systers fosterfar har ofta förvånat sig öfver att du kunnat draga dig fram med så litet mynt. Man har nästan måst tvinga dig att mottaga pengar.

— Ah, han är allt för god och öfverseende med mig; men denne obekante välgörare, som så frikostigt understött mig, hvem är han? Säg mig det, att jag af hela mitt hjerta må tacka honom.

Elin hade lagt sin arm om Max' hals, och for lekande med den fria handen genom hans lockar, i det hon sade:

— Nu bort med grubblerier, låtom oss glädja oss öfver det mål, som redan är vunnet, och sedan tala om framtiden.

— Du kan ha rätt, älskade Elin, men jag kan dock ej få denna sak ur mina tankar, och jag kommer att om och om igen återupprepa min fråga, till dess den blir besvarad. Mina funderingar ha emellertid under sista tiden fått en mera bestämd riktning; tror du ej att det är din mor, som antingen sjelf understött mig eller föranstaltat så, att någon vän till henne förmått att bisträcka mig med mynt?

Leendet försvann från Elins läppar, hon hade i en hast blifvit allvarsam. Hon tog sin hand till sig, reste sig upp och stälde sig så framför Max samt blickade forskande på honom.

En paus hade inträdt, hvilken omsider bröts af den unga kvinnan, som långsamt och med tonvigt på hvarje ord frågade:

— Huru har du kommit till den tanken?

— Skäl för mitt antagande har jag, fastän dessa måhända synas tvifvelaktiga.

— Men säg mig då dina skäl.

— Första gången jag sammanträffade med din mor och första gången jag fick byta ett ord med dig, var det med verkliga argusblickar din mor betraktade mig, och föga feltes att hon stängt dörren midt för min näsa, då jag bad om en dryck vatten. Då hon emellertid utfrågat hvem jag var, tycktes hon med ens förändra sätt; hvad som verkade samma är svårt att säga, men jag skulle tro att hennes bekantskap med min i förtid bortgångne far, varit af intimare art. Det föreföll mig, som om en fuktig glans strålade från hennes ögon, då jag berättade min familjs sorgliga historia, och då hon under tiden fundersamt lutade sitt hufvud mot handen, var det nog minnena från fordom, som passerade revy för henne.

Elins kind hade bleknat; hvad Max berättade gjorde synbarligen ett djupt intryck på henne.

Max, som hela tiden sysselsatt sig med tanken på den okände välgöraren, märkte först nu Elins blekhet, och greps af ängslan dervid. Han fattade den unga flickans hand, och i det han med sakta våld drog sin fästmö till sig, hviskade han:

— Förlåt mig, Elin, om jag på något sätt smärtat dig med mitt yttrande. Jag försäkrar vid min varma kärlek till dig, att detta var långt ifrån min afsigt. Jag vill ej mera tala om saken, den har kanske redan allt för mycket upptagit mitt sinne, och stundom ledt till grubblerier. Låtom oss söka ett annat ämne, vi ha ju dock så mycket att tala om, så mycket att berätta hvarandra.

— Du missförstår mig, Max, sade Elin med ett smekande tonfall. Ditt yttrande har ej smärtat mig, men jag kände mig så underligt berörd vid din förmodan, att min mor skulle ha bisträckt dig med mynt.

— Det var blott ett foster af en uppjagad inbillning. Låtom oss ej mera tala derom.

— Jo, vi vilja diskutera saken till slut, inföll Elin allvarsam. Du bibehåller nog ändå dina funderingar, och jag kan numera ej låta bli att tänka på din framkastade häntydan.

— Men då du endast smärtas deraf, böra vi ej resonera vidare i saken. Från min sida är det i sin helhet blott en gissning, som måhända ej för den mera klarseende har någon som helst grund.

Elin teg. För hennes sinne kom nu det samtal, som en kväll egt rum mellan hennes mor och dennas trotjenarinna, och till hvilket hon dem ovetande kommit att lyssna. Detta samtal, ehuru fragmentariskt, hade dock framkallat ganska klara slutledningar hos Elin, ja, så klara, att hon, rörande sin mor och hennes förflutna lif, uppställt tvänne antaganden. För Elin funnos ej mer än tvänne skäl: antingen — eller.

Med den hemlighet, i hvilken Elin delvis blifvit invigd, bråkade hon ofta sin hjerna, och det tryckte på hennes sinne, att ej hennes mor hade så mycket förtroende till sin dotter, att hon för henne omtalat, hvad den gamla trotjenarinnan fått veta.

Ofta hade hon fattat beslutet att sjelf förtro sig åt sin mor, berätta hvad hon hört och bedja om förklaring öfver hvad som var henne dunkelt, men hvarje gång hon då kom till sin mor och dennas blick, i hvilken ett djupt och hemligt lidande spårades, hvilade på den så afhållna, för att ej säga afgudade dottern, kände Elin sig ej stark nog att frambara hvad hon hade på sinnet. Frågan bortdog på hennes tunga och annat samtal utspann sig.

Men åter och återigen kommo för henne modrens ord: »jag vill än en gång besöka honom, och han måste då . . .» och hon försjönk i nya grubblerier. Hvem var den person, som modren talat om? Var det väl hennes lifs onda ande, eller var det för hans skull, som lidandet aftecknade sig i modrens allvarliga blick?

Elin måste tala med Max derom. Han hade ju' sjelf väckt till lif frågan. Ifall Elin finge höra hans skäl, kunde hon jemföra dem med sina egna och kanske sålunda få något helt af sina gissningar.

Efter en stunds tystnad, under hvilken Max' blickar frågande riktats på Elins vackra ansigte, sade hon:

— Du sade att min mors första mottagande af dig ej var vänligt, men att hon sedan förändrade sätt?

— Ja, hon var trumpen, nästan arg, då jag bad om vatten.

— Men var det då verkligen för att få ett glas vatten, som du besökte oss, eller det var af nyfikenhet att få se min mor, som antagligen det folk, hvilket du hade till hjälp, berättat om? frågade Elin naivt.

— Egentligen var orsaken hvarken den ena eller andra, inföll Max skrattande. Men vill du veta hvad som oemotståndligt drog mina steg dit, så skall jag säga det. Jag hade en eller ett par gånger råkat se ett älskligt flickhufvud i ett af fönstren till det prydliga huset, och jag måste se det på närmare håll. Du kan väl ej gissa hvem denna unga kvinna var?

Elins nyss bleka kind hade återfått sin rodnad, och i det hennes mjuka hvita hand gaf ett lätt slag på Max' kind, sade den unga flickan:

— Stygger, då hade du väl förtjent att blifva afsnäst, när du blott sprang för ett kvinnoansigtess skull. Detta anade antagligen äfven min mor, och därför bemötte hon dig som sig borde.

— Men hon blef vänligare sedan. Hon till och med bjöd mig in i rummet, och jag fick tala med den förtjusande varelse, hvilken från första stunden jag såg henne fick ett sådant herravälde öfver mig, att jag för hennes skull velat gå igenom hvilken fara som helst.

— Se så, Max, tillrättavisade Elin, kom nu ej med ditt menigslösa prat, du vet ju dessutom att jag ej är vän af smicker.

— Men jag får väl säga för min lilla älskling hvad jag tänker? afbröt Max samt tog en kyss från sin rodnande fästnö.

— Du är oefterrättlig, gnabbades Elin, och att tvista med dig nyttar föga. Men, för att tala allvarsamt, så säg mig, huru du kan finna något skäl för att mor skulle vara den som bisträckt dig med mynt, i det att hon bjöd dig in att hvila en stund?

— Ej just deri, men i de frågor hon riktade till mig om mina förhållanden och mina planer för framtiden, om mina

släktingar o. s. v. Och sedan bad hon mig ju vara välkommen igen. Jag vet alltför väl, att hon förut vakat öfver dig med ängslig noggrannhet, hon bevakade hvarje ditt steg, och gud nåde den unge man, som kom dig förnära. Men mig deremot, den fattige ynglingen, som hvarken hade hem eller framtid, omhuldade hon och såg med ej oblida ögon min vaknande böjelse för dig, ty att hon genast märkt densamma, är jag fullt säker på.

— Sedermera då jag råkade dig här och jag skref till din mor, att jag ej kunde sträfva eller verka för min framtid, om jag ej egde det hopp, att jag en gång finge ega dig; men att vissheten att få din hand som belöning skulle sporra mig till alla ansträngningar och ej lemna mig någon ro, förrän jag nått det mål jag föresatt mig, svarade hon ju: »Sträfva för att uppnå ert föresatta mål, och Elin skall då sjelf råda öfver sin hand!» Det var således ett ja, som gjorde mig till den lyckligaste bland de dödlige, — och dock vet jag, att för henne skulle ej ens en konungason varit värdig dig.

— Ditt sätt, din öppna blick och dina familjeolyckor tilltalade min mor, inföll Elin.

— Mähända, men säkert är, att något närmare samband funnits mellan min far och henne, något visst, som jag ej kan förklara, sade Max.

— Och för den skull tror du, att min mor velat hjälpa dig med mynt?

— Ja.

— Men så mycket kapital kan, enligt min förmodan, min mor ej disponera öfver. Hon eger ju endast huset med den lilla trädgårdstappan, och uppehållet åt oss har hon förskaffat genom sin hjälpsamhet mot nejdens befolkning. Hon är mycket skicklig att läka yttre åkommor, och hon är äfven sökt på vida håll.

— Jag har äfven stundom tänkt på, att hon ej disponerade öfver några nämnvärda medel, så att hon kunde offra i tusenkronevis, men så mycket annat talar för att det är hon som hjälpt mig. Jag har ju ingen i hela vida världen, som eljes bekymrar sig om mig, eller skulle till den grad, som nu skett

visa sig välgörande emot mig. Blott en har i någon nämnvärd mån omhuldat mig, nämligen min förre principal, men hans ekonomiska ställning skulle ej tillåta en sådan utgift som den summa, hvilken deponerats för min skolgång.

— Jag måste erkänna att det hela är gåtfullt, sade Elin med en djup suck.

— Känner du din mors ekonomiska ställning? frågade Max okonstladt.

— Nej, men så mycket tror jag mig dock med visshet kunna säga, att någon rikedom eller något större arf kommer jag ej att medföra åt min blifvande man, så att om herr Max Delling bespetsat sig på något dylikt, blir han allt grundligt lurad.

— Så, din lilla toka, jag tror du kan vara elak också, sade Max och drog sin fästmö åter till sig; jag skulle ej för alla världens rikedomar vilja bortbyta den skatt jag eger i dig. Men låtom oss nu tala rent allvar, det gäller nu att upptäcka hvem min välgörare är. Säg mig, vet du om din mor har något mynt, som hon anførtrott åt någon?

Elin svarade ej genast. För hennes minne kom nu åter det samtal som hon en gång åhört. Hade ej hennes mor låtit förstå att hon hade en penningefordran, Detta stod dock mest dunkelt för Elins minne, och skakande sitt hufvud sade hon omsider:

— Derom kan jag ej gifva den ringaste upplysning.

— Hvad vet du då om din mors förflutna lif?

— Ej mera än hvad jag gissat mig till till. Min mor har alltid i denna sak varit törbehållsam, dock vet jag att hon lidit mycket, och sedan jag blef så gammal att jag kunde förstå detta, gjorde jag henne aldrig några frågor, ty de endast uppväckte hos henne smärtsamma minnen.

— Att hon lidit mycket, antager äfven jag; hennes blick och hennes tal vittnar derom. Men just detta styrker mig i tron att hon varit min oskattbara välgörerska; genom sitt eget lidande har hon lärt att ömma för andras olyckor. Jag såg att berättelsen om tilldragelserna i mitt hem grep henne djupt.

Återigen inträdde en tystnad, som omsider bröts af Max med frågan:

— Hvem var din far?

— Hvem han var, kan jag ej säga — han är emellertid död; död för många år sedan. Så har mor alltid svarat på min fråga.

De älskandes samtal stördes nu af Max' syster, som kom springande in i rummet.

— Du stygge Max, du glömmet alldeles att det finnes mer än en Elin till här i världen, sade den unga flickan i halft förebrående, halft skämtsamt ton.

Men Max' fästmö skyndade emot den unga flickan och slöt henne i sina armar samt tryckte en kyss på hennes panna och kind, sägande:

— Din anmärkning är fullkomligt riktig, kära Elin, men du får förlåta Max, ty det var jag, som kvarhöll honom med frågor. Du får således sätta skulden på mig, men på mig kan du ej blifva ond, det känner jag ju af gammalt.

Och åter tryckte hon en kyss på sin väninnas kind samt svängde derpå golfvet rundt med henne.

Max' syster, i sig själf af yster och öppen natur, besvarade med förtjusning sin väninnas smekningar, och de tvänne unga flickorna svängde om i yster dans öfver golfvets mjuka matta, just som ett par fjärilar, som, väckta till lif af sommarmorgonens sol, sväfvade fram öfver ängarnas brokiga blomsterfält.

Max hade med tjusta blickar åskådat de båda älskliga flickorna, mellan hvilka ett sådant innerligt samband rådde, men då de för egandet af hvarandra helt tycktes förglömma honom, reste han sig upp, slöt dem båda i sin famn och sade:

— Nu är det min tur att knota, ni glömmet ju mig bort alldeles; men ser ni, små yrhätter, Max skall allt förstå konsten att göra sig påmind. Ni äro nu mina fångar båda, och en fånge släpper man ej förrän han försonat hvad han brutit. Innan ni nu bli fria från mig, måste ni gifva mig hvar sin kyss.

De unga flickorna vexlade en hastig blick med hvarandra, en blick af hemligt förstånd, hvarur skalken djerft framtittade.

I detsamma hördes ljudet af tvänne lätta slag, ett på hvardera af Max' kinder, och med ett högljudt skratt slet sig de båda väninnorna ur Max' famn, samt ville rusa på dörren.

Max stod visserligen öfverraskad och på hans kinder hade en hög rodnad uppstigit, en rodnad som lika mycket framkallats af förlägenhet som öfverraskning. kanske hade äfven de lätta slagen något bidragit till den högre färgen.

Men i nästa stund var han herre öfver sig sjelf, och var med ett par språng vid dörren, hvilken de unga flickorna ännu ej hunnit öppna.

— Nu kostar det dubbel lösen för eder att slippa ut, sade han. Skulle jag, Max Delling, låta mig nöjas med att behandlas på det viset, att taga stryk som en skolpojke? Nej, min kränkta heder, min sjelfaktning fordrar upprättelse, och jag måste hafva revanche.

Max yttrade detta med så genomkomisk ton, att de unga flickornas skrattlust växte på nytt, och de gåfvo helt oförbehållsamt luft åt sina känslor.

Max hade emellertid snart gripit tag i sin fästmö och ville taga en kyss från henne, men nu gälde det för hennes väninna att befria henne, och en verklig brottning uppstod.

Glömd var nu hvarje tanke på framtiden, hvarje tillfälligt litet bekymmer hade rymt sin kos, man lefde blott för den lyckliga stundens nu, en stund, som framkallats af ungdom, helsa, kärlek och ett friskt sinnelag, och man lekte som små barn.

De högljudda skratten skallade, man sökte på allt sätt att blifva hvarandra öfvermäktig, och Max, som ej ville använda sina krafter mot sina båda älskliga angripare, hade tillräckligt att göra för att hålla dem någorlunda ifrån sig.

Striden pågick således med ifver, och deltagarne hade, upptagna som de voro af hvarandra, ej märkt att dörren till rummet öppnades och en medelåldrig man med intelligent utseende stannade på dörrtröskeln samt åsåg leende den ny-moderna kalabaliken.

— Behöfver du kanske min hjälp, Delling? frågade den inträdande, efter det han en kort stund varit vittne till brottningsscenen.

Med förskräckta miner skyndade de trenne från hvarandra, och djupt rodnande samt med håret och kläderna i oordning blickade Max upp på den frågande.

Men de båda unga flickorna gömde sig bakom den unge mannens rygg, och churu de sjelfva blifvit förlägna öfver att så öfverraskas, funno de dock situationen så komisk, att allvaret i samma ögonblick som det fått insteg åter var försvunnet, och ett dämpadt skratt hördes från dem.

Det halfkväfda skrattet verkade smittande på Max, och då han derjemte såg ett leende kring den inträdandes läppar, hade han all möda att hålla sig allvarsam då han framstammade:

— Förlåt mig, min bäste farbror, jag visste icke . . . jag hade så mycket att göra . . .

— För att reda dig från de båda yrhätterna, inföll den äldre mannen. Jag såg just det och därför frågade jag dig om du behöfde min hjälp. Emellertid behöfver du ju ej rodna öfver att jag blef vittne till eder lilla strid, det var ju blott det ungdomliga sinnet, som tog ut sin rätt; det var den syskonlek, som du tyvärr i din barndom alltför sparsamt fått öfva, som du nu frestade på.

Tårarne uppstego i Max' ögon vid det hjertliga tilltalet, och han gick fram till den talande och tryckte varmt hans hand.

Den inträdande, som ej var någon annan än Elins, Max' systers, fosterfar, blef nu omringad af de trenne och drogs in i rummet samt tvingades att sitta ner i en soffa, medan de sjelfva stannade framför honom.

— Nå, Max, hvad säger du om det nyaste förslaget? frågade den äldre herrn, som gent emot de ungas förenade krafter varit så viljelös.

— Hvilket förslag menar farbror? frågade Max tillbaka. Jag har ej haft tid att tänka på någonting.

— Det kan jag väl förstå, synnerligast som du för närvarande är bunden med tvänne så säkra *Linor*, sade den äldre mannen med anspelning å de båda flickornas lika namn.

Elin, Max' syster, skyndade sig nu att infalla:

— Det är mig du måste skjuta skulden på, snälla pappa, jag har totalt glömt att framföra ärendet till Max, ty strax jag trädde inom dörren, blef jag öfverfallen först af henne och sedan af honom, och jag har haft tillräckligt att göra för att freda mig för dem båda.

Max' syster pekade dervid med en komisk åtbörd på sin bror och hans fästmö.

— Jo, du är just den rätta att använda som sändebud, inföll Elins fosterfar och höjde hotande ett finger mot den unga flickan. Jag tyckte nog att du dröjde något länge och därför gick jag sjelf att söka upp dig, enär jag trodde att Max och hans fästmö måhända lekte kurra gömma med dig.

— De skulle endast våga . . . sade den unga flickan med näpen min och stampade i golvet.

Max såg leende på sin syster, och vände sig derefter till hennes fosterfar och förnyade sin fråga:

— Hvad är det för ett förslag, som farbror omnämde?

— Du kan sjelf taga del deraf genom att läsa detta bref, som i dag på morgonen anlände till mig. Jag sände strax efter skrifvelsens mottagande Elin till dig, för att underrätta dig om innehållet, men hon, yrhättan, tog öl för ärendet och glömde att uträtta hvad jag bedt henne om.

Ung Elin gjorde en sötsur min och ville svarat något, men orden fastnade på hennes tunga vid det hon blickade på sin bror, som mottagit och hastigt genomögnat det honom räckta brefvet, men hade hans kind derunder ömsom bleknat och rodnat. Brefvets innéhåll hade synbarligen hos honom väckt häftiga känslor af öfverraskning, undran och tacksamhet.

Det bref, som förmått göra ett sådant intryck på Max, lydde:

»Hr grosshandlande X.

W.

Då jag nu åter vågar besvåra med några rader, är det för att hos eder uttrycka min glädje öfver att hr Max Delling så lyckligt bestått sin examen och genomgått den med så hedrande betyg. Jag ber eder att till honom framföra min varma gratulation och tacka honom för hans flit och ifver.

På samma gång anhåller jag få frambära min hjertligaste tacksamhet till eder, hr grosshandlare, för det ni godhetsfullt åtagit eder att vara mellanhand i min förbindelse med hr Max Delling, och jag är eder förbunden för all välvilja, som ni bevisat denne unge man, för hvilken jag så varmt intresserar mig.

Enligt de redogörelser, som ni haft godheten att sända mig, synes det, att knappast hälften af det kapital, som jag stält till hr Dellings förfogande för fullbordande af sina studier, åtgått. På samma gång denna sparsamhet gläder mig, ty den visar en fast karakter och en verklig jernvilja hos hr Dellings, kan jag ej neka att det gör mig ondt, att han underkastat sig så många försakelser, för att använda så litet som möjligt af det kapital, som dock med så varm hand skänkts honom. Det öfriga af nämnda kapital torde emellertid delas lika emellan hr Max Dellings och hans syster Elin, eder fosterdotter. Den andel, som tillfaller henne, torde ni, hr grosshandlare, helt visst ej undandraga eder att förvalta, till dess den unga flickan uppnått myndig ålder eller gifter sig; öfver den summa, som är hr Dellings, eger han naturligtvis att fritt disponera.

Men nu kommer jag till en annan sak, hvarom jag vågar ytterligare besvära. Den bana, hr Dellings valt, är törnbeströdd nog, om än brödet derigenom är någorlunda tryggadt åt honom. Då jag emellertid gerna önskade, att han med mera lugn kunde motse sin framtid, vill jag för eder föreslå följande, hvarigenom syftemålet enligt min förmening skulle vinnas.

Af tidningarna har jag sett, att den natursköna egendomen K-torp vid stranden af Mälaren är till salu eller utbjudes till flerårigt arrende. För att köpa denna egendom fordras mycket mynt och långt mera än hvad eder brefskrifvare disponerar öfver, men ifall Dellings på goda vilkor kunde få arrendera den, är jag villig att bisträcka honom med penningehjelp, så långt möjligt är, och är jag viss om att hr Dellings, med den tanke och karaktär han visat, här kan skapa sig ett sorgfritt bröd och äfven samla så mycket, att han vid arrendetidens slut kan köpa egendomen.

Jag vill således bedja eder, hr grosshandlare, att jemte hr Dellings genast resa dit och underhandla, samt om möjligt på samma gång uppgöra, så att kontraktet kommer till stånd. Genom annat ombud har jag redan låtit efterhöra hos egaren, och jag tror, att de vilkor, som af honom uppstälts, af eder skall befinnas antagliga, ja till och med goda.

Jag närsluter i vaxel ett belopp, tillräckligt till betalande

af första årets arrende samt uppsättning af kreatur och nödiga inventarier. Skulle arrendet emellertid ej komma till stånd, ber jag eder att på bästa sätt tilsviðare förvalta nu sända penningebelopp, och skall jag sedan vidare meddela mig.

Om deremot, som jag vill hoppas, arrendekontrakt uppgöres, uppställer jag som vilkor, att lysning genast uttages för hr Dellings och hans fästmö. så att han som gift man må tillträda sin egendom.

Med den innerliga godhet, ni hr grosshandlare, ständigt omhuldat de unga tu, är jag viss om att ni gerna vill ombesörja deras bröllop samt i en fars ställe föra den unga bruden till altaret. Det mynt, som hr Dellings under sin skoltid sparat, skall väl förslå till betäckande af bröllopsutgifterna. I öfrigt skall jag på bröllopsdagen ej glömma bort brudparet.

För allt edert besvär och alla edra omsorger om de unga förlofvade, har jag ej annat att erbjuda eder, än ett varmt och från hjertat gående tack. Jag vet väl dessutom att ni ej ens har tanke på någon vedergällning för edert vackra handlingsätt, dock vill jag påpeka sanningen af det gamla välkända ordspråket: God gerning medför sjelf sin belöning.

Tala nu med hr Dellings, och handla sedan. Om utgången af edra åtgöranden anhåller jag att få blifva underrättad i bref under adress: »Främlingen», poste restante, Stockholm.

Med djupaste högaktning
och tacksamhet
Främlingen.»

Sedan Max Dellings genomläst skrifvelsen, satt han en stund tyst; känslan öfverväldigade honom, så att han saknade ord för att uttrycka sina tankar, men tårarne, som glimmade i hans ögon, och rodnaden på hans kind, talade tydligt nog om hvad som försiggick inom honom.

— Nå, Max, hvad säger du om brevets innehåll? frågade hans faderlige vän, som med intresse betraktat den unge mannens rörelse.

En suck höjde Max Dellings bröst och han framstammade:

— Jag är ovärdig till all denna omsorg och godhet. Jag

kan ej mottaga mera af den okände ädle gifvaren, än hvad jag hittills fått. Denna alltjemt hopade välvilja rent af förkrossar mig. — Nej, jag kan ej — jag vill ej mottaga något mera. — jag vill sjelf sörja för mitt bröd, och det skall med guds hjälp ej heller fela mig.

Max hade räckt brevet åt de båda unga flickorna, som nu genomläste det och med armarne slingrade om hvarandras midjor snyftade högljudt.

— Nej, detta blir då allt för gråtligt, sade omsider Elins fosterfar och ville synas munter, fastän en fuktig glans i hans öga skvallrade om att han sjelf gripits af rörda känslor öfver brevet innehåll.

— Vi vilja nu resonera förståndigt om saken, tillade han, eller ännu bättre, för ögonblicket ej alls tala derom, tils i morgon, då vi hunnit lugna oss något samt se allt i sitt rätta ljus. Vi gå nu hem till middagen, och der få flickorna, hvilka, med den kännedom jag har om det svaga könet, antagligen ej kunna tåla den stora nyheten.

— Men säg mig, farbror, sade Max och borttorkade sina tårar, skulle man ej genom någon vän i Stockholm kunna utforska hvem brefskrifvaren är?

— Det tjenar till ingenting, min unge vän, svarade grosshandlaren, ty dig ovetande har jag gjort ifriga efterspaningar efter honom, utan att lyckas. De bref jag hittills fått emottaga från denne person, ha ständigt burit olika poststämplar, och mina svar ha måst sändas åt olika håll och under olika adresser. Vår ädle brefskrifvare tyckes lefva på lika rörlig fot som den vandrande juden, tillade grosshandlanden med ett leende.

— Men har farbror ej på sina förfrågningar erhållit något svar? blef Max' nästa fråga.

— Jo, ett par gånger, men de personer, som emottagit de till den obekante brefskrifvaren ställda svaren, ha haft i uppdrag att sända breffen åt annat håll, och omsider ha alla spår förlorats.

Max Dellings försjök i begrundande. Han kunde ej förklara den hemlighetsfullhet, som hans välgörare omgaf sig med.

Samtalet afbröts, och på grosshandlarens uppmaning följde de unga nu med honom hem till middagsmåltiden.

För den dagen blef arrendefrågan ej mera diskuterad, men saken bedrefs sedan så, att grosshandlanden X. och Max Dellings foro åstad och besågo den omskrifna egendomen K-torp.

Denna hade ett af de vackraste lägen vid en liten vik af Mälaren och syntes enkom egnad som bostad åt ett ungt älskande par för att göra deras lycka fullkomlig.

Egaren af detta gods, en possessionat B., hvilken, barnlös som han var och således ej hade några bröstarfvingar att samlä rikedom åt, tröttnat på att längre ha bråk med sin egendom, utan ville draga sig tillbaka till ett lugnare lif.

De båda främlingarne presenterade sig, och då possessionaten B. hörde namnet Dellings, syntes han ett ögonblick begrunda och sade derpå:

— Dellings, hm, det namnet är mig bekant förut. Hvad landsman är herr Dellings?

— Jag är född i Wermland, svarade Max med en lätt bugning.

— Hm, jäså, blef possessionaten B:s fåordiga svar, hvar efter man öfvergick till samtal om egendomens afkastning o, s. v.

Arrendepriset stälde sig mycket billigt, och egaren af det vackra godset var på alla sätt tillmötesgående.

Max ville dock haft cirka fjorton dagars betänketid, ty han kunde ej förmå sig använda det kapital, som så ädelmodigt stälts till hans disposition, men han lät omsider öfvertala sig, och arrendekontraktet undertecknades.

Då Max Dellings undertecknat kontraktet, tog possessionat B. det i hand samt lät en blick falla på namnteckniagen.

— Hm! sade han för sig sjelf, i det han strök tillbaka från pannan sitt yfviga, starkt gråsprängda hår och försjönk ett ögonblick i funderingar.

— Hm! sade han ånyo mera högt, och utpustade ett rök-moln från sin stora silfverbeslagna sjöskumspipa, hvilken tycktes vara hans ständiga ledsagare.

Max Dellings, som uppmärksammades af possessionatens

betänksamma min och allvarliga ansigtsdrag, missförstod honom och sade:

— Förlåt mig, herr possessionat, ifall ni ångrar det kontrakt ni undertecknat, är jag villig att för min del afstå, och vi annullera då detsamma. Det är under alla händelser motbjudande för mig, och jag känner en tryckande börda vid att ständigt mottaga dessa nådegåfvor.

Grosshandlanden X. hade trädt fram och grep nu Max Dellings hårdt om armen, för att förmå honom att tåga. För den praktiske affärsmannen var Dellings tal ett rent vanvett, och att afstå från ett arrende, sådant som det erbjudna, vore ju att helt och hållet kasta sin egen lycka bak ryggen.

Men Max lät sig ej afbryta. Liksom om han blifvit lockad till en orätt gerning, mot hvilken hans sedermera vaknande rättskänsla reste sig, fortfor han med höjd stämma:

— Jag är visserligen tacksam för alla välgärningar, som bevisats mig, men jag vill ej längre gå i ledband, jag vill ej öfverhopas af nådegåfvor, då jag dock har tvänne friska armar att förtjena mitt bröd med.

En liflig rodnad hade färgat Max Dellings kind, och hans bröst häfde sig.

Possessionat B. blickade förvånad på den unge mannen, och en fråga hvilade på hans läppar, men han blef förekommen af grosshandlanden X., som yttrade:

— Herr possessionaten torde hafva godheten att öfverse med min unge skyddsling, hvilken, trots alla sina goda seder, dock har ett fel, nämligen att vara något för stolt. Saken är den, att han af en vän, som varmt intresserar sig för honom, blifvit satt i stånd att arrendera detta gods, och öfver denna vänlighet vredgas han.

— Vredgas är ej rätta ordet, bäste farbror, inföll Max Dellings. Det endast smärtar mig, att jag ej sjelf skall blifva satt i tillfälle att förtjena mitt bröd. Denne person, som jag i dag har att tacka för allt, känner jag ej ens till namnet, och måhända kommer han redan inom kort och fordrar räkenskap af mig; hvad har jag då att gifva honom åter?

— Huru? frågade possessionat B. långsamt under det

hans blickar med intresse hvilade på den rodnande unge mannen. Känner ni ej den person, som bistått eder med mynt?

— Nej, svarade Max Delling.

Han ville fortsatt sitt tal, men afbröts af grosshandlare X., som lugnt och omständigt berättade om sin brevexling med den obekante person, som understödt Max Delling med mynt, och huru det ej var möjligt att få spaning på hvem denne person var, ty svaren på hans bref måste sändas än hit och än dit, och vid efterfrågan å den ort, dit brefven adresserats, hade ständigt till svar fåtts, att skrivelserna reklamerats från annat håll.

Possessinat B. bjöd nu sina gäster till middag och här fortsattes samtalet om den mytiske person, som under anonymitetens mask dolde sig, då han räckte sin hjälpande hand åt Max Delling.

Hastigt utropade den förekommande värden:

— Nå, nu erinrar jag mig det. Namnet Delling har länge sväfvat för mig såsom bekant från gammalt, och det är äfven så, fastän jag ej genast kunde återkalla samma i minnet. Som yngling hade jag en lärare vid namn Delling; han var den mest älskvärde lärare, som någonsin en discipel kunde önska sig, glad, öppen, älskvärd och god. Han skulle blifvit läkare, men plötsligt afbröt han denna bana och blef i stället prest. Han blef dervid som helt förändrad, det glada skrattet hördes ej mera, skämtet hade för beständigt flugit från hans läppar och de blixtrande infallen förstummades. Man talade om att en hjertesorg drabbat honom, men sjelf yttrade han aldrig något derom. Sedan han blifvit prestvigd, fick han förordnande någonstädes i mellersta Sverige, om jag minnes rätt, och sen dess har jag ej mera hört talas om honom. Dock hans älskliga bild minnes jag alltjemt, om jag ock för tillfället glömt hans namn.

— Min far var prest och bosatt i Wermland, sade Max dröjande.

— Känner ni flera personer, som ega edert slägtnamn, frågade possessionat B., under det han med ett visst drag af

tillfredsställelse lät sina blickar hvila på Max' öppna och tilltalande anlete.

— Jag känner ej flera med namnet Delling, svarade Max samt tillade: Min far egde ej några syskon, och min farfar hade antagit namnet Delling.

— Då måste ni således vara son af den Delling, hvilken en gång varit min lärare och hvilken jag ännu alltjemt med kärlek minnes, Detta, min unge vän, var det bästa kreditbrevet för eder, och i fall jag kan verka något för eder framtid, skall det alltid vara mig ett sant intresse, — det är endast en tack-samhetsskuld jag har att afbördas.

Max Delling bugade sig, och en lätt rodnad uppsteg på hans kind, då han framstammade några ord till tack.

Samtalet blef nu liffigare samt fördes till större delen mellan de båda äldre herrarne, possessionat B. och grosshandlanden X.

Det ypperliga vin, som serverades till maten, gjorde kanske äfven sitt till, och Max, som till en början varit fåordig, deltog omsider alltmera i diskussionen.

Hans anmärkningar røjde en klar tankegång och snabbfyndighet, och i många af hans infall låg en oförarglig och sann humor, hvilket försatte de båda äldre herrarne i det bästa lynne.

Grosshandlanden X. blickade helt förvånad på Max Delling. Den eljes fåordige unge mannen, den tillbakadragne skolynglingen, hade med ens förvandlats till en fulländad verldsman, som yttrade sig med säkerhet och takt och som i sitt tal ständigt träffade »hufvudet på spiken»

Max Delling tillvann sig äfven possessionat B:s sympatier då denne sade:

— Nå, herr Delling, jag hör att ni är förlofvad samt skall snart inträda i äkta ståndet. Jag gratulerar på det hjertligaste, samt är så fri att bjuda mig sjelf med på brölloppet. Men säg mig, hvem är eder fästmö och hvar är hon ifrån?

Max vexlade en hastig blick med grosshandlanden X., som i sin skyddslings ställe svarade:

— Ni skall kanske förvånas hr B., då ni hör att äfven

öfver henne hvilat något mystiskt. Hvem hennes far var kan jag ej säga, men hon är dotter af en mycket bildad och älskvärd kvinna, hvilken helt säkert fått pröfva mycket af lifvets bitterhet, samt nu dragit sig helt tillbaka från forna umgängeskretsar, samt lefver, som jag antager, på spillrorna af en gång egd förmögenhet.

— Hvar bor hon?

— I Skåne, ej långt från godset K...

— Hennes namn?

— Äfven detta känner jag ej!

— Huru! Känner ni ej hennes namn? Hvad tillnamn har fästmon?

— Fröken Elin Allen. Under detta tillnamn blef hon inskrifven i den pension eller, rättare sagdt, familj, hvarest hon för närvarande vistas.

— Hennes mor är på sin ort mycket anlitad af hjälpbehöfvande, enär hon är synnerligt skicklig i läkandet af yttre skador, samt hemtas från milsvida håll för att bispringa med råd och hjälp, men trots detta är hon ej känd under annat namn än Anna Lena.

— Hvilket? . . . Huru sade ni? . . . Anna Lena? afbröt possessionat B. häftigt och syntes öfverraskad af namnet.

— Skulle ni måhända känna henne? frågade grosshandlanden X.

— Nej, visst icke! svarade den tilltalade med ett egendomligt leende. Det var blott namnlikheten som frapperade mig; jag kände nämligen en kvinlig släktinge, som bar samma namn.

Samtalet, som en kort stund varit så lifligt, började nu gå mera trögt, possessionat B. upptogs af sina egna funderingar, samt lät allt emellanåt höra ett betydelsefullt »hm!»

Arrendeaffären var sålunda uppgjord till ömsesidig belåtenhet, och Max Delling samt grosshandlande X. återvände till W.

Elin hade tillskrifvit sin mor om det egendomliga bref, som Max erhållit, och om huru hans okände hjälpare på nytt visat en frikostighet, om hvilken Max ej ens haft en aning eller i sina djerfvaste drömmar tänkt sig.

Den unga kvinnan omtalade vidare hur motbjudande det var för Max att mottaga de frikostiga gåfvorna och att han blott efter mycken öfvertalning förmåtts dertill. Elin beskref sedan sin lycka och utbad sig modrens välsignelse, då nu snart lysning skulle uttagas för Max och henne. Max' välgörare hade nämligen utfäst som ett vilkor att äktenskap skulle snarast ingås, så att Max såsom gift man kunde mottaga arrendet.

Det var ett långt ömt bref Elin skref; hela hennes varma själ afspeglades deri, och hon uttalade sin smärta öfver att ej modren var närvarande, så att hon finge muntligen mottaga hennes lyckönskan, hennes bepröfvande råd och vägledning.

Det var en droppe malört i glädjebägaren, hvilken i öfrigt räcktes fullbräddad åt den unga flickan och hennes blifvande make. Med barnslig förtjusning talade Elin sedan om huru hon skulle styra och ställa i sitt nya hem och huru hvarje vrå derstädes skulle blifva en bostad för lyckebotomtarne, hvilka aldrig, aldrig skulle förjagas, komme än hvad som komma ville.

Elin hade skäl att drömma om lycka och solljus framtid, men samma förhoppningar har månget ungt, varmt och rent kvinnohjerter hyst, då det i sin oskuldsfulla kärlek för den, hvars bild så djupt inpreglat sig deri, utsmyckat honom med alla dygder och strött framtidsbanan med rosor, — och dock har omsider endast törnen funnits kvar, och den fot, som skulle dansat fram, har måst långsamt släpande och blödande vandra den stig, som en gång hägrat så skönt.

»Med ödets makter kan ej något evigt förbund knytas», säger Schiller; men för den unga Elins skull vilja vi hoppas att de hägringar hon förespeglat sig äfven skola se verkligheten.

Svaret från Elins moder lät ej länge vänta på sig. Anna Lena uttryckte sin innerliga glädje öfver den lycka, som syntes blomstra för hennes älskade dotter, och sände henne sina varma välgångsönskningar. Hon sade sig ingenting högre velat önska, än att personligen vara tillstädes och vara ett ögonvittne till dotterns lycka, men för henne var det omöjligt att nu resa någonstades. Dels ville hon ej försumma någon af sina behöfvande kunder och dels hade de många vidrigheter, hon i sin dag fått kämpa med och hvilka Elin en gång må-

hända skulle lära känna, gjort att hon helt dragit sig tillbaka från världen, och hon skulle ej kunna uthärda att delta i något samkväm, vare sig nu af ett eller annat slag. En glädjefest skulle hos henne väcka allt för sorgliga minnen; den enda glädje, som återstod för henne, var dotterns lycka, för hvilken hon ville uppsända varma böner.

Dock hoppades hon samt ombad, att Elin och Max strax efter deras giftermål, och sedan de fingo iordningställt sitt nya hem, skulle göra henne ett besök samt dröja hos denne några dagar.

Öfver frikostigheten hos Max' okände välgörare yttrade hon väl någon förvåning, men sade att det skulle vara orätt af Max att ej emottaga hvad som så ädelmodigt gifvits. Max hade redligen sträfvat och vore väl förtjent af att omhuldas.

Lysningsdagarne gingo förbi och bröllopsdagen randades.

Grosshandlande X., Max' systers fosterfader, hade ombestyrts alla förberedelser med en ifver och omtanka, som hedrade hans goda hjerta, och i hans komfortabla hem skulle bröllopet stå.

Endast ett fåtal gäster voro inbjudna och bland dem sessionaten B., hvilken frikostigt gifvit ett helt salsmödlemang i bröllopspresent.

Några dagar innan hade ånyo bref anländt från Anna Lena, hvilken sände en mindre penningesumma till sin dotter, med önskan, att det ringa kapitalet måste användas till dotterns brudutstyrsel. Hon, modren, skulle känna sig så lycklig om hon visste att dottern på sin högtidsdag bure den dräkt, som modern efter sina små tillgångar förmått anskaffa — kanske blefve denna dräkt äfven den sista af den moderliga handen.

På sjelfva bröllopsdagen anlände ånyo bref från Anna Lena samt ett litet paket innehållande ett enkelt silfversmycke åt Elin och en urkedja åt Max. Det var den ömma modrens bröllopsgåfva åt dotter och svärson.

Brefvet innehöll de innerligaste välgångsönskningar samt förnyad begäran om ett besök af de nygifta.

Max' okände välgörare hade ej bortglömt den för de unga så viktiga dagen.

Ett telegram, afsändt från Göteborg och undertecknad

med signaturen »den okände», gratulerade brudparet i hjertliga ordalag. De ungas lycka vore äfven hans, och han skulle framdeles med vakande öga följa dem samt glädjas öfver deras framgång.

Den unga Elin var, enligt modrens uttalade önskan, klädd i en enkel mörk klädning, som köpts för det mynt modren sändt henne. Kronan och den hvita fotsida slöjan klädde henne obeskrifligt väl, och af smycken, utom oskuldens rodnad, som brann på hennes kinder, bar hon endast det enkla, som varit modrens gåfva, samt ett guldarmband, skänkt af gross-handlanden X,

Ringarne voro vexplade, ja-orden uttalade, prestens välsignelse gifven och gratulationerna skedda.

Max hade tryckt en kyss på sin rodnande bruds läppar och sedan med henne satt sig i en mjuk kanapé, hvilken afsepts för brudparets räkning.

Så snart Elin ej längre såg sig bunden af artighetsskäl mot bröllopgästerna, upptog hon genomläste det bref, som modren sändt henne.

Tårarne rullade dervid ned för hennes kinder.

Hittills hade hon varit alltför upptagen af sin egen lycka, för att egna någon allvarligare tanke på hemmet. Men nu framträdde så mycket liffigare för hennes själ minnet af hennes flydda barndom och af modrens ömma outtröttliga vård. Först nu erinrade hon sig att barndomshemmet, så att säga, för alltid stängts bakom henne, och detta hem stod nu åter tydligt för hennes själs öga. Hvarje föremål i den kära oförgätliga hyddan hade sin egen saga att berätta, hvarje om än så liten sak hade fått lif och talade mäktigt till henne. Hon såg sig sjelf som liten flicka i solig sommardag, sorglöst jaga fjärilar i den lilla trädgårdstappan, eller i mörknande höstkväll sittande vid fönstret, stödjande ansigtet mot sina händer samt drömmande blicka ut i skumrasket derutanför, hvarest de för vinden nickande krusbärsbuskarne för hennes inbillning togo alla möjliga gestalter och den gamla trogna Britas sagor om älskliga tomtar togo gestalt och lif.

Och Elin drömde ånyo, och hennes halft beslöjade blick hvilade på buketten, som hon höll i hand, som om hvarje blomma deri hade något nytt och intressant att förtälja henne, något som hon dock förut upplefvat.

Men saknaden af hemmet framkallade hos henne en fråga, hvilken för första gången gjordes af henne:

Hon kände nu allt för väl hvad hon förlorat, men skulle väl framtiden ersätta henne denna förlust? Hon litade på sin makes innerliga kärlek och väntade allt deraf. Men kunde ej den förespeglade lyckan vara bedräglig, kunde ej grusas de förhoppningar, som man med sådan segervisshet uppbyggt? Sjukdom eller dödsfall . . . Hu!

En rysning grep henne för ett ögonblick, men derpå kommo barndomens leende minnen åter och hon blef ånyo helt upptagen af denna revy.

Samtalet rundt omkring var lifligt och det rådde ett muntert sorl. Den ende, som utom Elin dock ej deltagit deri, var passionaten B., som märkt den unga brudens frambrutande tårar och en kort stund med intresse betraktat henne.

Omsider reste han sig upp och gick fram till henne, lade sakta sin hand på hennes skuldra och sade med ett godt leende:

— Hvad ser jag, unga fru Delling, — tårar på bröllopsdagen?

Elin spratt till, väckt ur sina drömmar, och aftorkade hastigt sina tårar.

Rodnande och stammande, svarade hon:

— Jag vet att det är orätt, men jag glömde för tillfället allt för minnet af min mor och mitt barndomshem. Det smärtade mig att min ömma, älskade och oförgätliga mor ej kunnat eller velat vara närvarande på denna viktigaste dagen i hennes dotters lif, och det var hennes kärleksfulla bref, som hos mig framkallade så stark rörelse. Vill herr passionaten läsa hvad hon skrifver?

Den unga bruden räckte dervid modrens bref åt passionaten B., som med en lätt och flärdfri bugning mottog samma samt sade:

— Rodna ej för dessa tårar, min högt värderade fru, de

utgöra äkta perlor i eder brudkrona, och de skola för dem, som sett dem, länge bibehålla sin glans, då alla andra förbleknat.

Och uppvecklande det bref, som Elin lemnat, fortfor han:

— Det skall för mig vara festens bästa nöje, att få läsa en öm och älskvärd mors ord till sin lika ömma och älskvärda dotter.

Han hade emellertid knappast hunnit kasta en blick på de första raderna af brevet, förrän en liffig rodnad uppsteg på hans kind, och läggande handen öfver ögonen, liksom för att genom döljandet af andra föremål skärpa själens blick, mumlade han för sig sjelf:

— Denna handstil, hvar har jag förut sett den och hvilka minnen kallar den till lif? Ha! skulle det vara . . . men det är ej möjligt . . . dock, dessa egendomliga sammanställningar . . . hon heter ju Anna Lena . . . och denna skrift . . . dessa bokstäfver, fina som om de ritats dit med en nålsudd . . . jag känner dem igen bland tusentals andra . . . Skulle jag således ha återfunnit en älskad och länge begråten syster?

Ur stånd att kunna beherska sin rörelse, trängde sig possessionat B. fram bland gästerna och lemnade rummet, utan att säga ett ord till Elin, hvars förvånade blickar följde honom.

Efter en stund återvände possessionaten B. till sällskapet, men var mycket fåordig, och ej mera blef taladt om hvem brefskrifverskan var.

Possessionaten B. hade framställt anhållan om att få behålla Anna Lenas bref några dagar, och Elin hade ej kunnat afslå denna för henne så egendomliga begäran.

Elin meddelade emellertid sedan sin unge make om possessionaten B:s visade rörelse vid genomläsandet af hennes mors skrifvelse, samt hans begäran att få behålla samma.

Max Dellings lyssnade till sin unga makas berättelse och satt derpå en stund tyst begrundande.

Omsider sade han:

— Allting har en lång tid varit så gåtfullt för mig, och de egendomliga händelserna synas alltjemt förnyas eller gå hand i hand med hvarandra; men jag vill ej mera grubbla på de dunkla gåtorna; jag vill slita mig lös från dem och endast

njuta af min lycka. Du är nu min för beständigt, älskade Elin, och komme hvad än som komma vill, motgången skall ej nedslå mig; medgången, om den följer, skall ej göra mig öfvermodig. För min, för vår okände välgörare, skola vi ständigt uppsända varma böner, men skall mitt förnämsta sträfvande nu blifva, att sjelf bereda dig en sorgfri framtid, samt att kunna samla så mycket, att jag kan återbetala det mynt, jag af den okände fått emottaga, ifall det förr eller senare skulle återfordras.

Max Delling drog sin unga maka intill sig och tryckte en kyss på hennes läppar, och samtalet afbröts för de pligter, värdskapet mot bröllopsgästerna ålade det unga brudparet.

Följande dag voro endast några intima vänner inbjudna till middag hos de nygifta, och detta var första gången den rodnande Elin handhade en husmoders pligter.

Då måltiden var slut och possessionat B. enligt öfverenskommelse med grosshandlanden X., höjt sitt glas för de unga makarnes välgång, hvilken skål med entusiasm dracks, framlemnade grosshandlande X. tvänne telegram, i det han sade:

— Just som vi skulle sätta oss till bords, anlände telegrambudet med dessa tvänne bref. Jag antog att det var några af edra vänner, som hågkommit eder bröllopsdag och därför, fastän något sent, velat sända eder sina lyckönskningar. Jag ansåg det lämpligast att gömma telegrammen, tils possessionat B. frambringat skålen för eder, och blef det således en dubbel välgångsönskning.

Max mottog telegrammen och öfverlemnade dem åt Elin, som ifrigt afslet kuverten.

Knappast hade hon emellertid uppvecklat inneliggande papper och genomögnat dem, förrän ett svagt utrop gick öfver hennes läppar och hon bleknande lutade sin panna mot handen.

Telegrammen, af hvilka det ena var adresserat till Elin och det andra till Max, voro af egendomligt innehåll samt väl egnade att blanda malört i glädjebägaren.

Telegrammet till Elin lydde:

»En i dessa dagar skedd tilldragelse i hemmet har förorsakat att jag snarast måste samtala med dig. Afres skynd-

sammast till L:s station, och jag skall vara dig till mötes der antingen sjelf eller ock skall vagn afhemta dig.

Din mor.»

Det andra telegrammet, som var stäldt till Max, var af följande innehåll:

»Djupt gripen öfver att på detta sätt störa eder bröllopsglädje, får jag dock uppmana eder båda att ofördröjligen resa hit. En sorglig olycka har drabbat Elins mor. Hon är svårt lidande, måhända döende. Försumma ingen tid.

Brita.»

Elin satt en stund stum och blek, och Max hade äfven gripits djupt af telegrammens innehåll.

Men papperen gingo ur hand i hand bland bordsgästerna, hvilka beklagade brudparet, hvars lycka så snart skulle störas.

Emellertid diskuterades de gåtfulla meddelandena bland de manliga gästerna, och sedan grosshandlande X. sagt några deltagande ord till de unga makarne, som så hårdt drabbats af den sorgliga underrättelsen, fortfor han:

— Huru jag än söker göra klart för mig dessa egendomliga telegrams innehåll, kan jag ej finna annat än att de äro hvarandra alltigenom motsägande. Främst förefaller det mig besynnerligt, att det ena telegrammet blott adresserats till Elin, då dock hennes mor i går sände sin gratulation till brudparet. I hennes bref nämdes då ej annat än att hon snart önskade få se de unga hos sig och att få deltaga i deras lycka. Hennes bref uttrycker alla en moders varma känslor för sitt barns välgång, men telegrammet deremot är kallt och affärsmessigt samt synes röja fullkomlig ovetenhet om att Elin numera är gift och således bunden vid en man, hvars råd hon måste inhemta innan hon företager den omnämnda resan.

Och ännu mera egendomligt och gåtfullt blir det, att samtidigt afsändes från olika orter tvänne telegram, det ena från Elins mor och det andra från hennes mångåriga trotjenarinna, utan att dessa meddelanden röja det minsta spår af att ha något sammanhang eller förbindelse med hvarandra. Om det ena är afsändt från L:s jernvägsstation af Elins mor, kan det andra, som samtidigt skulle vara skickat af Brita, ej vara äkta, men

som det senare tyvärr har prägeln af att verkligen vara från den gamla trotjenarinnan i Elins hem, måtte det förra vara falskt. När allt kommer omkring äro de måhända båda afsända af någon skurk, som afundat de båda tu deras lycka, och därför velat störa den.

Vi måste följaktligen med försigtighet och misstroende upptaga dessa underrättelser, och främst af allt ej handla förrän efter mogen öfverläggning.

Af samma mening var äfven possessionat B. och de öfriga gästerna, samt sökte att på allt sätt lugna Elin, som i synnerhet så smärtsamt berörts af de mottagna telegrammen. ¶ ¶

Max Dellings, ehuru nedslagen, och detta mest för sin unga makas skull, tog saken mera lugnt. Han måste medgifva, att i grosshandlande X:s resonnemang låg full logik, och att åtminstone telegrammet till Elin måste vara falskt.

Elin blef emellertid ej lugnad, trots alla föreställningar, utan öfverhopade Max med böner om, att de båda snarast, ja redan samma dag skulle afresa till hemmet.

Då dock Elins mor i sitt bref ombedt, att de unga tu snarast måtte göra henne ett besök, gaf Max efter för sin hustrus begäran. Han hade till en början tänkt, att först i Elins hem telegrafiskt låta förfråga om närmare upplysningar, men då denna plats var ganska aflägsen från telegrafstation och hela dagen kanske skulle förflyta innan svar hann anlända, beslöt han efter samråd med sina faderliga vänner, grosshandlanden X. och possessionat B., att redan följande morgon afresa jemte sin unga hustru.

Possessionat B., som allt sedan första sammanträffandet med Max fattat ett lifligt intresse för honom och hans brud, hade isynnerhet rådt till det fattade beslutet. Nu sade han:

— Ifall mitt unga herrskap ej har något emot att ha en äldre erfaren man till resällskap och förutsatt att I ej alltför mycket känna eder störda af min närvaro, skulle jag gerna vilja följa med på denna färd.

Som sjelfklart var, omfattades detta förslag med mycket nöje, och grosshandlanden X., som ej varit synnerligt med på den brådstörtade afresan, utan hyste sina vissa betänkligheter

deremot, yttrade oförstådt sin glädje öfver, att Max fick en så värderad rådgifvare och vän att lita till, ifall en eller annan oförutsedd tilldragelse skulle inträffa.

— Jag har blott ett par bref att skrifva, fortfor possessionaten B., samt att underrätta dem i hemmet, att jag är hindrad att ännu på några veckor hemkomma, så att de ej äro oroliga för min skull, sedan är jag fullt beredd för färden.

Följande morgon afreste Max Delling och hans unga maka samt possessionat B. med snälltåget söderut.

Många vänner hade samlats å perrongen för att säga de afresande farväl. Elin var alltjemt mycket nedslagen och orolig, men hon kände sig dock vara ett föremål för så mycken ömhet och sann vänskap, att hennes sorg derigenom måste skingras, och i den blick hon, sedan hon länge viftat med sin näsduk åt de deltagande vännerna och nu slog sig till hvila i kupéhörnet, riktade på Max, skimrade ett blidt leende genom tåren.

Ropet: Elden är lös! gör alltid ett säreget intryck. De flesta betagas dervid af en viss rysning på samma gång det väcker nyfikenheten eller sjelfbevarelseinstinkten att få veta hvarest det är elden härjar. Är det ej egna egodelar eller säkerhet som är i fara, strömmar man dock till för att på närmare håll betrakta eldsvådan; det lössläppta elementet har alltid varit ett skådespel, som utöfvat stark dragningskraft.

Nu hördes det ropet på godset K., och gick från mun till mun hos det tillströmmande folket.

Det var just som »vällingklockan» förkunnat frukost-rastens slut som statkarlarne, hvilka åter gingo till sitt arbete, märkte en stark brandlukt samt observerade att en tjock svart rök bolmade ut från källaren och första våningen i corps de logisbyggnaden genom fönstren, hvars rutor nyss förut sprungit för den starka hetta, som rådde derinom.

— Elden är lös! Det brinner i borgen!

Detta rop spred sig lika snabbt som elden. Man skyndade att i förtviflad hast åter sätta »vällingklockan» i gång, och med

dess gälla slamrande ljud blandade sig snart de dofva klämtslagen från tornet till den närbelägna kyrkan.

Nu uppstod ett virrvarr af värsta slag. Det tillströmmade folket sprang hit och dit med brandhakar och stegar, vattenhinkar och vattentunnor, men ingen gjorde någon verklig nytta, ty den ene var oftast till hinder för den andre.

På landet har man sällan någon ordnad brandkår, och eldsläckningsmaterielen äro ofta ganska primitiva. Å de större godsens eller gårdarnes finnes merändels en medelstor brandspruta, och hvarje kommun har nu för tiden äfven en sådan. Men de öfverses sällan, utan få stå och spricka sönder af torka, eller eljes förfaras, och då man någon gång är i behof af dem, äro de obrukbara.

Så var det äfven på godset K. Sprutan släpades fram från den plats, der den under åratals fått stå utan tillsyn. Först visade det sig att ventilerna voro i olag, och när man ändtligen fått repaperat detta missöde, brusto de sköra läderslangarne. Samma förhållande var det med socknens spruta, som förvarades i kyrkans s. k. vapenhus.

Följden deraf var den vanliga. Den eldsvåda, som till en början lätt kunnat begränsas, ifall släckningsredskapen varit i godt skick, tog snart öfverhand, så att hvarje försök att stäfja dess framfart var vanmäktigt.

Elden spred sig från rum till rum, från våning till våning. Fönsterrutorna sprungo för hettan med klingande ljud, det knastrade, dånade och brakade; de giriga lågorna slickade med smala, röda, ormlika tungor ut genom de mörka fönsteröppningarna och svärtade de massiva murarne, samt skulle snart nå takstol och takås.

Allt som fans i den stora byggnaden var prisgifvet åt det ödeläggande elementet, endast några dyrbarare möbler och taflo lyckades man här föra undan, och man inskränkte sig till att rädda flygelbyggnaderna.

En stor del af den tillströmmande folkhopen stod overksam, begäpande skådespelet samt uttömde sig i gissningar, öfver på hvad sätt eldsvådan uppstått.

Det tycktes vara en gåta för en och hvar. Den stora

byggnaden hade månadsvis stått obebodd och ingen hade med sin fot beträdd samma.

Visserligen hade man en och annan gång nattetid sett ljustrimmor utströmma från källarvåningen, men detta var en syn, som man varit mångårigt van vid, det var den gamle grefven, fältherrn, som spökade.

Hvad hade då vållat eldsvådan?

Som våra läsare minnas, hade den maskerade mannen varit sysselsatt med åtskilliga göromål af misstänkt art der nere i den starkt tillbommade källaren, innan han lemnade dessa hvälfda rum, inom hvilka så mången ljusskygg tilldragelse timat.

Det var äfven han, som vållat den härjande eldsvådan, och han hade blott allt för väl vidtagit alla anstalter för att syftemålet skulle uppnås.

Om han anlagt eldsvådan af ren hämd, eller om äfven dervid var förknippad planen att utplåna hvarje spår af hvad som tilldragit sig under senare tiden nere i de dystra hvalfven, kunna vi ej säga. Nog af, syftemålet, hvilket det nu än måtte hafva varit, vans, och de giriga lågorna skulle ej släckas förrän allt låg i en ruin.

Alla ansträngningar att blifva herre öfver det härjande elementet voro förgäfves. Det var Nemesis som rådde. Allt här hade ju en gång ruffats undan eldens och svärdets ödeläggelse, och i de knastrande, hväsande, bullrande och doft smällande lågorna tyckte man sig höra kvidan och förbannelser af de forna offren för krigets elände. De orätt fångna egodelarne grusades och lades i aska.

Den tillströmmande folkmassan ökades alltjemt, men måste draga sig tillbaka för den starka hettan. De flesta stodo som overksammas åskådare, och flera yttranden af skadeglädje hördes.

Det var slafviskheten som uppenbarade sig. Ständigt nedtryckta af slafveriets ok, hade godsets underlydande dag efter dag och år efter år fått tråla för ett knappt bröd, utan att kunna på det ringaste sätt förbättra sina egna villkor.

Orättvist och hårdt behandlade, hade hvarje deras begäran

om äfven den ringaste förmån afslagits; de hade behandlats med hån och hjertlöshet, och de betalade det nu åter med samma mynt. Det hat, som förut kufvats af slafpiskan, gaf sig nu luft, och deras herrars ofärd var en vederkvickelse för de försoffade trälarne.

Lågorna slog nu högt öfver takåsen, och en kort stund derefter instörtade tak och trossbottnar.

I detsamma förnams en dof detonation och en väldig eldpelare, delvis insvept i en svart rök, slog upp från det inre af den brinnande byggnaden, och spillror och grus kastades vida omkring.

En explosion hade skett, och man antog att den härledde sig från något gammalt krutförråd, som legat doldt i någon gömma och nu nåtts af elden.

De närmast stående, af hvilka flere sårades, om ock ganska lindrigt, af de kringflygande spillrorna, skyndade tillbaka och sprutorna drogos undan.

En stund förgick så i overksamhet, men derpå började åter släckningsarbetena. Verkmästaren, hvilken varit någonstädes ute på åkrarne för att ordna arbetarne, hade skyndat tillbaka då han blef varse eldsolyckan och anlände just i detsamma explosionen skedde.

Han var i sig sjelf en hurtig man, som förstod att hålla sina underlydande i respekt, och för hans kommando blef en smula ordning i släckningsåtgärderna. De nakna murarne nedrefvos och kullvräktes med brandhakar och långa stänger och elden begränsades till den redan antända byggnaden.

Arbetet afbröts åter för ett ögonblick. Pisksmällar och hästramp hördes, och ett fyrspann körde upp på den öppna planen framför den brinnande byggnaden. Ur den eleganta vagnen steg en högre åldring; det var greffen, godsets egare, som anlände tids nog för att se huru hans präktiga bostad sjönk i ruiner.

Hans närvaro gjorde att arbetena bedrefvos med mera ifver. Slafvarne förnekade ej sin natur; det höga knotet öfver förtryck och orättvisa sjönk ned till ett doft mummel; man vå-

gade ej öppet säga eller visa i handling hvad man tänkte, och gick nu tåligt i samma ledband som förut.

En af de ifrigaste var verkmästaren; han sprang fram och åter, från grupp till grupp, från man till man, ordnande och befallande. Han ville göra sig bemärkt i husbondens ögon, och med dumdrigtig förakt höll han sig för det mesta alldeles invid de rasande murarne.

Godsförvaltaren syntes ej till. Grefven hade flera gånger frågat efter honom, men ingen kunde lemna något besked om hvar han fans. Några påstodo att han rest bort samma morgon, men ett par af godsets arbetare trodde sig för en timmas tid sedan hafva sett honom i skogsbrynet.

Frågorna afbrötos genom att en ny explosion, vida starkare än den föregående, skedde. En bedöfvande knall hördes; marken skakade för den väldiga explosionen, och ett verkligt regn af stenar, grus och spillror föll rundt om. Murarne vacklade och störtade omkull med ett doft brak, och med detta ljud blandade sig dofva jemmerrop och förbannelser.

Några af släckningsmanskabet hade blifvit svårt sårade och bland dessa var den dumdrigtige verkmästaren. Han hade fått ena armen afslagen och ett stort krossår i hufvudet, samt låg nu bedöfvad eller sanslös på marken bland spillrorna, af hvilka han till hälften begrafvits.

Så fort sig göra lät undanfördes de sårade och egnades den första tillfälliga vården, medan läkare eftersändes.

Grefven befalde att ingen mera fick nalkas den raserade byggnaden, som nu i det närmaste var nerbränd och ur hvars inre blott då och då lågorna för en kort stund flammade upp. Förstörelseverket hade varit fullständigt, men flygelbyggnaderna hade dock räddats.

Folkhoparne började skingras, en hvar återvände till de vanliga göromålen, men öfverallt diskuterades ifrigt om hvad som vållat den stora eldsvådan, och den meningen, att mordbrand skett, var ganska allmän.

Dessutom uttömde man sig i gissningar öfver hvar förvaltaren kunde finnas. Hans frånvaro hade väckt uppmärk-

samhet eller, rättare sagdt, en bestämd misstanke, fastän ingen vågade högt uttala sina åsigter.

Måns, som vid underrättelsen om eldsvådan skyndat till för att deltaga i släckningen, hade låtit undfalla sig ett oförsigtigt ord, och detta gick sedan från mun till mun samt kom äfven till grefvens öron.

Måns hade sagt:

— Fogeln har flugit, och förvaltaren ansåg nog för bäst, att buren förstördes.

Då man frågade honom hvad han menade dermed, hade han envist vägrat att afgifva någon förklaring, han hade blott mumlat något om sin egen dumhet, att låta hämden gå sig ur händerna.

Grefven som för tillfället tagit sin bostad i en af de kvarstående byggnaderna, hade emellertid låtit kalla Måns till sig samt hade ett längre samtal med honom. Hvad som derunder sades fick ingen annan att veta, men grefven hade strax derpå gifvit befallning, att man skulle noga efterforska hvart gods-förvaltaren tagit vägen. Det hade blifvit upplyst, att han lemnat sina rum, just som klämtslagen från kyrkan förkunnat eldfaran, men sedan hade ingen sett till honom.

Grefven stannade ännu en stund på godset tils faran för eldens vidare spridning var förbi, hvarpå han lät spänna för sin vagn och for bort. Men stor uppmärksamhet väckte det bland folket, att Måns steg upp och tog plats vid den greffliga kusken.

— Det är som jag sagt, yttrade en af statkarlarne, Måns vet reda på mera än hvad han velat omtala för oss, i annat fall hade han ej vågat visa sig så stursk, både mot förvaltaren och verkmästaren.

Sedan såväl verkmästaren som den maskerade omsider lemnat förvaltaren, den kväll de båda, som läsaren minnes, besökt honom, slog han sig ned vid sitt skrifbord och genombläddrade med feberaktig brådska några räkenskapsböcker. Han gjorde dervid några sifferanteckningar med blyertspenna

på en papperslapp och sysselsatte sig så en kort stund med någon slags uträkning af de upptecknade siffrorna.

Hastigt bortkastade han dock pennan, sönderref papperslappen, reste sig upp och började mäta golfvet med stora steg.

En ed gick öfver hans läppar i det han muvlade för sig sjelf:

— Jag har ej annat att göra än att skyndsammast komma undan; här kan jag ej stanna en dag längre. Han måste lemna mig mynt! Ha! han tror sig hafva mig i sina händer — han vågar trotsa mig . . . men vi få resonera på annat sätt . . . jag har skäl, som skall förmå honom att tiga . . . tiga för all tid . . . ha, ha, ha. I kväll är det försent, men i morgon afton . . . Jag måtte endast uppehålla grefven några dagar, en tvingande familjeangelägenhet vållar min bortresa . . .

Godsförvaltaren slog sig åter ned vid skrifbordet och tog ett ark brefpapper samt lät sin penna rassla deröfver.

Sedan brefvet har färdigskrifvet, släckte han lampan samt gick in i sofrummet och lade sig påklädd på sin säng. Längre kastade han sig der af och an, plågad af en oro, som han förgäfvos sökte att bekämpa, men omsider tillslöt dock sömnen hans ögonlock.

Då han ånyo vaknade var det ljus dag. Han sprang skyndsamt upp och ut i kontoret. Posten var redan gången och det bref som förvaltaren skulle sända till grefven, fick han nu låta afgå med särskildt bud. Redan detta var ett streck i de uppgjorda planerna.

Brefvet låg ännu på den plats der han föregående afton lagt det, men bredvid låg ett annat, adresserad till förvaltaren. Adressen var skriven med blyerts och syntes vara nedkastad i brådslande fart.

Gripen af en hemsk aning, afslet förvaltaren kuvertet. Derinuti låg blott en liten papperslapp med några få, äfven med blyerts skriva rader.

Knappast hade han emellertid genomögnat dessa förrän hans ansigte blef askgrått, ögonen tycktes vilja sprängas ur sina hålor, blicken blef stel och stirrande, andedräkten hämmades och med möda frampressade han orden:

— Helvete och afgrundsandar . . . jag är bedragen, förlorad . . .
 Det bref, som gjort en sådan förkrossande inverkan på
 den skurkaktige godsförvaltaren, var af följande lydelse:

»Då skeppet sjunker, öfvergifver råttorna detsamma. Gentemot en skurkaktig löftesbrytare böra inga löften hållas. Jag far nu min väg, men sök ej att inhemta mig, ifall ni ej vill eder egen ofärd. Farväl! Medbrottslingen.»

Omsider reste sig förvaltaren upp, kramade ihop det olycksdigra brefvet och kastade det med darrande hand in i kaminen. Han ville derpå ropa städerskan för att få veta hvem som inlemnad detta bref, men i detsamma hördes de första klämtslagen från kyrktornet samt »vällingklockans» skrammel, och han skyndade ut.

Han hade ej ens tid att påtaga sin hufvudbonad, utan sprang framåt mot den brinnande borgen genom skogen som om han jagats af furier.

I hans stela blick lästes vansinne, håret fladdrade tofvigt kring hans hufvud, och trots den råa och kalla höstmorgonen, droppade svetten från hans panna och kinder.

Han nådde skogsbrynet, som låg gent emot den brinnande byggnaden, och stannade här en stund, flämtande och blek. Benen nekade att längre bära honom och han måste stödja sig mot stammen af ett träd.

En slö likgiltighet hade bemäktigat sig honom, han fann sig utan räddning prisgifven åt undergången.

Från den brinnande byggnaden hördes den dofva explosionen, och förvaltaren drefs deraf till medvetande om hvad som försiggick rundt kring honom.

Han sammanrafsade all sin kraft och gick med vacklande steg inåt skogen samt aflägsnade sig från gångstigen. Vid ett af törnsnår bevuxet ställe stannade han samt drog upp ur fickan ett mörkt föremål, som han förde till tinningen.

Öfver hans läppar gick ett vildt skratt och en ed.

En dof smäll hördes och hans kropp föll tungt till marken.

— Förbannelse . . .!

Eden afbröts.

En förskrämd kråka flög flaxande upp ur ett närstående träd.

Verkmästaren, hvilken, som nämnts, strax efter det olyckan drabbat honom blifvit sanslös, bars skyndsammast in i en närbelägen byggnad och egnades den vård man var mäktig.

För en stund låg han liksom i dvala, men sedan såret i hufvudet blifvit tvättadt och omslag gjorts samt ättika och vatten badats på hans panna, återkom han till medvetande.

Han slog upp ögonen samt lät blicken med ett frågande uttryck irra omkring i rummet och på de församlade, liksom om han med ängslan begärde hjälp af dem.

— Är det något ni önskar? frågade en af de närvarande, som märkt verkmästarens oroliga blick.

— Hemta hit Anna Lena, sade han och orden frampressades med möda, blod färgade samtidigt hans läppar och antydde att någon inre ädlare del hos honom blifvit skadad.

— Skjuts har gått efter läkare, och han skall snart vara här, sade en af de närstående medlidsamt.

Men verkmästaren framstönade knappast hörbart:

— Nej, jag vill tala med Anna Lena. Alla världens läkare kunna ingenting uträtta för mig, det är förbi, och väl är det, — det skulle ju en gång först som sist taga ett slut med förskräckelse . . ., jag måste tala med Anna Lena.

Det gifves vissa naturer, som i sig sjelf äro svaga och vacklande, lätt låta leda sig af andra, vare sig nu till goda eller onda handlingar. Blifva de rätt handledda växa de till i karaktersfasthet och sjelfständighet, men äfven om de lockats in på orätta vägar och tvingats att fortgå på samma, gifves dock ögonblick då sjelfständigheten uppenbarar sig, och de söka då att slita ledbanden för att börja ett nytt lif. Drabbas dessa naturer af det straff, som merändels följer tätt i brottets spår, få de med ens blicken klar för det orätta i deras vandél, då det förut endast varit ett dunkelt sjelfmedvetande, och för sådana sinnen länders alltid straffet till förbättring. Den väg de hittills beträdt vilja de ej längre gå, men derjemte synes dem lifvet mörkt och hopplöst, och blott en enda önskan står dem tillbaka: att få sjunka ned i förintelsens natt.

En sådan natur var ock verkmästaren. Han hade gått i ledband af godsförvaltaren, men nu då olyckan drabbat honom

hade han blifvit uppmärksammas på sin brottsliga vandel; möjligen ångrade han densamma, men han fann sin tröst i att allt snart var förbi.

Då han gång på gång förnyade sin begäran att få tala med Anna Lena, blef äfven bud sändt efter henne, och det dröjde ej länge förrän hon infann sig.

Hade förvåningen förut varit stor hos den folkhop, som fans i stugan der den sårade verkmästaren låg, blef den nu ännu större, ty Anna Lena kom åkande i den grefflige gods-egarens vagn, och jemte henne steg grefven in i rummet.

Klart var således att grefven och Måns gjort ett besök hos Anna Lena och att han befunnit sig der då budet från verkmästaren nådde henne.

Då grefven inträdde, drog sig folket ur rummet, men samlades åter ute på gården, samtalande om tilldragelserna, och de mest befängda gissningar gjordes samt antogos som säkra fakta.

Mest diskuterades det märkliga i att godsförvaltaren ej varit närvarande vid branden. Eldsvådan hade uppkommit genom mordbrand och ingen annan än han vore mordbrännaren sedan han först stulit en mängd värdefulla saker, som funnits förvarade i källarhvalfven.

En af de diskuterande hade varit närvarande då en reparation skedde der nere, och han hade dervid observerat flera stora jernbeslagna kistor. Dessa voro enligt samtliges förmenande fyllda med guld och silfver. Godsförvaltaren hade bortstulit dem och sedan satt eld på byggnaden för att dölja stölden.

Vidare hade grefven besökt Anna Lena för att fråga henne om branden och många andra saker. Anna Lena var ju ortens sibylla, och hon hade sagt grefven huru allt hade tillgått. Förvaltaren hade stulit skatten, men största delen deraf var nedgräfd någonstädes i skogen, och skulle hon nu hjälpa grefven att uppsöka denna förlorade skatt eller åtminstone ställa så till, att då förvaltaren eller hans utskickade kommo för att hemta tjufgodset, de ej skulle kunna lemna platsen, utan få stanna der tills de blefvo upptäckta.

Men vi vilja ej längre lyssna till öfverläggningarna af hatet

och okunnigheten, utan i stället se hvad som tilldrager sig inne i stugan hos den lemlästade verkmästaren.

Då Anna Lena, grefven och Måns inträdde, reste sig verkmästaren upp med en våldsamt ansträngning och blickade förvirrad på dem.

Hans hjerna tycktes vara angripen af slaget han fått, och han sjönk åter matt tillbaka på bädden, hvarest han föll i en dvallik sömn, som dock endast varade helt kort.

Då han åter vaknade, hade hans omtöcknade sinne något klarnat och han igenkände de närvarande.

Det var väl att ni kom, framstammade han, med blicken riktad på Anna Lena, jag vill bekänna . . . bekänna innan jag dör . . . Grefven är med . . . det är bra . . .

Ett egendomligt uttryck hvilade öfver den sårades ansigte; deri lästes ängslan, men på samma gång tillfredställelse att få lättadt ett skuldbelastadt samvete.

Anna Lena hade gått bort till den sårade för att lägga om förbandet kring hans hufvud, men en rysning hade skakat hans kropp då hon vidrörde honom med sina händer.

Antagligen var det skuldmedvetandet, som gjorde att han förskräcktes öfver att mottaga en välgerning af den, som han gjort så mycket ondt.

— Hvad är det ni vill bekänna? frågade Anna Lena vänligt.

— Allt det onda jag gjort, och särskildt mot eder, sade verkmästaren med rosslande stämma.

— Sätt eder här vid sängen, tillade han, och Anna Lena efterkom hans önskan.

Med långa uppehåll mellan hvarje mening och stundom mellan hvarje ord, berättade han nu hvad läsaren redan känner rörande de planer, som förvaltaren uppgjort, men hvarvid verkmästaren varit hans villiga redskap.

— Han dref mig allt längre och längre med sina löften om mycket pengar, men han höll aldrig hvad han lofvade, och dock kunde jag ej slita mig från hans välde, sade den sårade.

Anna Lena satt stum och blek samt lyssnade till den förfärliga bekännelsen.

— Sedan han genom sina planer förmått mig, fastän utan min vilja, att blifva hans medbrottsling, dref han mig till nya illgerningar. Han hotade att angifva mig för kronobetjeningen och att vältra all skulden på mig. Deraf skrämdes jag, på samma gång som jag lockades af hans löften om belöning ifall jag gjorde efter hans önskan. Första gången jag föll i hans nät, var då jag var honom behjelpig att berötva eder edert barn.

— O, gud! utropade Anna Lena med en röst, hvari røjde sig den djupaste smärta och förtviflan. Min aning har då varit sann, fastän jag trodde att det endast var skrämskott från hans sida. Jag trodde att han endast diktat upp att jag ännu hade ett barn, och på detta skulle han hämnas om jag ej nedsatte mina anspråk.

Efter att en kort stund hafva hängifvit sig åt sin förtviflan och smärta, sade Anna Lena med fast röst:

— Tala, karl, och berätta mig allt . . . så sant som ni vill ärfva guds nåd.

— Det var hos mig ni bodde, då ni kom hit till orten, återtog verkmästaren med allt hesare röst. Ni födde tvillingar, men sjelf låg ni derunder i yrsel. Det ena barnet tog förvaltaren med sig, och det andra var bestämt att omkomma genom vanvård. Hvad eder sjelf beträffar, troddes det att ni ej skulle ha många timmar kvar att lefva. Han hade då blifvit kvitt eder alla på en gång.

— Mitt barn, hvar blef mitt barn af? återupprepade Anna Lena, och hennes blick hvilade ängsligt på den sjuke.

— Förvaltaren tog och svepte det i en sjal samt gaf mig det, och vi gingo derifrån. Detta var om natten, så att ingen såg oss. När vi omsider hunnit till förvaltarens bostad och jag skulle lemna barnet ifrån mig, fann jag till min fasa och förskäckelse att det var dödt, men kanske hade han redan kväft det innan han lemnade det åt mig.

Anna Lena uppgaf ett fasans skri och grep med båda händerna om sitt hufvud.

Då hon suttit så en stund, frågade hon med en röst, dof och hemsk som om den kommit från en graf:

— Hvar blef det späda liket af?

— Jag vet det ej, förvaltaren tog det från mig, men jag antager att han begrof det i skogen.

Återigen inträdde en tystnad, tryckande och ängslig, men bröts omsider af den sårade:

— Ni sjelf och det andra barnet blefvo räddade till lifvet genom blott en slump. En resande, som farit vilse om vägen, hade gått in i det hus, förvaltaren hade hyrt åt eder, för att fråga efter rätta vägen, dit han ämnade fara. Han fann eder då i eder svåra belägenhet och anskaffade skyndsamt hjälp.

Emellertid ville förvaltaren äfven ha ert andra barn undanröjt, fastän han ej häri lyckades. Ni begärde för mycket pengar åt er dotter . . . ni skulle tvingas . . . jag skulle återigen blifva verktyget, och för några timmar sedan telegraferade jag till henne, att . . . adressen . . . ha, ha, ha, den visste förvaltaren . . .

Den sårades tal började nu blifva oredigt. Han talade om sedelförfalskning och om guldhögar, om maskerade medhjelpare, nattliga vandringar, spökhistorier o. s. v.

Anna Lena satt alldeles förkrossad af de underrättelser hon fått. Hennes tankar koncentrerade sig kring den man, som förstört hennes lifs lycka och på sin bana hopat brott på brott. Dertill kom den sårades dunkla utsago om ett afsändt telegram. Hotades då Elin af någon olycka? Af förvaltarens djefvulska planer kunde hon ju vänta allt ondt.

Ur sina grubblerier väcktes hon af att grefven tilltalade henne för att efterfråga om hon på något sätt kunde tyda hvad verkmästaren menat med sitt yttrande om sedelförfalskning m. m.

Anna Lena skulle just gifvit ett svar derpå, då i detsamma den efterskickade läkaren anlände.

Verkmästaren låg nu i full yrsel och de vildaste fantasier skapades af hans omtöcknade hjerna.

Läkaren undersökte helt flyktigt den sårade och skakade på sitt hufvud.

— Hur är det med honom? frågade grefven.

— Han är illa deran, blef läkarens svar. Det tyckes som

om hans hjerna vore rubbad, dessutom fruktar jag en inre förblödning.

— Ni har således ej något hopp om hans vederfående? återtog grefven.

— Jag kan ännu ej afgöra utgången, förrän jag hunnit förvissa mig om, huruvida han fått inre skador eller ej, blef läkarens svar.

— Gör hvad eder konst förmår, och ifall ni lyckas i edra bemödande, vill jag rikligen betala eder, sade grefven.

Läkaren gjorde en bugning och vände sig åter till den sjuke. De närvarande följde uppmärksamt doktors åtgörande.

Hans mulnande min bebådade emellertid ej godt för utgången af sjukdomen, men ingen besvärade honom med flera frågor.

Sedan läkaren nedskrifvit ett recept samt ordnat om den sårades behandling, främst påpekande att absolut stillhet och tystnad skulle råda i sjukrummet, tänkte han åter afresa.

Verkmästarens tillstånd förvärrades emellertid hastigt och tvingade läkaren att stanna kvar. Den sårades fantasier blefvo allt mera vilda, och trots sina blessyrer, sökte han gång på gång springa upp ur sin bädd, hvarför vakt måste tillkallas.

Han rasade som ett vilddjur; eder och förbannelser flöto som en ström öfver hans skälfvande läppar, och han hördes ofta nämna godsförvaltarens namn.

I hans förvirrade hjerna återkommo minnena om allt det onda denne man gjort honom, huru han ledt honom in på brottets stig, och han ville nu hämnas därför.

— Vatten! . . . vatten! skrek han . . . Det brinner i guldhögarne . . . släck . . . nej, släck inte . . . låt skurken brinna . . . vatten . . . förbannelse!

Anna Lena, som ömkades öfver den sårades lidande, tog ett på bordet stående mindre lerkrus, hælde vatten deri och ville bringa detta till den sårades läppar för att något svalka hans feberglöd.

Han riktade emellertid på henne en förvirrad blick, ett hemskt skratt hördes från honom och snabbt som blixten, utan att någon kunde förhindra det, grep han med sin friska hand

vattenkruset, ryckte det från henne samt slog det med en vansinnigs hela kraft mot hennes hufvud, i det han med sammanbitna tänder mumlade:

— Se der, djefvul, har du lönen . . . tag emot den . . . tag!

Med ett svagt jemmerrop sjönk Anna Lena sanslös till golfvet och blod öfverströmmade hennes ansigte och kläder.

De närvarande kastade sig öfver den rasande och fingovapnet från honom samt kvarhöllo honom i bädden.

Läkaren och grefven egnade sina omsorger åt Anna Lena.

Verkmästaren utdelade slaget åt Anna Lena i feberyra; för hans omtöcknade hjerna antog den deltagande kvinnan godsförvaltarens gestalt, och han ville nu hämnas för allt det onda, till hvilket han drifvits genom sin förmans ränkor; han ville vedergälla lika med lika.

Men ödet ville att Anna Lena, som lidit så mycket för förvaltaren. — som sett hela sitt lifs lycka grusas sedan denne man korsat hennes väg — än en gång oförskyld skulle lida för hans skull. Detta var således slutakten af många års uppskakande sorgspel.

Anna Lena hade genast förlorat sansen, men genom läkarens bemödande och sedan det djupa krossår hon fått i hufvudet blifvit förbundet, återkom hon till medvetandet.

Hon blickade något förvånad på de kringstående, liksom om hon vaknat upp ur en sömn och ej genast erinrade sig hvar hon fans. Hennes läppar drogo sig till ett smärtsamt leende då hon förde handen till sin ombundna panna samt fick klarhet i hvad som försiggått; med derpå lästes i hennes blick ett lugn och en ro, som ej på länge spårats deri,

— Så . . . detta var då slutet, sade hon långsamt, nåväl, jag är beredd. Elin, den enda som fångslat mig här, är nu i goda händer, hon har gudi lof stöd och skydd utan att behöfva mitt — det är ju allt hvad jag sträfvat för . . . Då lifvet syntes mig mörkast har detta varit min ledstjerna — deraf har jag uppmuntrats, om jag ock dödstrött velat sjunka ned . . .

Anna Lena hade talat för sig sjelf halfhögt, men de kringstående hade under andlös tystnad lyssnat dertill; de trodde sig på detta sätt få en inblick i den hemlighetsfulla kvinnans historia.

Emellertid fortfor hon efter en kort paus:

— Den enda, som mera smärtsamt skall sakna mig, är du, Brita, min gamla väninna och tillgifna varelse, men din tid blir väl ej så lång; dessutom tager väl Elin dig till sig, och du skall således blifva skild från den plats, vid hvilken så många dystra minnen äro förknippade . . .

Återigen tystnade Anna Lena och försjönk i en halfslummer, ur hvilken hon dock efter några minuters förlopp vaknade med en sprittning, och hennes blickar irrade omkring i rummet liksom sökande någon.

Läkaren frågade henne om hon önskade något, men erhöll ej svar.

Hon syntes vara helt och hållet upptagen af sina egna tankar och mumlade halfhögt för sig sjelf, medan en lätt rysning kom hennes lemmar att darra:

— Johan . . . nej, jag har lidit för mycket, jag kan ej glömma, fastän jag aldrig hatat . . . dock, vid grafvens dörr . . . ja, försoning . . . försoning . . . förlåtelse . . . jag förlåter . . . såsom vi förlåta dem oss . . .

Hennes tal blef nu mera matt och förvirradt och hon föll tillbaka i fullständig dvala, sedan hon förut framstammade Elins och Britas namn.

Grefven hade genast låtit meddela den gamla trotjenarinnan om den sorgliga händelsen, och hon hade ej dröjt att infinna sig vid sin mångåriga vänninnas sjukläger.

Här sjönk hon snyftande ned på knä och låg en lång stund orörlig. Anna Lena och Brita hade delat så många bekymmer med hvarandra, och nu då livvets aftonhimmel för en stund klarnat, skulle dock den sjunkande solen gå ned i blod.

Då Brita något öfvervunnit sin smärta, skyndade hon att telegrafera till Elin samt bad henne att skyndsamt komma hem.

Det var just detta telegram, Elin mottog dagen efter sitt bröllop, som läsaren torde påminna sig.

Medan läkaren var sysselsatt med den sårade Anna Lena, hvilken förts in i ett särskildt rum, hade verkmästaren alltjemt rasat, angripen som han var af vilda feberfantasier.

Det gjorde ett hemskt intryck på alla de närvarande att se och höra honom, och trots det, att han var svårt sårad, måste han med våld kvarhållas i sängen.

Febern brann i hans ådror och förvirrade hans hjerna. Ständigt såg han sig förföljd af sitt lifs onda ande, godsförvaltaren, och tårar, böner, eder och vilda skratt omvexlade oafbrutet hos honom.

Så förflöt denna och hela följande dag, och den sårade fick hvarken hvila eller ro.

Mot kvällen den andra dagen voro dock hans krafter uttömda, och han föll i en slags slummer, ur hvilken han dock emellanåt väcktes med en sprittning.

Omsider blef han dock lugnare, och hans vårdare, som äfven voro mycket i behof af hvila, ämnade just draga sig tillbaka, då i detsamma den sjuke reste sig häftigt upp i sängen, och stirrande framför sig med glanslösa ögon framstönade han:

— Nej . . . det är slut . . . jag deltagar ej i nya brott . . . vi äro förlorade båda, ty jag har . . . bekänt . . . Hal förlorad . . . förbann . . .

Hans osammanhängande ord afbrötos, en mörk blodström framvälde öfver hans läppar, han föll tungt tillbaka på bädden, ett hemskt rosslande hördes från hans bröst, och efter en kvarts timmas förlopp tillhörde han ej mera de lefvandes antal.

Dödskampen, ehuru hastigt öfvergående, hade dock varit svår, den afidnes förvridna anletsdrag och askgrå hy talade allt för tydligt derom.

Läkaren, som hastigt blifvit tillkallad, lade sin hand på den dödes bröst och efterkände pulsen på hans arm, men hjertat hade upphört att slå, den feberuppgjade pulsen hade stannat.

— Det är förbi, sade han dystert och skakade på hufvudet. — Ehuru van vid att se lidandet och eländet i dess mångskiftande gestalt, hade dock åsynen af denna dödsbädd djupt gripit honom.

Efter att ännu hafva kastat en blick på den döde lemnade han rummet.

De öfriga närvarande troppade äfven ut, och ingen af

dem kom sig före att yttra något om den afidne, hvilken de eljes önskat allt ondt öfver. Det var som om döden försonat allt.

Anna Lenas tillstånd var mycket betänkligt, men läkaren hyste dock hopp om hennes vederfående, försåvidt absolut stillhet och tystnad rådde rundt om. Hon fick ej flyttas någonstades, åtminstone ej under närmaste tiden, utan måste hon kvarblifva och åtnjuta vård på stället der hon befann sig.

Flera dagar sväfvade hon mellan lif och död samt låg för det mesta i dvala; uppvaknade hon emellanåt, så var det blott för att plågas af feberyra, hvarpå åter medvetlöshet inträdde.

Men genom öm vård slog krisen väl ut, och läkaren uttalade nu sin visshet om hennes tillfrisknande.

Med läsarens benägna tillåtelse inträda vi nu i Anna Lenas sjukrum, en morgonstund omkring åtta dagar efter eldsvådan å godset K. och de samma dag timade hemska tilldragelserna.

Det var i ett af godsets stathus, som Anna Lena vårdades, och hvarifrån hon ej, enligt läkarens befallning, fick transporteras.

Men det torftiga rummet hade undergått en hel förändring, och det syntes tydligt, att vänliga händer här gjort allt för att sprida trefnad kring den sjuka.

Sjukbädden lyste af glänsande hvitt linne, gardiner voro hängda för fönstren, de få möblerna klädda med nya öfverdrag, golfvät hade börjat antaga en ljusare färg samt var beströdt med friska löf, och blommor hade satts i glas samt spridde en behaglig doft i rummet.

Ännu flera blommor och grönt hade man velat smycka rummet med, men läkaren hade förbjudet det såsom menligt för den sjuka.

Det var en synnerligt vacker höstdag, solen log så vänligt in genom de små men blankpolerade fönsterrutorna och lockade till att glömma bort de föregående dystra och regniga dagarne samt drömma om att sommaren alltjemt rådde.

I rummet der den sjuka hvilade finna vi utom henne fem personer, nämligen hennes dotter Elin och dennes unge make

Max Dellings, possessionaten B., den sjukas gamla trotjenarinna och väninna samt läkaren.

Den senare hade nyss trädt in i rummet, och efter en flyktig men artig helsning på de innevarande, hade han börjat undersöka den sjukas tillstånd, och hvarje hans min följdes med uppmärksamma och frågande blickar af de närvarande.

Då läkaren räknat pulsslagen och mätt kroppstemperaturen o. s. v., syntes ett drag af belåtenhet kring hans mun, och han vände sig till Max Dellings, som i detsamma frågade honom:

— Hvad säger ni om vår stackars lidande i dag, hr doktor?

— Som jag förut sagt, hyser jag det bästa hopp om henne, allt går efter önskan. Pulsen är snart normal, den domning hvori hon sjunkit har sedan i går afton öfvergått till en ganska sund sömn, hvarur hon omsider skall vakna upp, om än matt och svag.

— Nå, gudi vare lof, att ni ger oss hopp om att åtminstone kunna få samtala med henne, sade Elin och lade sin hand på läkarens arm.

Derom tror jag mig kunna försäkra eder, min unga fru, och jag har äfven den vissheten att snart se henne fullt helbregda bland eder, sade läkaren med en bugning.

Som ett bekräftande på denna förhoppning, hördes en rörelse från den sjukas bädd och en matt stämman frågade:

— Hvar är jag?

Elin uppgaf ett halfkväft glädjerop och ville skynda fram till sin mor, men hindrades af läkaren.

— Hvar är jag? hördes ånyo den sjukas stämman, och hon förde handen till sin panna, hvilken alltjemt var omlindad med bindlar.

— Lugna eder, min fru, sade läkaren och framträdde till bädden, ni är i goda händer och vi hoppas att allt skall bli bra.

— Ah, nu minnes jag, eldsvådan . . . slaget . . . o min gud . . .

En paus inträdde, som dock snart afbröts i det den sjuka återtog: Hvar är Elin och Brita? Jag måste tala vid dem.

— Ni skall få tala vid dem, men blott helt kort, ni får ej lof att öfveranstänga eder, sade läkaren och gjorde ett tecken inåt rummet.

En halfkväfd snyftning hördes i detsamma från Anna Lenas säng.

Den sjuka sträckte ut handen, liksom kännande framför sig. Denna hand fattades af tvenne andra mjuka händer och en snyftande stämma sade:

— Jag är här, moder.

— Gud välsigne dig, att du kom, så att jag får tala med dig innan jag dör.

— Du får ej dö från mig, från oss, moder, vi skola vårda dig så ömt och göra allt för att glädja din lefnads kväll. Läkaren hoppas på ditt vederfående.

Läkaren kan feltaga sig, han är ej mera än en menniska. Jag känner mig så matt och är nöjd att få sluta nu; jag har haft nog af livvets vedervärdigheter, men nu, då jag vet dig i godt huld och skydd, har jag ej mera som binder mig här — jag längtar till ro.

Elins tårar strömmade ned öfver hennes bleka kind, och ehuru inom henne hoppets gnista släckts, sökte hon dock att uppmuntra modern.

Max Dellings och Brita trädde nu äfven fram till Anna Lenas bädd, och öfver den sjukas insjunkna kind föll en tår, då hon erfor att de som voro för hennes hjerta dyrbarast, omhuldade och skyddade henne.

Hon sköt bindeln upp på pannan, för att under några minuter kunna blicka framför sig, så att hon kunde se de närvarande, men det skarpa dagsljuset skar i hennes ögon, så att hon uppgaf ett lätt rop af smärta, hvilket föranledde läkaren att skynda fram, och han förbjöd vidare samtal.

Af ömhet för den sjuka drogo de närvarande sig tillbaka, och Anna Lena låg der stum och stel, som om döden redan vidrört henne med sin isande hand.

Men som läkaren sagt, gick det allt mera framåt med Anna Lenas tillfrisknande, och omsider började hon sjelf tro på sitt vederfående.

En dag hade de yngre haft ett längre samtal med läkaren, och han syntes villfara en af deras begäranden, ty Elins ansigte strålade af tillfredsställelse.

Nästa dag då Anna Lenas stämman hördes ropa på Elin, svarade en röst:

— Elin och Max ha gått ut för att hemta litet frisk luft, men jag är här, känner ni ej igen mig?

— Nej, svarade Anna Lena, jag vet ej hvem ni är; kom närmare!

Possessionaten B., ty det var han som svarat på Anna Lenas fråga efter Elin, gick bort till sängen till den sjuka.

Hennes ögon hade nu så bättrats, att hon stundtals fick aftaga förbandet, hvilket dock kvarlåg om pannan.

Hon blickade länge forskande på den högreste mannen med det allvarliga intelligentas ansigtet, i hvilket åtskilliga fårör talade om, att åren icke alldeles så bekymmerfritt ilat hän förbi honom.

— Känner ni ej igen mig — känner du ej igen min stämman, Anna Lena? återtog han.

Den sjuka låg en lång stund tyst, och hennes forskande blick hvilade alltjemt på mannen, som stod bredvid hennes bädd.

En nervös ryckning kring hennes mun förrådde, att inom henne svallade häftiga känslor.

— Ansigtet ... rösten ... stammade hon omsider, skulle det vara ... men det är ej möjligt ...

— Jo, det är möjligt ... du bedrager dig ej. Det är Gustaf, som länge sökt efter sin begråtna syster och som på detta sätt skulle återfinna henne.

— Gustaf . . . återupprepade Anna Lena långsamt, kan du förlåta mig?

— Ja, af allt mitt hjerta. Jag har i öfrigt ej något att förlåta, men jag tackar gud, som styrt det så, att jag skulle återfinna dig.

Hennes hand sökte broderns, och tecknande åt en vid sängen stående stol, sade hon hviskande:

— Sätt dig ned, och låt mig tala med dig.

Det var en lång bikt, Anna Lena hade att aflägga, och ehuru den ende åhöraren, den återfunne brodern, flera gånger

uppmnade henne, att ej anstränga sig, att skona sig sjelf, kunde han ej förmå henne att tiga.

— Nej, sade hon, jag känner mig stark nog, låt mig tala, låt mig berätta mitt lifs hemlighet för dig, kanske min tunga snart för alltid förstummas.

Possessionaten B. åhörde under tystnad systemens bikt. Det var mörka tafloer hon upprullade, det var ett långt lif fullt af de bittraste lidande, det var en hårdt pröfvad själs kamp mot förtviflan och mörker, som hon berättade, det var en mångårig botgöring, en kämpande andes sökande efter försoning.

— Ack, långa år få gälda hvad stunden brutit, slutade hon, men nu synes mig allt så ljusst och godt; nu vill jag gerna dö.

— Nej, kära syster, inföll den djupt rörde brodern, vi vilja i stället hoppas på ditt fulla tillfrisknande, så att du ännu en tid får lefva tillsamman med oss, med mig, och derunder erfar, att lifvet ej ensamt har törnen att bjuda, utan äfven rosor, att äfven ett balsam finnes för de bittraste hjertesår, att aftonens sjunkande sol bådär frid efter dagens strider och att försoning finnes för hvarje derefter trängande själ.

— Amen, hviskade Anna Lena, och hennes ögon slöto sig samman af matthet.

Då Elin och hennes unge make efter en timmas förlopp inträdde i den sjukas rum, funno de de båda syskonen ännu hand i hand.

Vid det ringa buller, som åstadkoms af deras inträde, blickade Anna Lena åter upp, och öfver hennes anlete låg ett soligt drag.

— Det är din morbror, Elin, sade hon med darrande stämma.

— Ja, jag har återfunnit min länge begrätta syster, sade possessionat B., i det han reste sig upp, sakta lösgörande sin hand från Anna Lenas, samt slöt de unga tu i sin famn.

Det skulle föra oss för långt att omtala för våra läsare possessionaten B:s berättelse för Max Delling och Elin, huru han i Anna Lenas bref till dottern igenkänt sin systers handstil och äfven fått sin förmodan bekräftad, samt hans meddelande, om huru en familjetilldragelse af sorglig art förmått systemen

att lemna hemmet och helt gömma sig undan i vida världen, men hvilken familjetilldragelse skulle för alltid blifva en hemlighet utom för Anna Lena och honom sjelf.

Vår berättelse närmar sig sitt slut; vi vilja blott ytterligare tillägga att Anna Lena genom öm vård återställdes till helsan samt följde med de unga makarne till deras lyckliga hem, der alla sökte efterkomma possessionat B:s ord i att visa den hårdt pröfvade kvinnan, att lifvet äfven har rosor och ej blott törnen att bjuda på.

I de unga makarnes hem har äfven trotjenarinnan Brita fått en fristad. Men rastlös som alltid, unnar sig den trogna kvinnan ingen ro. De husliga bestyren äro hennes, hon vill ej afstå derifrån. På sina armar har hon mången gång vyssjat Elin till sömn samt lekt och jollrat med henne. Det är nu en ny Elin, som tager Britas omsorger i anspråk, för så vida hon ej förekommes af mormor, som oftast häri söker göra den gamla trotjenarinnan ett litet spratt. Men då Anna Lena så sitter med det ljuslockiga barnet på sitt knä, händer ibland att det blida leendet på hennes läppar utbytes mot ett smärtsamt drag, och i hennes tankfulla blick synes en fuktig glans. Det är de forna minnena som gå igen, det är törntaggarne under blombladen.

Prest-Janne har blifvit förvaltare hos Max Dellings. Rättvisa och ömhet åt arbetarne har blifvit hans valspråk, och han visar äfven i handling hvad han tänker. Han är mycket afhållen af sina underlydande, och under hans kraftiga ledning har Max Dellings egendom blifvit en mönsterfarm. Allt går här som ett urverk; det är mången gång ansträngande arbeten som uträttas, med det går med lust och lif och glada vänliga ansigten möta öfver allt.

Måns har ånyo fått eget hem. Efter samråd med Anna Lena skänkte possessionaten B. honom sin systems trefna stuga och några tunnland jord dertill. I detta nya hem har han åter huld och skydd för sina värnlösa små, och det säges, att äfven ny moderlig omvårdnad här snart väntar dem.

Från godset K. ha vi ej mera att omtala; äfven der ha ljusare tider inträdt och mensklighet följdt på förtryck och armod. I den förbrända borgens ställe reser sig nu en lätt

luftig byggnad på hög stenfot, som ej innesluter några unkna källarhvalf, men den hemlighet, som lädde vid de gamla hvalfven, har aldrig blifvit till fullo uppdragad.

Slutakten till de många berättelserna derom utgjordes af ett hemskt fynd, som några vedhuggare gjorde i skogen vid godset K. ett halft år efter branden. Det var godsförvaltarens halft förmultnade lik, som de råkade på. Sedan det besigtigats af kronobetjeningen, nedmyllades det i all tysthet å kyrkogården, och dess hviloplats skulle snart varit förgäten; men till mångas öfverraskning, fans en morgon å den sjunkna kullen rest ett enkelt jernkors med inskrift: »Grafven allt försonar.»

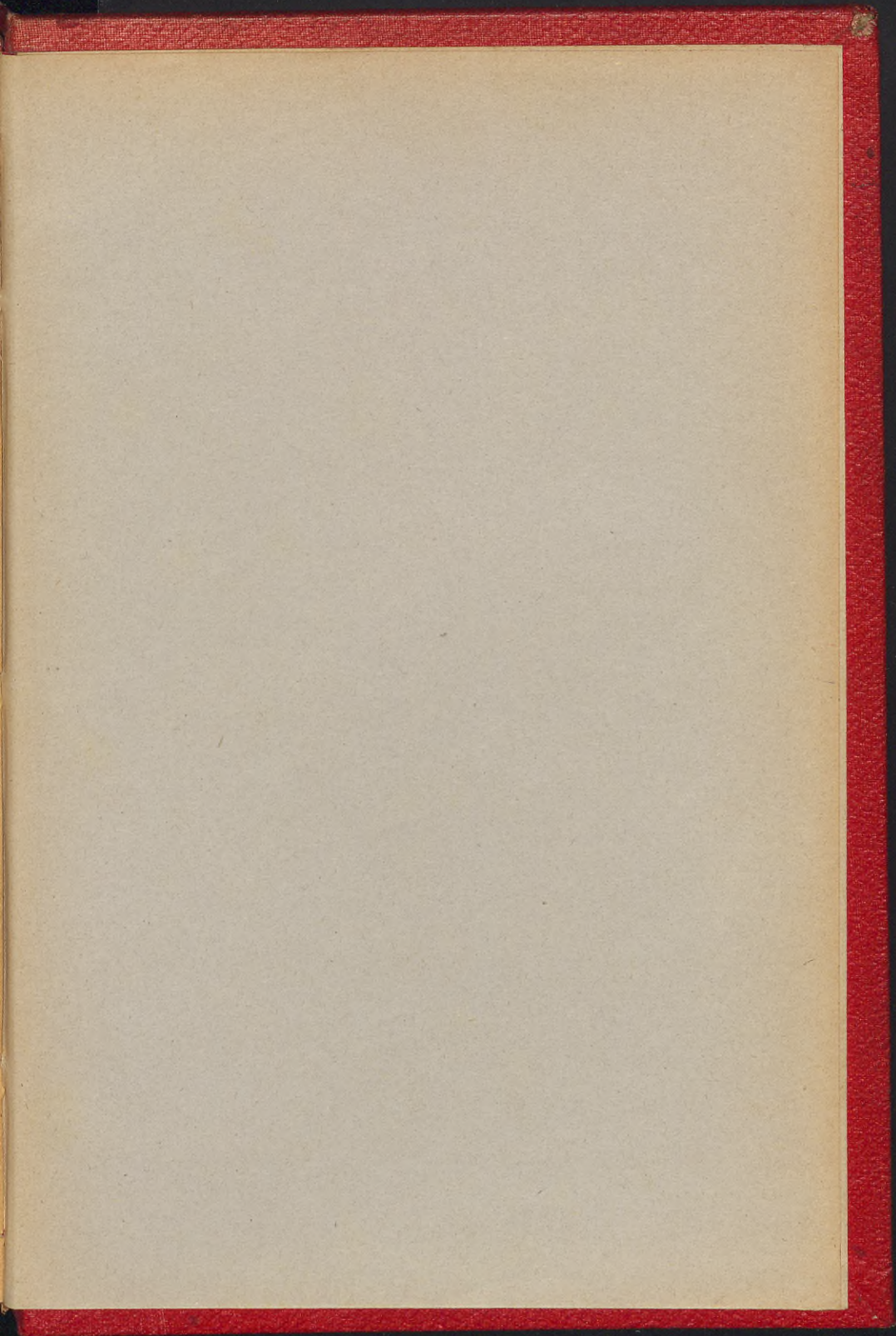
Men vi vända för ett ögonblick tillbaka till den egendom, som nu genom köp blifvit Max Dellings egen. Det är en härlig sommarafton, och den sjunkande solen förgyller Mälareviken, som utbreder sig framför den ståtliga hufvudbyggnaden. På verandan sitta Max Delling, hans unga hustru och Anna Lena, jemte possessionaten B. med familj.

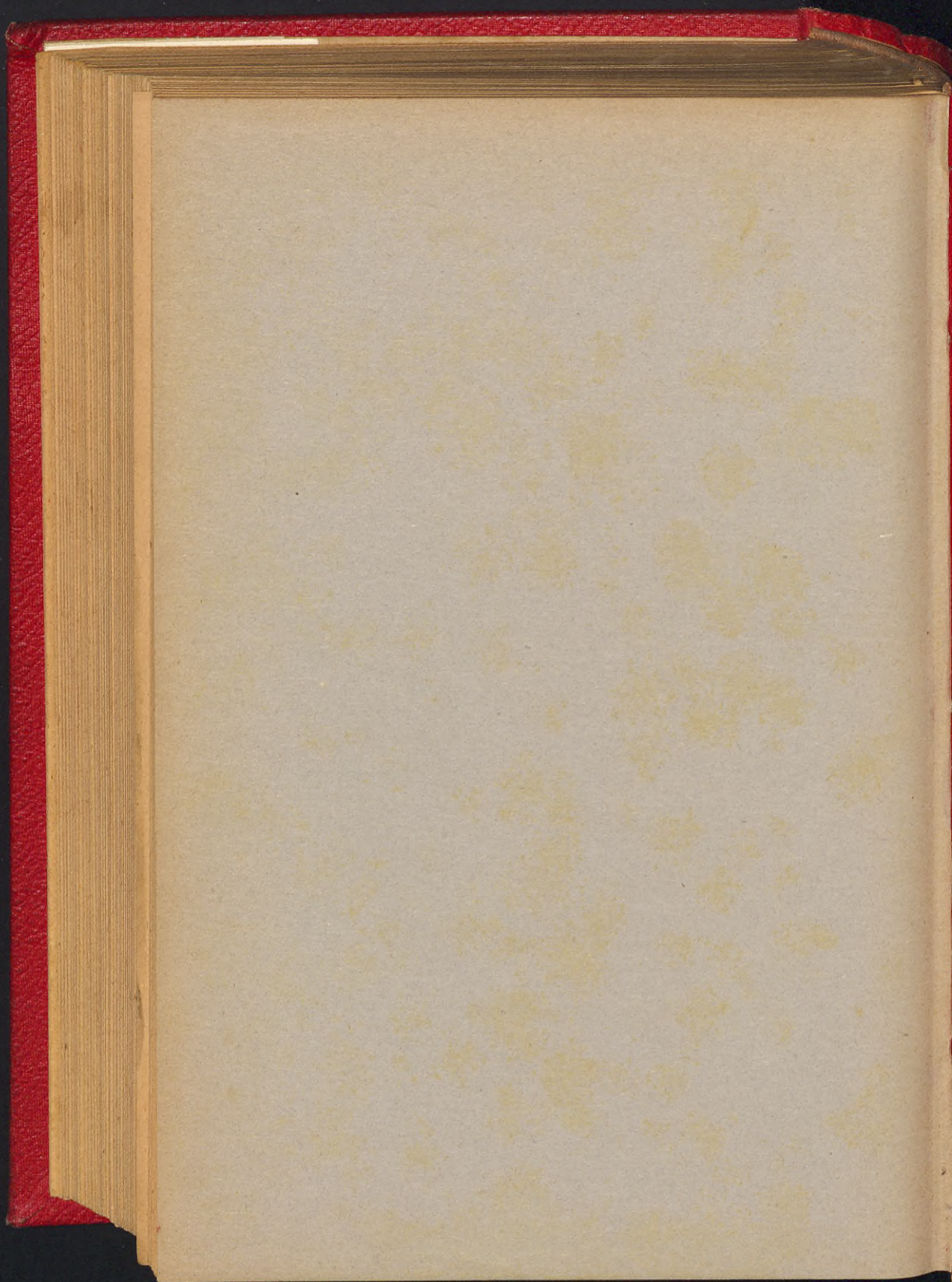
— Jag känner mig så lycklig här, att jag stundom ej rätt vill tro min lycka, säger Max Delling, i det han afslutade ett samtal, lägger armen om sin unga hustrus lif och drager henne intill sig. Men för denna lycka har jag i främsta rummet att tacka dig, mamma, ty det är dock du som varit den okände välgöraren.

— Jag har ofta sagt, att du i den saken får tro hvad dig lyster, säger Anna Lena med mildt allvar. Det skrin, som jag en gång gaf dig och hvilket du först får öppna efter min död, skall väl upplysa dig om sakens rätta sammanhang.

— Jag har alltid anat att det varit din mor, som så frkostigt understött mig; nu vet jag det säkert. En sådan mor är ock en sådan dotter värd, hviskade Max Delling åt sin hustru, och tryckte en kyss på hennes rodnande kind.

SLUT.

6000188800

Göteborgs universitetsbibliotek

200

